

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Jan Trnka

**Vnější aktérství Evropské komise
prostřednictvím podpory internacionalizace
malých a středních podniků:
Institucionální analýza Rámcového
programu pro konkurenceschopnost (CIP),
2002-2009**

Diplomová práce

Praha 2015

Autor práce: **Jan Trnka**

Vedoucí práce: **Doc. Ivo Šlosarčík, LL.M., PhD.**

Rok obhajoby: **2015**

Bibliografický záznam

Jan Trnka, *Vnější aktérství Evropské komise prostřednictvím podpory internacionalizace malých a středních podniků: Institucionální analýza Rámcového programu pro konkurenceschopnost (CIP), 2002-2009*, Diplomová práce (Mgr.), Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Katedra západoevropských studií. Vedoucí diplomové práce Doc. Ivo Šlosarčík, LL.M., PhD. (Praha: Univerzita Karlova, 2015): 102 s.

Abstrakt

Na počátku 21. století čelila Evropská unie výzvám své akceschopnosti hned na několika frontách. Po rozšíření na 24 zemí nebyly ekonomiky jejích členských států ani výkonnostně srovnatelné, ani propojené. Všechny ale nutně potřebovaly najít nový model vnější konkurenceschopnosti vůči zbytku světa. Realizovat ho na komunitární úrovni se stalo novým cílem Evropské komise, zvláště pak po restartu Lisabonské strategie v roce 2005. Další výzvou pro EU v tomto období zůstávala její vnější akce: roztříštěná, vágní nebo pomalá, nedosahovala svého potenciálu a zejména na ekonomickém poli ztrácela pozice vůči nejsilnějším z aktérů nového multipolárního světa, zemím BRIC.

Mohla se Komise zaměřit na dosahování konkurenceschopnosti bez jakékoliv vlastní autonomní vnější akce, jak předpokládala Niceská smlouva? Nebo začalo vnější aktérství Evropské komise posilovat už před přijetím Lisabonské smlouvy?

Práce argumentuje, že k rozšíření vnější akce Komise docházelo již před přijetím Lisabonské smlouvy, a to díky Rámcovému programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), jenž podporoval malé a střední podniky v internacionalizaci. Dokládá to dvěma institucionálními analýzami: Zaprvé na primární úrovni evropských institucí, kde sleduje kontext, motivy aktérů a vliv primárního práva. Zadruhé na sekundární úrovni implementace CIP, kde Komise vystupuje jako autorita udávající pravidla pro sekundární aktéry z EU i třetích zemí (např. firmy, neziskové organizace, výkonná agentura EACI). Na sekundární úrovni práce konkrétně popisuje výsledky CIP v oblasti vnější akce a procesy, jež k nim vedly. Širší závěry primární úrovně mohou být využity pro dedukci hypotéz a pro další testování neoinstitucionální teorie.

Abstract

European Union faced several external challenges in the beginning of the 21st century. Its enlargement to 24 member states led to a state of dissimilar and not well interconnected economies in need of a new model of external competitiveness. Finding the model and, more importantly, delivering it on community level, was a new task of the European Commission, especially after re-launch of the Lisbon strategy in 2005. Yet, there was another challenge for EU that was not so easy to address by the Commission: the relative weakening of EU's external economic action comparing to new increasingly assertive policies of other international players, especially BRICs. Was it possible for the Commission focus only on supporting EU competitiveness without any external action, as was expected by articles of the Treaty of Nice?

As the thesis argues, indeed there was an external action of the Commission before the Lisbon treaty, through its public support of SME internationalization within the Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP). A neoinstitutional analysis of the issues on two levels is carried out: Firstly on the level of European institutions (motives, relevant contexts and institutional rules), secondly, on the level of secondary actors (SMEs, NGOs, CIP executive agency EACI), where the Commission could use its authority and adjust the more concrete rules of calls for grant proposals. The analysis of secondary level concludes with a detailed description of results and processes that led to strengthening of Commission's external action, especially through the initiative of Enterprise Europe Network. The broader conclusions of the primary analysis may be used for deduction of hypotheses and further testing of the neoinstitutional theory.

Klíčová slova

Evropská komise, Lisabonská strategie, konkurenceschopnost, MSP, ekonomická diplomacie, vnější akce, Enterprise Europe Network, nový institucionalismus, nový regionalismus.

Keywords

European Commission, Lisbon strategy, competitiveness, SME, economic diplomacy, external action, Enterprise Europe Network, new institutionalism, new regionalism.

Rozsah práce: 111 tisíc znaků včetně mezer.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15.5.2015

Jan Trnka

Poděkování

Chtěl bych poděkovat Doc. Šlosarčíkovi za podnětné připomínky a své rodině za skvělé zázemí.

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno:

Bc. Jan Trnka

E-mail:

jan.trnka@gmx.com

Semestr:

LS

Akademický rok:

2011/2012

Název práce:

Politické a společenské vlivy na internacionalizaci malých a středních podniků střední Evropy s Čínou

Předpokládaný termín ukončení (semestr, školní rok):

LS 2012/2013

Vedoucí diplomového semináře:

doc. JUDr. PhDr. Ivo Šlosarčík, LL.M. Ph.D.

Vedoucí práce:

doc. JUDr. PhDr. Ivo Šlosarčík, LL.M. Ph.D.

V čem se oproti původními zadání změnil cíl práce?

V obecné rovině zůstal cíl práce stejný, komparovat středoevropské země podle způsobu jakým rozvíjí podnikání s Čínou. Zatímco v projektu práce se jako s konkrétním výstupem počítalo s typologií středoevropských zemí vycházející z rozsáhlé kvantitativní korelační analýzy socio-kulturních a hospodářských vztahů, v současné době se počítá s kvalitativní komparací jejich politik internacionalizace malých a středních podniků (MSP) s Čínou. Cíl je tedy sice mnohem méně ambiciózní, avšak jasný a proveditelný ve formátu magisterské diplomní práce.

Jaké změny nastaly v časovém, teritoriálním a věcném vymezení tématu?

Časové ani teritoriální vymezení práce se nezměnilo.

Časové vymezení je navázáno na četnost a kvalitu zdrojů. Jejich hledání zatím nebylo dokončeno. Rámcově se počítá s obdobím mezi lety 1995 (vznik prvních ucelených politik k Číně) a co nejaktuálnějším možným rokem (patrně 2011 nebo 2012). Teritoriální vymezení střední Evropy jako Německa, Rakouska, České republiky, Polska a Slovenska vyplývá z jazyků, které má autor možnost zpracovat.

K významné změně došlo ve věcném vymezení práce. Zatímco v projektu práce bylo předmětem zkoumání socio-ekonomické a podnikatelské prostředí jako takové, v současné době jím je internacionalizace podniků s Čínou a politika internacionalizace podniků obecně, a to jak ve své teoretické, tak praktické rovině podpůrných projektů.

Jak se proměnila struktura práce (vyjádřete stručným obsahem)?

- Úvodní kapitoly
- Stať
  - o Internacionalizace MSP s Čínou ve střední Evropě
    - Současný stav
    - Charakteristické problémy
  - o Politiky EK týkající se rozvoje a internacionalizace MSP
    - Rozbor tezí strategií EK
    - Shrnutí požadavků EK na změny národních politik
  - o Národní strategie: přístupy, teze a implementace (ČR, Něm., Rak., Pol., Slov.)
    - Společné postupy
    - Dílčí odlišnosti
    - Způsoby navržení a implementace
  - o Srovnání středoevropských strategií a strategií EK

- **Závěr**

Jakým vývojem prošla metodologická koncepce práce?

Nastudováním literatury používající kvantitativní analýzu při zkoumání socio-ekonomického prostředí bylo zjištěno, že je tato metoda zcela nevhodná, resp. že její závěry jsou závislé na subjektivním přiřazování významu proměnných ze strany autora. Cesta kvantitativních korelačních metod tak byla opuštěna, přesněji zcela redukována na doplnění práce grafy, tam kde to bude účelné. V současné době je tedy základním rámcem práce kvalitativní komparativní analýza. Komparace má probíhat ve dvou rovinách, na úrovni střeoevropských zemí mezi sebou a dále mezi střeoevropskou a unijní rovinou. Konkrétněji bude metodologie práce upřesněna po nalezení vhodné teorie a konceptu zpracovávání internacionalizačních politik.

Které nové prameny a sekundární literatura byly zpracovány a jak tato skutečnost ovlivnila celek práce?

Zpracovanou literaturu lze rozdělit do dvou skupin. Zaprvé se jednalo o literaturu týkající se kvantitativní analýzy širšího podnikatelského prostředí, (např. Žvirblis, Krutkienė, Vitkunas, „Multiple-criteria assessment of the macro environment of new construction companies of the Baltic States“ In: Issues of Business and Law, Vol. 1 (Vilnius, LT: International School of Law and Business 2009), 13 s.) Po prostudování čtyř obdobných studií, z nichž všechny byly závislé na subjektivním hodnocení významnosti jednotlivých proměnných ze strany autora, byla opuštěna má vlastní myšlenka pracovat formou kvantitativní analýzy.

Zadruhé jsem přečetl základní dokumenty Evropské komise týkající se internacionalizace MSP. Vzhledem k tomu, že tato politika je jednou z priorit strategie konkurenceschopnosti Evropy 2020, vztahuje se k ní celá řada dokumentů (např. Opportunities for the internationalisation of European SMEs – final report, (Brusel, BE: Business Cooperation and Support Network Unit, DG Enterprise and Industry 2011), 135 s.). Prostudování těchto pramenů vedlo k zúžení tématu práce.

Konečně, byl nalezen rozsáhlý soubor statistických dat o mezinárodních aktivitách 9480 MSP v Evropské unii Study on the level of internationalisation of European SMEs. Tato data zkoumají lišící se praktiky v různých členských státech (včetně všech zkoumaných zemí střední Evropy), tak se zabývají odlišnostmi internacionalizace rozličných sektorů. Co je důležité, zabývají se i různostmi internacionalizace vůči jednotlivým třetím zemím (tj. i Číně).

Charakterizujte základní proměny práce v době od zadání projektu do odevzdání tezí a pokuste se vyhodnotit, jaký pokrok na práci jste během semestru zaznamenali (v bodech):

- Napojení na existující diskurz internacionalizace MSP
- Zúžení tématu
- Nalezeno množství literatury
- Kvalitativní metodologie
- Data

Samotný výzkum stojí stále na svém počátku, nyní je nicméně ujasněné téma práce i způsob jakým se bude postupovat. Napojením na diskurz o internacionalizaci MSP v Evropské unii bylo možno téma výrazně zúžit a zároveň ho více přimknout k jednomu z aktuálních problémů Evropské unie.

Vedle ujasnění koncepce práce bylo hlavním pokrokem nalezení reprezentativních dat z o internacionalizaci podniků napříč Evropskou unií.

Podpis studenta a datum:

Schváleno:	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí diplomového semináře		

Obsah

Úvod	12
TEMATIZACE	12
Vymezení a relevance tématu	12
Analýza literatury.....	16
Primární zdroje.....	22
TEORIE	23
Teorie vnější akce EU: Nový regionalismus	23
Teorie vnitřního fungování EU: Nový institucionalismus.....	24
METODOLOGIE	26
Případová studie nového institucionalismu	26
Dvě úrovně neoinstitucionální analýzy.....	27
Výzkumná otázka a hypotéza	31
Použité pracovní koncepty.....	32
Institucionální analýza.....	35
I. AKTÉŘI PRIMÁRNÍ ÚROVNĚ	35
Základní mezinárodně-politický, ekonomický a institucionální kontext.....	35
Politický kontext Lisabonské agendy	40
Vytvoření CIP a vklady evropských institucí v tematice vnější akce.....	43
Sdělení Komise „Globální Evropa“	45
Zájmy primárních aktérů.....	47
II. PRAVIDLA.....	50
Pravidla primárních aktérů.....	50
Aktéři a pravidla sekundární úrovně: implementace CIP	56
III. VÝSLEDKY	67
iii. Empirická analýza výsledků sekundární úrovně: Enterprise Europe Network	67
Závěrečná analýza výsledků primární úrovně	76
Závěr	80
Summary.....	82
Přílohy.....	83
1. 2003-2005: Relativní růst HDP ve vyspělých zemích a zbytku světa.	83
2. 2000-2004: Vývoj HDP a mezinárodního obchodu v Evropě.	83
3. Pozměňovací návrhy Parlamentu na posílení mezinárodní dimenze CIP	84

4. Uvažované institucionální alternativy CIP a jejich politické náklady	88
5. Operační rámec Výkonné agentury pro konkurenceschopnost a inovace (EACI) ...	90
6. Schéma logiky přidané hodnoty EACI	91
7. Počty zaměstnanců EACI	91
8. Enterprise Europe Network – poskytované služby a míra interakce v síti	92
9. Enterprise Europe Network – klíčové výkonnostní ukazatele, 2007-2010.....	92
Seznam literatury	93
Monografie.....	93
Odborné články	94
Primární zdroje	96
Dokumenty.....	96
Internetové stránky.....	102

Úvod

TEMATIZACE

Vymezení a relevance tématu

Širší relevance zkoumaných témat

Role evropských států v hospodářské politice a oblasti vnější konkurenceschopnosti se zejména během posledních čtyř desetiletí kvůli integraci i pod vlivem ekonomické regionalizace a globalizace¹ posunula od autoritativního přerozdělování shora k roli spíše partnerské a mediační². Podobně se rozrůznily i další úrovně, na níž jsou veřejné záležitosti spravovány. Vedle národních států, jež si nadále drží všechny tradiční symboly politické moci, vznikly evropské instituce i regionální vlády fungující společně na základě nového principu vládnutí, principu subsidiarity. Třebaže změny ve vládnutí společnost často vnímá skrze symbolické události, jako jí například byl v tématu evropské integrace ceremoniální podpis Lisabonské smlouvy nebo jakým jsou v oblasti zahraniční politiky velkolepé vrcholné schůzky, reálné předpoklady pro změnu primárních smluv evropské integrace přichází v její každodennosti.

Vývojem zejména od Maastrichtské smlouvy prochází i reprezentace a veškeré vnější působení Evropské unie ve třetích zemích. Avšak existuje vůbec „zahraniční politika“, popřípadě existuje jen jeden její typ? Není možné působit mimo evropské hranice různými způsoby, aniž by toto působení splňovalo tradiční požadavky nato, co bylo za zahraniční politiku chápáno například v 19. století nebo právě při podpisu Maastrichtské smlouvy³?

---

¹ Simon J. Bulmer, „New Institutionalism and the Governance of the Single European Market“, in *Institutionalism vol. 3*, eds. B. Guy Peters & John Pierre (Los Angeles: SAGE Publications, 2007), 160.

² Beate Kohler-Koch prostřednictvím: Bulmer, „New Institutionalism (...)“, 161.

³ Termín „zahraniční politika“ je problematický právě proto, že vychází z tradice exkluzivního role národního státu v jednání mimo své hranice. Přitom toto jednání už nekoresponduje s množstvím způsobů, kterými může k vnější akci docházet v současnosti. Společnost tak na jednu stranu požaduje, aby EU fungovala efektivně, sloužila svým občanům, a tedy konala právě to, po čem je poptávka zdola, ctíla při tom principy subsidiarity a demokratické legitimacy, a přitom v zahraniční politice stále tatáž společnost inklinuje k hodnocení úspěšnosti té samé politiky podle konzervativních sentimentů chápajících silnou zahraniční politiku jako krátkozrace pragmatickou atp.

Pokud nenajdeme jasnou definici pojmu „zahraniční politika“, nebudeme schopni jasně odpovědět, zda EU svoji vlastní zahraniční politiku tvoří nebo ne, natož, abychom byli schopni postihnout její další vývoj.

Z tohoto důvodu bude tato práce používat výraz „vnější politika“ popřípadě „vnější akce“ jako souhrn jakékoliv politické akce Evropské komise nebo členského státu s působením mimo hranice EU. Použití historicky méně zatíženého výrazu „vnější akce“ přiznává váhu vnějším dopadům ekonomických a obchodních politik, ať už jsou tyto politiky při svém vzniku koncipovány jakkoliv. Mezi takové vnější politiky patří typicky smlouvy o volném obchodu, přičemž tyto smlouvy, dojednáváné na úrovni EU, mají dalekosáhlý dopad na další spolupráci všech členských zemí EU a třetích zemí⁴.

Vnější politiky EU jsou specifické tím, že je vykonávají aktéři, kteří mají k zastupování v primárním právu vymezenou kompetenci. Třebaže od svého počátku v 60. letech minulého století byla Evropská komise minimálním hráčem ve světové politice a v podstatě bez vlastní vnější akce, postupně si instituce vydobyla výlučnou kompetenci v mezinárodním obchodě⁵, přičemž tato politika se tematicky dotýká i dalších oblastí hospodářských politik, včetně politiky vnější ekonomické konkurenceschopnosti.

Nabízí se tedy otázka: *Jaký existuje prostor pro komunitární aktéry v čele s Evropskou komisí tyto kompetence rozšiřovat nad rámec původně zamýšlené litery⁶?* Vnější působení na třetí země mohou mít i politiky vnitřní, tj. politiky, jejichž primárním cílem je působit v domovském teritoriu (EU nebo členského státu) a jejichž interakce s třetími zeměmi je spíše vedlejším efektem. Nicméně mohou to být právě tyto politiky, které vnáší do interakce EU s třetími zeměmi v nová témata a novou kvalitu. Takovou kvalitu, již mohou státy uznat a kodifikovat v primárním právu jako pevnou součást vnější komunitární politiky EU.

---

⁴ Typický příkladem je například dohoda o volném obchodu s Jižní Koreou, uzavřená v roce 2010 (nebo připravovaná dohoda TTIP o zóně volného obchodu s USA). Teoretické zdůvodnění: Charlotte Bretherton, John Vogler, „A global actor past its peak?“, *International Relations* 27, č. 3 (2013): 382, ire.sagepub.com (staženo 12. 5. 2015).

⁵ Björn Hettne, Fredrik Söderbaum, „Civilian Power or Soft Imperialism? EU as a Global Actor and the Role of Interregionalism“, *European Foreign Affairs Review* 10, č. 4 (2005): 535, papers.ssrn.com (staženo 12. 5. 2015).

⁶ Jak poukazuje Simon J. Bulmer, k evoluci vnější akce EU nedochází jen podpisy dohod, ale každodenním vývojem ve výkonu stávajících politik. Zdroj: Bulmer, „New Institutionalism (...)“, 161.

Vymezení tématu a cíle práce

Zatímco v roce 2002 měla Evropská komise v oblasti vnější politiky ve smlouvách zakotvený mandát jen pro vyjednávání ve WTO a jakoukoliv další vnější akci již musela projednávat Evropská rada, od počátku platnosti Lisabonské smlouvy 1. prosince 2009 došlo v této oblasti k principiálnímu obratu. Od té doby Evropská komise zastupuje Evropskou unii ve všech tématech vnější akce EU vyjma SZBP.

24. prosince 2002 - Konsolidované znění Smlouvy o založení Evropského společenství ve znění Niceské smlouvy, čl. 308 [vlastní překlad].	„ <i>Bude-li nezbytné pro fungování jednotného trhu dosáhnout společné akce Společenství, a tato Smlouva nebude poskytovat dostatek pravomocí, na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem, Rada jednomyslně rozhodne a podnikne nezbytná opatření.</i> “ ⁷
30. března 2010 - Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii, čl. 17 odst. 1.	“ <i>Komise podporuje obecný zájem Unie a k tomuto účelu činí vhodné podněty. (...) Plní rozpočet a řídí programy. Vykonává koordinační, výkonné a řídicí funkce v souladu s podmínkami stanovenými Smlouvami. S výjimkou společné zahraniční a bezpečnostní politiky a dalších případů uvedených ve Smlouvách zajišťuje vnější zastupování Unie. Činí podněty k přijímání jednoletých a víceletých programů Unie s cílem dosáhnout interinstitucionálních dohod.</i> “ ⁸

Tématem této diplomní práce je výše uvedený posun v kompetencích Evropské komise k vnější politice. Jejím cílem je v rámci komunitární politiky vnější ekonomické konkurenceschopnosti prozkoumat, zda k faktickému rozšíření aktérství Komise ve vnější

---

⁷ „Consolidated version of the treaty establishing the European Community“, *Úř. věst. C 325/33*, (24. 12. 2002): 153, <http://eur-lex.europa.eu> (staženo 12. 5. 2015).

⁸ „Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii“, *Úř. věst. C 325/33*, (30. 3. 2010): 25, <http://www.euroskop.cz> (staženo 12. 5. 2015).

akci docházelo již před schválením Lisabonské smlouvy. A pokud ano, jakým způsobem a jakými procesy si mohla Evropská komise své aktérství ve vnějších vztazích rozšířit.

Práce se zaměří na oblast konkurenceschopnosti, v níž podle postupů nového institucionalismu podrobně zanalyzuje Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (Competitiveness and Innovation Programme, CIP). Tento program vyšel ze závěrů zprávy Wim Kokovy komise, jež v roce 2004 analyzovala výzvy dlouhodobé konkurenceschopnosti EU a následně doporučila revizi Lisabonské strategie. Spolu se 7. rámcovým programem pro výzkum a technologický rozvoj byl CIP jedním ze dvou komunitárních nástrojů na podporu podnikání a inovací, které měly vedle jednotlivých aktivit členských států Lisabonskou strategii naplnit na celoevropské úrovni. CIP byl realizován v letech 2007 až 2013⁹ v gesci Generálního ředitelství pro podniky a průmysl¹⁰ Evropské komise, a to s celkovým rozpočtem 3.621 mld. eur.

Praktická relevance výzkumného problému

Hlubková institucionální případová studie realizace Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace umožní identifikovat dopady globalizačních a regionalizačních tlaků na evropské vládnutí v oblasti vnější akce. Ukáže na vnitřní dynamiku institucionálního vývoje EU v oblasti vnější akce před schválením Lisabonské smlouvy, tím, že analyzuje, jaký prostor v implementaci CIP měla Evropská komise k rozšíření svého vnějšího aktérství.

Protože se jedná o případ časově, kontextuálně i smluvně jasně ohraničeného komunitárního programu, který sice řídí Evropská komise, ale zároveň do něj v primární programovací úrovni vstupují další evropské instituce (Evropský parlament, Evropská rada),

---

⁹ Časové ohraničení práce se bude primárně pohybovat v nulté dekádě. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace totiž reaguje na implementaci Lisabonské strategie a byl připravován už od roku 2004. Pro institucionální analýzu tohoto programu je důležité vzít v potaz i období institucionálního nastavování v období před začátkem realizací projektů r. 2007. Analýza se věnuje období před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost v prosinci 2009.

¹⁰ Jedná se o starší název Generálního ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky. Zdroj: „9.6 Generální ředitelství Komise: úřední názvy“, Oficiální internetové stránky Evropské unie, <http://publications.europa.eu/code/cs/cs-390600.htm> (staženo 12. 5. 2015).

lze v jeho rámci dobře zhodnotit motivy a cíle evropských institucí, a dále institucionální omezení vlivu všech těchto aktérů na výslednou podobu CIP. Na úrovni sekundárních aktérů (tj. organizace implementující jednotlivé projekty CIP) bude možné analyzovat, jak velký volný prostor v tematizaci projektů mohla mít Evropská komise a zda tento rámcový program mohla využít k rozšíření svých vnějších aktivit (např. širším výkladem tematiky CIP v zakládací smlouvě, vlastní specifikací grantových výzev nad rámec požadavků CIP apod.).

Institucionální analýza fungování CIP ukáže na možnosti a limity vládnutí evropských institucí a členských států, zároveň poukáže na akceschopnost těchto institucí a jejich vůli aktivně se účastnit programování a naplňování evropské politiky konkurenceschopnosti. Konečně, institucionální analýza CIP by měla být schopna identifikovat a obecně popsat procesy, které mohly vést k přesunu aktérství ve vnějších vztazích z Evropské rady a členských států na Evropskou komisi mimo klasický legislativní postup.

Analýza literatury

Literaturu použitou v této práci lze v základní rovině rozřadit do tří základních tematických proudů:

- Internacionalizace malých a středních podniků (MSP)
- Vnější vztahy EU z pohledu nového regionalismu
- Nový institucionalismus a role institucí ve vytváření komunitárních politik

Internacionalizace malých a středních podniků (MSP)

Literaturu zabývající se procesem internacionalizace podniků nejčastěji tvoří případové studie managementu velkých podniků, neboť tyto firmy jsou na poli mezinárodního podnikání nejvíce etablovány a jejich rozhodovací procesy jsou zároveň natolik komplikované, že takové případové studie často vyžadují. Internacionalizaci malých a středních podniků se tak věnují zejména teoretické práce například autorek Renaty

Korsakienė & Manuely Tvaronavičienė¹¹, které problematiku sledují spíše z veřejně-politického hlediska. Dostupné jsou také analýzy, jež zpracovávají buď podmínky pro mezinárodní podnikání v určitém teritoriu např. Francisco Requena-Silvente¹², Johan Lambrecht & Fabrice Pirnay¹³ nebo Marjorie-Annick Lecerf¹⁴ nebo se zabývají přímo problematikou veřejné podpory internacionalizace jako kolektiv Zoltana J. Acse¹⁵. Tento proud prací je velmi podstatný, neboť poskytuje základní myšlenkový rámec o podpoře internacionalizace, který problematiku dále teoreticky třídí a konceptualizuje, podobně jako práce kolektivu Mikea Wrighta¹⁶. Literaturou o procesu internacionalizace se dále zabývají četné studie, jež si nechala externě vypracovat Evropská komise. Tyto studie vychází především z ekonometrie a na úrovni celé EU téma empiricky zpracovávají. Studie přitom rozlišují jak internacionalizaci obecnou^{17, 18}, tak zvláštní aspekty internacionalizace s rozvíjejícími se ekonomikami ve studii Jolandy Hessels a Madeleine Kemna¹⁹.

---

¹¹ Renata Korsakienė, Manuela Tvaronavičienė, „The internationalization of SMEs: An integrative approach“, *Journal of Business Economics and Management* 13, č. 2, (2012): 294-307, <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3846/16111699.2011.620138#.UZJZL0pp5M8> (12. 5. 2015).

¹² Francisco Requena-Silvente, „The decision to enter and exit foreign markets: Evidence from U.K. SMEs“, *Small Business Economics* 25, (2005): 237-253, <http://link.springer.com> (12.5.2015).

¹³ Johan Lambrecht, Fabrice Pirnay, „An evaluation of public support measures for private external consultancies to SMEs in the Walloon Region of Belgium“, *Entrepreneurship & Regional Development* 17, č. 3, (2005): 89-108, <http://papers.ssrn.com> (12. 5. 2015).

¹⁴ Marjorie-Annick Lecerf, „Internationalization and Innovation: The Effects of a Strategy Mix on the Economic Performance of French SMEs“, *International Business Research* 5, č. 6, (2012): 2-13, <http://dx.doi.org> (12. 5. 2015).

¹⁵ Zoltan J. Acs, Randall Morcks, J. Myles Shaver, Bernard Yeung, „The Internationalization of Small and Medium-Sized Enterprises: A Policy Perspective“, *Small Business Economics*, č. 9, (1997): 7-20, <http://link.springer.com> (12. 5. 2015).

¹⁶ Mike Wright, Paul Westhead, Deniz Ucbasaran, „Internationalization of Small and Medium-sized Enterprises (SMEs) and International Entrepreneurship: A Critique and Policy Implications“, *Regional Studies* 41, č. 7, (2007): 1013-1030, <http://www.tandfonline.com> (12. 5. 2015).

¹⁷ „Supporting the internationalisation of SMEs“, finální zpráva expertní skupiny Evropské Komise, GŘ pro podniky a průmysl, (2007): 38 s., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/internationalisation/report_internat_en.pdf (12. 5. 2015).

¹⁸ „Opportunities for the internationalisation of European SMEs“, finální zpráva Evropské Komise, GŘ pro podniky a průmysl, (2011): 135 s., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/files/web_internationalisation_opportunities_for_smes_final_report_aug_2011_en.pdf (12. 5. 2015).

¹⁹ Jolanda Hessels, Madeleine Kemna, „Internationalization of European SMEs towards Emerging Markets“, *SCALES-initiative*, (2008): 17 s., <http://www.ondernemerschap.nl> (12. 5. 2015).

Vnější vztahy EU z pohledu nového regionalismu

Vnější vztahy EU jsou jako jedinečný úkaz v mezinárodních vztazích předmětem nesčetně publikací. Pro potřeby této diplomní práce byly podstatné dva základní směry jejich tematizace – (a) popis historického vývoje a praxe vnějších vztahů k době vzniku CIP; (b) konceptualizace vnějšího aktérství EU na pozadí multipolárního světa a ekonomické globalizace.

Historický vývoj a základní praxi vnějších vztahů unie od jejího vzniku v Evropském politickém společenství, Jednotném Evropském aktu a Maastrichtské smlouvě uvádí kniha Charlotte Bretherton a Johna Voglera²⁰. Novější období před Lisabonskou smlouvou a po ní pak shrnuje práce Karen E. Smith²¹, Christophera Hilla a Michaela Smithe²². Zatímco zmíněné knihy představují především úvod do politik vnějších vztahů EU, tyto jsou velmi podrobně teoreticky rozebrány ve čtyřech svazcích knižní řady „International Relations of the European Union“ editorů Wyna Reese a Michaela Smithe²³. Vnější ekonomické vztahy EU rozsáhle tematizuje Stephen Woolcock²⁴ nebo v dobovém kontextu vzniku CIP Eva Cihelková²⁵, ohledně problematiky vnějších vztahů s rychle rostoucími ekonomikami dále např. Ioannis F. Galariotis²⁶. Nové téma internacionalizace MSP a jeho vlivu na vnější aktérství Evropské unie nebo Evropské komise nicméně zatím ani zde zpracované ještě není a věnují se mu jen výše zmíněné primární analýzy zadané Evropskou komisí právě pro potřebu implementace CIP.

---

²⁰ Charlotte Bretherton, John Vogler, *The European Union as a Global Actor* (London: Routledge, 1999): 273 s., <http://www.ies.be> (staženo 12. 5. 2015)

²¹ Karen E. Smith, *European Union Foreign Policy in a Changing World* (Cambridge: Polity Press, 2003): 274 s.

²² Christopher Hill, Michael Smith, *International Relations and the European Union* (Oxford: Oxford University Press, 2011): 557 s.

²³ Wyn Rees, Michael Smith, *International relations of the European Union 1-4* (Los Angeles: SAGE Publications, 2008), ISBN: 978-1-4129-4753-4.

²⁴ Stephen Woolcock, *European Union Economic Diplomacy* (Surrey: Ashgate, 2012): 220 s.

²⁵ Eva Cihelková, *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie* (Praha: C.H.Beck, 2003): 709 s.

²⁶ Ioannis F. Galariotis, „The Theoretical and Empirical Application of Social Constructivism in EU's Foreign and Security Policy“, *Paper of the Cyprus Center of European and International Affairs*, č. 2008.04 (2008), <http://www.cceia-old.unic.ac.cy>, (14. 5. 2013).

Tématika aktérství EU ve vnějších politikách je v literatuře spjata s paradigmatem chápání vnější politiky jako tématu, jímž se nemusí nutně zabývat jen suverénní státy, ale v reakci na globalizaci a regionalizaci do ní vstupují i další sub-národní nebo nad-národní organizace. Tento náhled tzv. nového regionalismu a víceúrovňového vládnutí vychází v obecné rovině z prací Björna Hettneho²⁷ a Michaela Keatinga²⁸ nebo Björna Hettneho a Fredrika Söderbauma²⁹. Aktérství (*actorness*) ve vnějších vztazích EU je termínem Gunnara Sjöstedta³⁰ z roku 1977. Jeho přínos, další vývoj zkoumání teoretickou argumentací z pohledu nového regionalismu shrnují opět Hettne a Söderbaum³¹, detailně pak kniha „The European Union as a Global Actor“ autorů Charlotte Bretherton a Johna Voglera³². Konečně, konceptualizaci aktérství a efektivity jednání ve vnějších vztazích EU přináší článek Arneho Niemanna a Charlotte Bretherton „EU external policy at the crossroads: The challenge of actorness and effectiveness“³³.

Nový institucionalismus a role institucí ve vytváření komunitárních politik

Nový institucionalismus, jenž se ve svých předpokladech o vlivu pravidel na výsledky a pracovních postupech stal základem metodologie této diplomní práce, je podrobně zpracován sborníky z řady „Institutionalism“ editorů B. Guy Peterse a Jona Pierrea³⁴. Samotný výzkumný problém navazuje na článek „New Institutionalism and the Governance

---

²⁷ Björn Hettne, „The Europeanisation of Europe: Endogenous and Exogenous Dimensions“, *Journal of European Integration* 24, č. 4, (2002): 325-340, <http://www.tandfonline.com>, (12. 5. 2015).

²⁸ Michael Keating, „Territorial Politics and the New Regionalism“, in *Developments in West European Politics* 2, eds. Paul M. Heywood, Erik Jones, Martin Rhodes (London: Palgrave Macmillan, 2002), <http://www.palgrave.com/> (12. 5. 2015).

²⁹ Björn Hettne, Fredrik Söderbaum, „Theorising the world of regionness“, *New Political Economy* 5, č. 3, (2000): 457-473, <http://gup.ub.gu.se>, (12. 5. 2015).

³⁰ Gunnar Sjöstedt, *The External Role of the European Community* (York: Saxon House, 1977): 273 s., <http://books.google.cz>, (12. 5. 2015).

³¹ Björn Hettne, Fredrik Söderbaum, „Civilian Power or Soft Imperialism? EU as a Global Actor and the Role of Interregionalism“, *European Foreign Affairs Review* 10, č. 4, (2005): 535-552, <http://papers.ssrn.com>, (12. 5. 2015).

³² Bretherton, Vogler, *The European Union as a Global Actor*, 273 s.

³³ Arne Niemann, Charlotte Bretherton, „EU external policy at the crossroads: The challenge of actorness and effectiveness“, *International Relations* 27, č. 3, (2013), ire.sagepub.com, (12. 5. 2015).

³⁴ První řada sborníku: B. Guy Peters, John Pierre eds., *Institutionalism*, (Los Angeles: SAGE Publications, 2007), 3 sv., 589 s., ISBN: 978-1-4129-2875-5.; Druhá řada sborníku: B. Guy Peters, John Pierre eds., *Institutionalism II* (Thousand Oaks: SAGE Publications, 2011), 3 sv., 589 s., ISBN: 978-0-85702-986-7.

of the Single European Market“ Simona S. Bulmera³⁵, jenž teoreticky podkládá potřebu zkoumat evropskou integraci v její každodenní změně skrz prováděné politiky a navrhuje zkoumání komunitárních programů jako arén, v nichž může docházet k rozšíření agend ještě před jejich potvrzením v primárním právu. Pracovní postup popisu aktérů, pravidel, vytvoření hypotéz a testování s možností jedné primární a sekundární úrovně je přejata z postupu vytváření (a ověřování) teorií institucí podle Daniela Diermeiera a Keitha Krehbiela z jejich článku „Institutionalism as a Methodology“³⁶.

Literatura nového institucionalismu se rozděluje ve dvou přístupech, jakými informacemi funkce aktérů a pravidel vyargumentovat - v přístupu racionální volby a v přístupu kontextuálního zkoumání.

Kenneth A. Shepsle³⁷ teoreticky obhajuje širší kontextuální přístup a Paul Pierson kritizuje racionální volbu v kontextu politických zkoumání ještě dále a zdůrazňuje vlastní, často nezamýšlený samostatný život nových institucí, které mohou v novém politickém kontextu fungovat a vyvíjet se jinak, než jak bylo zamýšleno. Představuje pro tento jev termín cesta závislosti (*path-dependency*)³⁸. Přístupu kontextuálního zkoumání aktérů pro potřeby neoinstitucionálního zkoumání se konkrétně věnoval Jens Blom-Hansen³⁹ a detailně ho pro různé tématicky rozpracovala Elinor Ostrom⁴⁰. Stejná autorka se věnovala i konceptualizaci následného zkoumání výsledků činnosti aktérů ve vnější politice.

Oproti tomu přístup racionální volby, který vyžaduje jednotnou motivaci (nejčastěji ekonomický zisk) se tak spíše hodí pro výzkum aktérů na sekundární, implementační

---

³⁵ Bulmer, „New Institutionalism (...)“, 159.

³⁶ Daniel Diermeier, Keith Krehbiel, „Institutionalism as a methodology“, *Journal of Theoretical Politics* 15, č. 2, (2003): 123-144, <http://jtp.sagepub.com> (12. 5. 2015).

³⁷ Kenneth A. Shepsle, „Studying institutions: Some lessons from the rational choice approach“, in *Institutionalism*, 3. sv., eds. B. Guy Peters & John Pierre (Los Angeles: SAGE Publications, 2007): 198-213.

³⁸ Paul Pierson, „The limits of design: Explaining institutional origins and change“, in *Institutionalism*, 3. sv., eds. B. Guy Peters & John Pierre (Los Angeles: SAGE Publications, 2007): 316.

³⁹ Jens Blom-Hansen, „A new institutional perspective on policy networks“, in „“, in *Institutionalism*, eds. B. Guy Peters & John Pierre (Los Angeles: SAGE Publications, 2007): 40.

⁴⁰ Elinor Ostrom, „Challenges and growth: The development of the interdisciplinary field of institutional analysis“, in *Institutionalism II*, 3. sv., (Thousand Oaks: SAGE Publications, 2011): 311.

úrovni, je naopak vyargumentován v příspěvku Marka D. Aspinwalla a Geralda Schneidera⁴¹.

Další podstatný proud literatury se zabývá evropskými institucemi jako aktéry, přičemž zkoumá jejich role v unijním legislativním a exekutivním procesu. O této problematice bylo napsáno mnoho prací, zejména teoretických. Vhodný přehled obecněji použitelných teorií nabízí například Ben Rosamond⁴² nebo Petr Kratochvíl⁴³, dále John Peterson a Michael Schackleton⁴⁴ či Simon Hix a Bjørn Høyland⁴⁵. Autoři se však často věnují jen interakci s dalšími institucionálními aktéry na primární, unijní úrovni a nezachází do analýz typických pro metodu nového institucionalismu, případně interakcí s členskými státy nebo obecně vysvětlují právní rámec a pravidla vnitřního fungování Evropské komise Robert Zbiral⁴⁶ nebo Neil Nugent⁴⁷. Pravidlům komitologie před Lisabonskou smlouvou se podrobně věnuje Daniela Corona⁴⁸, problematiku procesu vytváření sekundární legislativy a otázkou legitimacy zpracovávají Wim Voermans, Josephine M. R. Hartmann a Michael Kaeding⁴⁹, proces draftování politik v Evropské komisi ve svém článku podrobně popsal William Robinson⁵⁰. Teoretické i empirické práce vysvětlující roli evropských institucí a jejich ambice v případě podpory internacionalizace MSP zatím v literatuře chybí.

---

⁴¹ Mark D. Aspinwall, Gerald Schneider. „Same menu, separate tables: The institutionalist turn in political science and the study of European integration“, in *Institutionalism II*, 3. sv., (Thousand Oaks: SAGE Publications, 2011): 589.

⁴² Ben Rosamond, *Theories of European Integration* (New York: St. Martin's Press, 2000), 232 s.

⁴³ Petr Kratochvíl, *Teorie evropské integrace* (Praha: Portál, 2008): 224 s.

⁴⁴ John Peterson, Michael Schackleton, *The Institutions of the European Union* (Oxford: Oxford University Press, 2002): 402 s.

⁴⁵ Simon Hix, Bjørn Høyland, *The Political System of the European Union* (Houndmills: Palgrave Macmillan, 2011): 400 s.

⁴⁶ Robert Zbiral, *Institucionální rámec Evropské unie, právně-politologický pohled* (Praha: Linde, 2007): 240s.

⁴⁷ Neill Nugent, *The European Commission* (Houndmills: Palgrave Macmillan, 2001): 366 s.

⁴⁸ Daniela Corona, „The adoption of secondary legislation through comitology in the EU: Some reflection on the regulation (EU) 182/2011 in comparison with the pre-lisbon reform“, *Theory & Practice of Legislation* 2, č. 1, (2014): 85-107, <https://ebsohost.com> (12. 5. 2015).

⁴⁹ Wim Voermans, Josephine M. R. Hartmann, Michael Kaeding, „The quest for legitimacy in EU secondary legislation“, *Theory & Practice of Legislation* 2, č. 1, (2014): 5-32, <https://ebsohost.com> (12. 5. 2015).

⁵⁰ William Robinson, „Drafting EU legislation in the European Commission: A collaborative process“, *Theory & Practice of Legislation* 2, č. 3, (2014): 249-272, <https://ebsohost.com> (12. 5. 2015).

Primární zdroje

Nedostatek nezávislé sekundární literatury přímo se vztahující k tématu dopadů internacionalizace MSP na vnější akci lze za předpokladu funkční metodologie vyrovnat použitím množství primárních pramenů evropských institucí z různých fází procesu nastavování a implementace CIP.

Vedle v době zavedení CIP platné Smlouvy o založení evropského společenství ve znění Niceské smlouvy (SES)⁵¹ a Lisabonské smlouvy⁵², se obecně jedná o všechny dokumenty vytváření ucelené strategie konkurenceschopnosti EU, tj. tzv. Lisabonská strategie⁵³, analýza jejího tříletého fungování od tzv. Wim Kokovy komise⁵⁴ a dokumenty následné revize⁵⁵, která stála u zrodu CIP. Dále návrhu CIP ze strany Komise, obsahujícího ex ante hodnocení od pracovních skupin regionálních aktérů⁵⁶, grantové výzvy a každoroční zprávy revizních komisí obsazenými zástupci členských států a Evropského parlamentu⁵⁷. Výsledky vnější akce EU přináší analýzy zadané Generálním ředitelstvím pro obchod⁵⁸ a ve svých konečných důsledcích například o rozsáhlou analýzu dopadů ekonomické

---

⁵¹ Consolidated version of the treaty establishing the European Community“, *Úř. věst. C 325/33*, (24. 12. 2002): 184 s., <http://eur-lex.europa.eu> (staženo 12. 5. 2015).

⁵² „Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii“, *Úř. věst. C 325/33*, (30. 3. 2010): 25, <http://www.euroskop.cz> (12. 5. 2015).

⁵³ „Lisbon European Council 23 and 24 March 2000 Presidency Conclusions“, Oficiální stránky Evropského Parlamentu, http://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_en.htm# (13. 5. 2015).

⁵⁴ „Facing the Challenge, The Lisbon strategy for growth and employment“, zpráva expertní pracovní skupiny vedené Wimem Kokem, (2004): 55s., http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp6-evidence-base/evaluation_studies_and_reports/evaluation_studies_and_reports_2004/the_lisbon_strategy_for_growth_and_employment_report_from_the_high_level_group.pdf (13. 5. 2015)

⁵⁵ „Sdělení jarnímu zasedání Evropské Rady, Společně k růstu a zaměstnanosti, Nový začátek lisabonské strategie“, sdělení předsedy Barrosa po dohodě s místopředsedou Verheugenem {SEC(2005) 192; SEC(2005) 193}, (2005): 35s., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005DC0024&from=GA> (13. 5. 2015).; „Common Actions for Growth and Employment: The Community Lisbon Programme“, pracovní dokument Komise, příloha ke sdělení Komise Radě a Parlamentu {COM(2005) 330 final}, (2005): 14s., ftp.cordis.europa.eu/pub/technology-platforms/docs/sec2005_981_en.pdf (13. 5. 2015).

⁵⁶ „Annex to the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme (2007-2013)“ {COM(2005) 121 final}, (2005), 61s., http://ec.europa.eu/cip/files/docs/sec_433_en.pdf (13. 5. 2015).

⁵⁷ „Implementation, evaluation and performance reports“, Oficiální webové stránky Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace, http://ec.europa.eu/cip/documents/implementation-reports/index_en.htm (13. 5. 2015).

⁵⁸ „Evaluation of the Executive Agency for Competitiveness and Innovation“, hodnotící zpráva Komisi za období 2008-2010 provedená organizací Centre for Strategy & Evaluation Services, (2011): 73 s., http://ec.europa.eu/cip/files/docs/evaluation-of-eaci-may-2011_en.pdf (13. 5. 2015).

liberalizace evropsko-čínských vztahů po zavedení nového smluvního rámce⁵⁹ nebo memorandum mezi Komisí a Čínou o spolupráci a konzultacích ve věcech průmyslu a podnikání⁶⁰.

TEORIE

Teorie vnější akce EU: Nový regionalismus

Na teoreticky ukotvené a zároveň dostatečně volné zkoumání tematiky rozšíření aktérství Evropské komise ve vnějších vztazích v oblasti ekonomické diplomacie za zvážení vlivu regionálních aktérů na tuto oblast, se velmi dobře hodí široký přístup nového regionalismu. Ten na rozdíl od starších teorií vychází z předpokladu globalizovaného multipolárního světa, který s děním v Evropě interaguje, zároveň však uznává jako aktéry vnější akce nejen evropské instituce a členské státy, ale také regionální organizace a soukromý sektor.⁶¹

Nový regionalismus jako směr ve zkoumání evropské integrace vznikl v 80. letech, mimo jiné jako reakce na neschopnost klasických integračních teorií vysvětlit omezující se vliv národních států nad rozvojem svých ekonomik. Rozšíření mezinárodního obchodu, propojení ekonomik a nízké náklady na dopravu s sebou přinesly větší tlak na efektivitu práce. Dosavadní, převážně extenzivní, model rozvoje už nemohl, bez dostatečné efektivity, cenově konkurovat. Začalo být důležité zajistit svým ekonomikám vnější konkurenceschopnost, tedy vytvořit ve svých regionech jedinečnou kombinaci nejružnější infrastruktury a nově i „lidských zdrojů“, které jsou předpokladem úspěšného podnikání. Slovy teoretika nového regionalismu Michaela Keatinga: *"Ani silné vlády ani velké firmy*

---

⁵⁹ „Trade Sustainability Impact Assessment of the Negotiations of a Partnership and cooperation Agreement between the EU and China“, závěrečná zpráva Komise provedená organizací Emerging Markets Group & Development Solutions, (2008): 187 s.,
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2008/september/tradoc_140579.pdf (13. 5. 2015).

⁶⁰ „Memorandum of Understanding on a Dialogue and Consultation Mechanism on Industrial sectors between The Enterprise and Industry Directorate-General of the European Commission and The Ministry of Industry and Information Technology of the People's Republic of China“, podepsané v Nanjingu dne 30. listopadu 2009, (2009): 4 s.,
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/international/files/memorandum_of_understanding_en.pdf (14.5.2015).

⁶¹ Keating, „Territorial Politics (...)“, 201-205.

nemohou regiony spasit, na rozdíl od vhodného způsobu organizace a husté sítě malých a středních firem, které vytvoří produktivní systém, schopný obstát v globální konkurenci.”⁶²

V oblasti vnější akce EU je pohled nového regionalismu také funkční, neboť uznává jako aktéry nejen státy, ale také nad-národní i sub-národní organizace, což dobře koresponduje s hlavními výzvami vnější politiky na přelomu nového tisíciletí. Zatímco například problémy neschopnosti zamezit nebo rychle zastavit balkánské války v 90. letech nebo problémy terorismu po útocích z 11. září 2001 vyvolaly tlak společností na vnější obrannou akceschopnost na úrovni států a mezinárodních organizací⁶³, vystávaly i nové, hospodářské výzvy v podobě rychle se aktivizujících zahraničních politik států BRIC⁶⁴. Aby byla Evropská unie schopna své vnější vztahy přinejmenším udržet, musela začít vytvářet takové rámce vnější politiky, které její státní, regionální a soukromé subjekty budou chtít naplnit. A takové politiky již nelze vytvořit uzavřeně, bez interakce se všemi zapojenými úrovněmi. Naopak, je nutné brát v potaz nejrůznější zájmy všech zúčastněných subjektů.

Proto práce používá širší pojetí pojmu „vnější akce“, jež odpovídá termínu teritoriální přítomnosti (*presence*) v teoretické literatuře, definovaném podle Davida Allena a Michaela Smithe jako „*schopnost aktéra, svou podstatou ovlivňovat dění v zahraničí*“⁶⁵.

Teorie vnitřního fungování EU: Nový institucionalismus

Nový institucionalismus například podle Diermeiera a Krehbiela⁶⁶ nebo podle Bulmera⁶⁷ funguje ve svém minimalistickém pojetí nejen jako teorie, ale také jako praktická výzkumná metoda zkoumání vývoje evropské integrace. Na rozdíl například od federalismu

---

⁶² Ibid., 205.

⁶³ Bretherton, Vogler, *The European Union (...)*, 4.

⁶⁴ Typickým příkladem byly například rychle se rozvíjející bilaterální vztahy Číny a afrických zemí, které rychle nahrazovaly tradiční obchodní a politické vazby na Evropu a nedalo se jim čelit stejnou taktikou – velkými hospodářskými závazky států, ignorancí lidskoprávní tematiky a nezaměřené rozvojové pomoci. Zdroj: Charlotte Bretheron, John Vogler, „A global actor (...)“, 378.

⁶⁵ David Allen a Michael Smith prostřednictvím: Charlotte Bretheron, John Vogler, „A global actor (...)“, 376.

⁶⁶ Diermeier, Krehbiel, „Institutionalism (...)“, 124.

⁶⁷ Bulmer, „New Institutionalism (...)“, 65.

nebo funkcionalismu nemá ambici dohlédnout finalitu Evropské unie, o to detailněji pracuje s konkrétnějšími otázkami. Zaměřuje se na institucionální pravidla a jejich vliv na výsledky, čímž je schopná ve střednědobém časovém horizontu postihnout a predikovat vývoj evropské integrace a jejich institucí v jejich každodennosti.

Tento přístup se jeví jako vhodný pro zkoumání oblasti nových politik vnější konkurenceschopnosti EU a jejich přesahů do oblasti vnější akce, neboť je schopný postihnout konkrétní zájmy nejrůznějších aktérů a také dopady institucionálních pravidel na výsledky. Jens Blom-Hansen tuto potřebu ve své práci velmi výstižně shrnuje: „*Formulace a vykonávání politik zapojuje vzrůstající počet různých institucionálních organizací. Vzájemná závislost se stává běžnou. Zodpovědnost je roztržštěná. Koordinovaná akce se přitom jeví jako stále nezbytnější s tím, jak se společenské problémy stávají stále komplexnějšími.*“⁶⁸

Pakliže chceme brát v potaz všechny aktéry vnější politiky a politiky konkurenceschopnosti EU a zkoumat je jako uzavřený systém, je třeba se věnovat instituci Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) jako akční aréně, v níž aktéři společně interagují⁶⁹. Nový institucionalismus jako teorie stojí na dvou základních premisách: (a) na institucích záleží; (b) nástroje ekonomické teorie se dají použít na hledání faktorů ovlivňující politické instituce⁷⁰.

Premisy vychází ze závěrů behaviorismu o existenci spojnic, jež uspořádávají chování lidí do sociálních vztahů⁷¹. Přístup nového institucionalismu ale zároveň odmítá legalistický pohled na instituce jako neměnnou entitu⁷², a proto se zabývá především pravidly uvnitř instituce, tj. specifickou formou hry zapojených aktérů a vlivem pravidel na výsledky⁷³. Jak poukazují Diermeier a Krehbiel, sociální možnosti, jak nastavit spolupráci více aktérů, jsou velmi široké. Přesto však existují faktory, které aktéry v jejich kolektivní volbě omezují.

---

⁶⁸ Blom-Hansen, „A new institutional perspective (...)“, 40.

⁶⁹ Elinor Ostrom, „Challenges and growth (...)“, 317.

⁷⁰ Shepsle, „Studying institutions (...)“, 197.

⁷¹ Mark Granovetter prostřednictvím: Ibid., 199.

⁷² Ibid., 199.

⁷³ Ibid., 201.

Proto, abychom dosáhli širšího vhledu do procesů vzniku a fungování politiky, je třeba kombinovat formální modely fungování instituce s empirií⁷⁴.

Až na zmíněné premisy je nicméně nový institucionalismus spíše praktická metoda výzkumu procesů kolektivní volby aktérů z nejrůznějších úrovní, doplněná o empirické zkoumání výsledků spolupráce. V kombinaci zaměření na instituce zároveň navazuje na výzkum politických společenství a politických sítí⁷⁵. Generuje množství praktických otázek a podrobně zkoumá institucionální vývoj ve střednědobém časovém horizontu⁷⁶. Přitom politickou instituci (např. CIP) definuje podle Diermeiera a Krehbiela jako: „*Soubor kontextuálních znaků v prostředí kolektivní volby, který určuje omezení a příležitosti individuálního chování v rámci tohoto prostředí.*“⁷⁷

METODOLOGIE

Případová studie nového institucionalismu

Neoinstitucionální metoda a její aplikace na případovou studii

Diermeier s Krehbielem zároveň stanovili postup pro vytváření teorií institucí, představený v těchto bodech⁷⁸: (A) Definovat a dále považovat za dané postuláty o chování aktérů v rámci zkoumané kolektivní volby; (B) Formálně charakterizovat platné institucionální prostředí.; (C) Dedukovat chování aktérů v rámci institucionálního prostředí a postulovat pracovní hypotézy o předpokládaných výsledcích.; (D) Porovnat pracovní hypotézy s kvalitativním empirickým zkoumáním a daty.

Z tohoto postupu vychází pracovní postup této práce, jež je ve své podstatě dílčí případovou studií podle požadavků nového institucionalismu. V prvních dvou krocích označených I. a II. kopíruje Diermeierův a Krehbielův postup popisu zájmů aktérů a pravidel, jimiž se musí řídit. Následující kroky C a D agreguje do výsledné analýzy III., jež analyticky konfrontuje dosavadní předpoklady aktérů a pravidel s empirií výkonu politiky.

---

⁷⁴ Diermeier, Krehbiel, „Institutionalism (...)“, 124.; nebo: Shepsle, „Studying institutions (...)“, 203.

⁷⁵ Bulmer, „New Institutionalism (...)“, 163.

⁷⁶ Ibid., 162.

⁷⁷ Diermeier, Krehbiel, „Institutionalism (...)“, 125.

⁷⁸ Ibid., 127.

Výsledkem studie tak není nová teorie institucí, ale zodpovězení hypotézy a dílčí zobecnitelné postuláty o vzniku a vývoji nové instituce, vhodné k dalšímu testování (viz schéma níže).

Dvě úrovně neoinstitucionální analýzy

Princip vymezení dvou úrovní institucionální analýzy

Nový institucionalismus je interdisciplinární teorie, a proto se nezaměřuje jen na jeden z aspektů institucionálního fungování (např. právní, politický, ekonomický). Naopak, zkušenosti z analýz politických sítí ukazují, že výsledky bývají robustnější, kombinuje-li se primární výzkum se sekundární mikro-analýzou kolektivní hry s prvkem racionální volby⁷⁹. Jinými slovy, nabízí se vždy více možností, jak kontext dané instituce zkoumat a je vhodné tyto přístupy kombinovat, přičemž klíčové je rozdělit, jaké aspekty jsou v daném zkoumání brány jako dané (exogenní) a jaké aspekty jsou otevřeny k analýze (endogenní). Proto chceme-li se zaměřit na zkoumání vlivu institucionálních pravidel na výsledky, je třeba proměnlivou veličinu – motivaci aktérů – na základě jejich identity teoreticky podložit, charakterizovat a dále považovat za pevně danou.

Zároveň je pro podrobný výzkum Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) nezbytné, zkoumat prostor pro vyvinutí prvků vnější akce na více úrovních, tedy nejen jak program nastavily a kontrolovaly evropské instituce, ale také jak Evropská komise jako výkonný orgán interagovala se sekundárními organizacemi při implementaci na CIP na grantové bázi. Vzniká tak konkrétní metodologický koncept diplomní práce, jenž pracuje s institucionální analýzou na dvou úrovních, takže v rámci zkoumání pravidel CIP v bodě II. provádí jak analýzu primárních pravidel, jimiž se museli řídit primární aktéři při tvorbě politiky (primární úroveň), tak dílčí sekundární analýzu institucionálního prostředí během projektové implementace CIP (sekundární úroveň).

---

⁷⁹ Blom-Hansen, „A new institutional perspective (...)“, 43.

Pakliže upravíme metodologický koncept pro potřeby zkoumaného tématu, vplyne následující struktura postupu a pracovních otázek s jednou primární úrovní (I.-III.) a sekundární institucionální analýzou rozloženou v popisných kapitolách i-ii. do bodu II. a analytickou kapitolou iii. do bodu III. Práce je nastavena tak, aby na základě institucionálních analýz primární a sekundární úrovně zodpovězením hypotézy ve svých dílčích aspektech generovala zobecnitelné postuláty o vlivu komunitárních programů na vnější politiky EU a tím zodpověděla hypotézu.

I. Zájmy na vzniku CIP

- Motivy a cíle primárních aktérů CIP

II. Institucionální pravidla CIP

- Pravidla primárních aktérů: Schvalování CIP
- Aktéři a pravidla sekundární úrovně: implementace CIP
  - i. Zájmy sekundárních aktérů a Komise v procesu implementace CIP*
  - ii. Pravidla implementace CIP*

III. Výsledky

- iii. Výsledky sekundární úrovně: implementace CIP*
- Výsledky primární úrovně: Vliv CIP na rozšíření vnějšího aktérství Komise

Způsob vymezení dvou analytických úrovní podle aktérů

Aktérů, kteří do programování a výkonu CIP vstupují, je mnoho. Dají se však dobře rozlišit do dvou skupin⁸⁰:

- Primární aktéři: Evropská komise, Evropská rada, Evropský parlament
- Sekundární aktéři: příjemci grantů (tj. neziskové organizace a firmy)

---

⁸⁰ Rozdělení má své drobné zjednodušení spočívající v zapojení firem a neziskových organizací už do procesu programování CIP, ve kterém mohly vyjádřit své požadavky. Jak však závěrečný dokument tohoto setkání ukázal, tyto aktéři se i ve věcech programování zabývaly spíše technickými otázkami, nikoliv otázkami politických dopadů. Zdroj: „Annex to the Proposal (...) establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme, {COM(2005) 121 final}, 30.

Primární aktéři jsou ty evropské instituce, které vytvořily a schválily právní rámec CIP⁸¹. Jsou to zároveň instituce rozhodující o výsledné podobě vnější akce Evropské unie. V případě CIP řídila implementaci jako u dalších komunitárních programů Evropská komise. Rada a Parlament byly oproti tomu kontrolními institucemi, když spolu se zástupci členských států řídily revizní komise jednotlivých dotačních programů CIP a zodpovídaly tak i za kontrolu tematiky a geografického rozsahu realizovaných projektů. Ze svých pravomocí mohly podniknout akci, která by právní rámec CIP v průběhu jeho implementace upravila.

Jako sekundární aktéři (na sub-národní úrovni) do implementace CIP vystupují aktéři dvou základních typů: (1) firmy jako koncoví uživatelé; (2) neziskové organizace realizující dílčí projekty CIP.

Práce se v rámci těchto kategorií zaměří pouze na ty z širších iniciativ a dílčích projektů CIP, jejichž grantově schválené aktivity se alespoň částečně realizovaly za hranicemi Evropské unie.

Rozdělení aktérů odpovídá i rozdělení jejich motivací a principu stabilního fungování dané kolektivní volby, tzv. rovnováhy. Tento princip vychází z předpokladu teoretika nového institucionalismu Kennetha A. Shepsleho, že žádná instituce nefunguje přesně tak, jak byla původně navržena a schválena, ale že *ex ante* návrh instituce a její reálné fungování se vždy do určité míry liší, proto by instituce měla být zkoumána jako kolektivní hra⁸². Postup (*sequence*), tj. detaily, jež mají svůj původ v procedurálních pravidlech dané instituce, jsou důležitější než individuální strategie aktérů, protože aktéři se musí předem nastaveným pravidlům podřídít, aby kolektivní volba mohla nadále existovat. Zároveň záleží na identitě aktérů (*identity of individuals*). Ta ovlivňuje, jakým způsobem jsou možnosti dané kolektivní volby skupinou aktérů využity⁸³.

---

⁸¹ „Decision No 1639/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007 to 2013)“, *Úř. věst. L310/15* (9. 11. 2006): 26s., <http://eur-lex.europa.eu> (13. 5. 2015).

⁸² Nový institucionalismus v tomto ohledu vychází z prozaického principu, že jediné, co lze o fungování instituce s jistotou říci předem, je fakt, že se vyskytnou nepředvídatelné změny. Z toho důvodu také všechny uzavírané instituce, se kterými se počítá v delším časovém horizontu, mívají klauzule umožňující průběžné úpravy zakládající smlouvy. Zdroj: Shepsle, „Studying institutions (...)“, 206.

⁸³ *Ibid.*, 202.

Zatímco u primárních aktérů je rovina počátečního institucionálního nastavení CIP endogenní, tj. považuje se za proměnnou (evropské instituce nemusely schválit CIP v tehdejší podobě), u sekundárních aktérů se nastavení právního rámce CIP považuje za pevně dané, tj. exogenní.

Předpoklady zkoumání: Principy rovnovážných institucí

Na úroveň primárních aktérů s obtížně definovatelnými politickými zájmy⁸⁴ a hlasovacími právy se dobře hodí princip Paula Piersona, tzv. strukturně vyvolaná rovnováha (*structure-induced equilibrium, SIE*). Ta vychází z předpokladu, že instituce, v našem případě CIP na primární úrovni, je rovnovážná a nikoliv dočasná, ale dlouhodobě udržitelná⁸⁵ právě proto, že neexistuje její alternativa, jíž by procedurální pravidla (např. právní rámec komitologie EU) povolovaly, a které by primární aktéři s vetem nebo hlasovací mocí, popřípadě jejich koalice daly přednost⁸⁶. Jinými slovy, tento princip předpokládá, že vnější akce Komise mohla v rámci CIP existovat již od roku 2007 (tj. před přijetím Lisabonské smlouvy) bez výrazného zásahu ze strany kontrolních institucí právě proto, že Evropská rada nebo Evropský parlament právně nemohly další směřování CIP upravit nebo se rozhodly o úpravě směřování CIP neusilovat.

Ke zkoumání primární úrovně na základě tohoto principu se hodí volnější, kontextuální přístup, který je spíše než racionalistický přístup schopný započítat dynamické procesy, jež mohly dobová rozhodnutí (např. schválení smluvního rámce CIP) ovlivnit a zároveň tak vytvoří základ k zhodnocení nezamýšlených dopadů (*path-dependency*) v průběhu realizace CIP⁸⁷.

Úroveň sekundárních aktérů (viz výše) implementujících projekty s vnějším dopadem v rámci grantových výzev CIP je typově mnohem podobnější klasickému modelu zkoumání

---

⁸⁴ Jak upozorňuje Paul Pearson, političtí aktéři mají různé zájmy. Zatímco politici (tj. zástupci Evropské rady a Evropského parlamentu) budou jistě zaměřeni na znovuzvolení, další aktéři ve tvorbě politik (např. úředníci v Evropské komisi) mohou mít zájem na růstu organizační kapacity a institucí svěřených pravomocí. Zdroje: Pierson, „The limits of design (...)“, 330.; Dále také: Elinor Ostrom, „Challenges and growth (...)“, 317.

⁸⁵ Richard D. McKelvey prostřednictvím: Shepsle, „Studying institutions (...)“, 202.

⁸⁶ Ibid., 202.

⁸⁷ Pierson, „The limits of design (...)“, 335.

kolektivní hry. Motivace aktérů, kteří jsou v přímo podřízeném postavení Evropské komisi jako výkonného orgánu CIP a usilují o získání grantu, lze zjednodušit na ekonomický zisk, případně rozšíření svých aktivit. Každopádně jejich motivy nejsou primárně politické a ani nemohou ve svém zájmu usilovat změnu CIP jako takového, protože nepodřízení se shora nastaveným pravidlům CIP (např. hodnotícím požadavkům grantových výzev), by znamenalo neúspěch v žádosti o grant a ekonomickou či organizační ztrátu⁸⁸. V takovém případě se nabízí v analýze sekundární úrovně akcentovat přístup racionální volby, jenž jasněji vyvodí případné možnosti Evropské komise upravovat tematiku a geografické zaměření CIP⁸⁹.

Výzkumná otázka a hypotéza

Jak bylo popsáno v části věnující se tematizaci, Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) byl prvním komunitárním programem EU na podporu vnější konkurenceschopnosti malých a středních podniků (MSP). Program se značným rozpočtem (3.621mld. EUR) řídila Evropská komise. Jakkoliv nebyl CIP primárně zamýšlen nebo považován za nástroj vnější akce EU, tři roky po jeho zavedení byly pravomoci EU ve vnější akci významně rozšířeny, včetně vnější akce týkající se konkurenceschopnosti. Nabízí se tedy výzkumná otázka, *zda a případně jakým způsobem si mohla Evropská komise v dobovém a institucionálním kontextu CIP své pravomoci ve vnější akci rozšířit?*

Pierson v tomto ohledu připomíná, že instituce zřídka fungují jen takovým způsobem, jak byly zamýšleny⁹⁰. Často obsahují chyby vzniklé ze špatného politického úsudku, chyby, které už dále zůstanou neopraveny⁹¹. Pokud chceme dopad zavedení CIP na vnější akci Komise zhodnotit, nestačí tak měřit pouze původně předpokládaný dopad CIP, ale analyzovat jeho celkovou funkčnost. Pierson zároveň dodává, že po spuštění určitého

---

⁸⁸ Brian G. Knight prostřednictvím: Blom-Hansen, „A new institutional perspective (...)“, 45.

⁸⁹ Jak vysvětluje Jens Blom-Hansen, jednoduchý princip ekonomické motivace dobře fixuje proměnnou motivů, a tím nabízí možnost jasněji popsat vliv pravidel na strategickou interakci aktérů. Zdroj: Ibid., 43.

⁹⁰ Pierson, „The limits of design (...)“, 318.

⁹¹ Charles E. Lindblom, Hugh Hecho, Peter A. Hall prostřednictvím: Ibid., 330.

nástroje více aktéry, je možnost změnit jeho nastavení stále obtížnější⁹². Simon J. Bulmer dodává, že Evropská unie se jako jakákoliv jiná instituce mění postupně v průběhu svého fungování, a že velké změny smluv častokrát spíše smluvně kodifikují již dosažený vývoj⁹³. Za těchto faktických a teoretických předpokladů lze očekávat následující pracovní hypotézu:

“Institucionální nastavení Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) jako komunitárního programu podpory konkurenceschopnosti, rozšířilo aktérství Evropské komise ve vnější politice.”

Použité pracovní koncepty

K zahrnutí všech klíčových aspektů zkoumání podle použitých teorií nového regionalismu a nového institucionalismu bude práce využívat pracovní koncepty (tj. ucelené soubory zkoumaných vlastností) zaměřující se zprv na motivy, cíle a kontext rozhodnutí aktérů, zadruhé na formální a neformální pravidla fungování institucí a za třetí na teoretické předpoklady efektivní vnější akce⁹⁴.

Ve zkoumání na primární úrovni se budou prolínat čtyři pracovní koncepty nového institucionalismu. V nejjobecnější rovině se na primární i sekundární úrovni bude jednat o obsahové požadavky neoinstitucionální analýzy podle Diermeiera a Krehbiela, jež požaduje zevrubnou analýzu motivací aktérů a institucionálních pravidel.

Dále protože primární úroveň pracuje s výše vysvětleným Piersonovo principem strukturou vyvolané rovnováhy, bude použit jeho širší kontextuální způsob ověřování, jenž klade důraz na: (a) analýzu dobového kontextu; (b) zhodnocení informovanosti aktérů v době rozhodování; (c) započítání dynamických politických procesů, jež ovlivňují okamžitá rozhodování aktérů; (d) zhodnocení vlivu již přijatých pravidel na budoucí postoje

---

⁹² Ibid., 333.

⁹³ Bulmer, „New Institutionalism (...)“, 161.

⁹⁴ Přesto, aby práce nebyla příliš roztráštěná a umožnila hlouběji se zaměřit na aspekty spojené s vnější akcí CIP, budou tyto koncepty využity relativně volněji, bez nutného vydělení samostatných podkapitol pro každý jednotlivý aspekt.

primárních aktérů a jejich rozhodování; (e) zhodnocení míry nezamýšlených dopadů (*path-dependency*)⁹⁵.

Rozbor institucionálních pravidel na primární úrovni bude proveden podle konceptualizace Elinor Ostrom, a věnovat se bude 5 jejích různým aspektům⁹⁶: (j) Pozice institucí; (k) Pravidla autority; (l) Pravidla rozhodování; (m) Pravidla informování; (n) Pravidla záběru. Konkrétní tyto aspekty jsou vymezeny na počátku kapitoly Pravidla primárních aktérů.

V závěrečné fázi (kapitola Výsledky) bude úrovni primárních aktérů proveden test jejich potenciálu (*regioness*) pro vznik vnější akce podle Björna Hettneho a Fredrika Söderbauma: (1) společný závazek aktérů, společné hodnoty a principy; (2) schopnost identifikovat priority a formulovat konkrétní politiky; (3) dostupnost a kapacita použití politických nástrojů; (4) nezpochybňovaná legitimita přijatých rozhodovacích procesů a priorit⁹⁷.

Sekundární úroveň zkoumání motivace aktérů a pravidel v kapitole Pravidle, s ohledem na akcentaci principu racionální volby, zůstane u původního, takto zamýšleného pojetí Diermeiera a Krehbiela. Hodnocení vnějších dopadů realizovaných projektů CIP v kapitole Výsledky, co do jejich vlastností typických pro vnější politiku bude probíhat opět podle kritérií Elinor Ostrom: (i) efektivnost projektu; (ii) rovnoměrné zastoupení; (iii) Adaptace na změny; (iv) Robustnost (rozsah)⁹⁸.

---

⁹⁵ Pierson, „The limits of design (...)“, 335.

⁹⁶ Autorka vymezuje 7 různých typů institucionálních pravidel relevantních pro chování aktérů a potažmo pro výsledky. Některé jsou nicméně použitelné jen pro běžné voliči orgány (ad 2, 7): (1) Poziční pravidla (*position rules*): specifikují pozice a jejich počet v každé kategorii; (2) Vymezovací pravidla (*boundary rules*): Specifikují, podle čeho se aktéři vyberou, aby se dostali na dané pozice a jak tyto pozice opustí; (3) Pravidla záběru (*scope rules*): specifikují množinu možných výstupů a vnější pobídky nebo náklady na dosažení těchto výstupů; (4) Pravidla autority (*authority rules*): specifikují akce, které smí aktéři vykonávat v rámci své role a v konkrétní fázi postupu; (5) Pravidla rozhodování (*aggregation rules*): specifikují funkce aktérů v procesu, který vytváří průběžné nebo konečné výsledky.; (6) Pravidla informování (*information rules*): autorizují komunikační kanály mezi aktéry v jejich formálních pozicích; (7) Pravidla odměňování (*pay-off rules*): stanovují, jakým způsobem budou distribuovány výnosy a náklady. Zdroj: Blom-Hansen, „A new institutional perspective (...)“, 45.

⁹⁷ Hettne, Söderbaum, „Civilian Power (...)“, 535.

⁹⁸ Elinor Ostrom, „Challenges and growth (...)“, 317.

Shrnutí objektů zkoumání a hlavního teoretického východiska

Základní struktura práce: Diermeier a Krehbiel

Primární úroveň: princip strukturně vyvolané rovnováhy

- aktéři: Diermeier a Krehbiel + Pierson
- pravidla: Diermeier a Krehbiel + Ostromové koncept pravidel
- výsledky: Hettne a Söderbaum

Sekundární úroveň: princip racionální volby

- aktéři: Diermeier a Krehbiel
- pravidla: Diermeier a Krehbiel
- výsledky: Ostromové koncept výsledků

Institucionální analýza

I. AKTÉŘI PRIMÁRNÍ ÚROVNĚ

První kapitola o primárních aktérech (Evropská rada, Evropský parlament, Evropská komise) podílejících se na CIP, zkoumá jejich zájmy, cíle a také kontext, ve kterém tito aktéři své cíle realizovali. Podle použitých metodologických východisek strukturně vyvolané rovnováhy budou odpovědi na širší otázky motivace aktérů zodpovězeny pomocí Piersonova kontextuálního přístupu z bodů a-c jeho konceptu zkoumání aktérů. Aplikací jeho pracovního konceptu na zkoumanou tematiku dojdeme ke třem základním zkoumaným aspektům:

- a) *V jakém dobovém kontextu došlo k vytvoření a schválení CIP?;*
- b) *Jaký vliv na vytvoření a schválení CIP aktéry měla tehdejší politická situace?*
- c) *Do jaké míry byli aktéři v době rozhodování vzájemně informováni o svých zájmech?*

V závěru kapitoly budou na základě Piersonova analytického přístupu charakterizovány zájmy aktérů podle Diermeiera a Krehbiela:

1. *Co je cílem Rady v tématikách konkurenceschopnosti a vnějších politik?*
2. *Co je cílem Parlamentu v tématikách konkurenceschopnosti a vnějších politik?*
3. *Co je cílem Komise v tématikách konkurenceschopnosti a vnějších politik?*

Základní mezinárodně-politický, ekonomický a institucionální kontext

ad a) V jakém dobovém kontextu došlo k vytvoření a schválení CIP?

Dobový politický kontext rozhodování aktérů o Rámcovém programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) kolem roku 2005, lze shrnout do třech základních oblastí – mezinárodně politického kontextu, ekonomického kontextu členských zemí EU a institucionálního kontextu evropské integrace.

Širší mezinárodně-politický kontext

V širším ohledu mezinárodní politika své doby stále reagovala na dvě základní změny. Zaprvé jím byl konec Brettonwoodského systému a s tím spojený růst ekonomické závislosti a tlaku na mezinárodní konkurenceschopnost, který již v 80. letech dovedl Evropské společenství k přesunutí suverenity v oblasti vnějšího obchodu na Evropskou komisi⁹⁹. V tomto globalizovaném světě se začaly reálně prosazovat rychle se rozvíjející ekonomiky, včetně ekonomik velkých států jako Brazílie, Ruska, Indie a Číny, pro něž se začal používat akronym BRIC¹⁰⁰. Tyto země zároveň ve své snaze udržet stabilní ekonomický růst začaly opouštět do té doby spíše reaktivní zahraniční politiku a začaly se více organizovat a propojovat s dalšími rozvíjejícími se zeměmi¹⁰¹, čímž začaly konkurovat jak tradičním vazbám evropských států v těchto zemích, tak výsadnímu postavení Evropy a Severní Ameriky v klíčových mezinárodních organizacích, jakou jsou Mezinárodní měnový fond a Světová banka.

Zadruhé základním východiskem byla realita nového multipolárního světa po skončení Studené války, jež vedla evropské země k postupné institucionalizaci své spolupráce v zahraničních věcech. Tato institucionalizace zároveň postupně rozostřovala rozdíly mezi vnějšími ekonomickými politikami a vnějšími politikami. Suverenity států v zahraniční politice se stávala tematicky stále více ohraničenou¹⁰². Postupná institucionalizace sice započala už Maastrichtskou smlouvou a vznikem SZBP, v devadesátých letech nicméně byla kritizována zejména za neschopnost efektivně reagovat na války v bývalé Jugoslávii.

---

⁹⁹ Bretheron, Vogler, „A global actor (...)“, 378.

¹⁰⁰ Ze zprávy banky Goldman Sachs, kde byl akronym BRIC poprvé použit, vyplývá, že například Čína je udána jako světový fenomén proto, že už v roce 2001 překročila ve svém celkovém HDP Itálii a začala tak ekonomicky získávat mezinárodní relevanci. Navíc bylo podle prognóz jasné, že další růst ekonomiky její význam dále znásobí. Zdroj:

Jim O'Neill, „Building Better Global Economic BRICs“, *Goldman Sachs Global Economics Paper*, č. 66, (2001): 16s., goldmansachs.com (13. 5. 2015).

¹⁰¹ Typickým příkladem je například spolupráce Číny s africkými zeměmi, jak prostřednictvím pravidelných multilaterálních summitů, tak zejména bilaterálními smlouvami. Těmi si Čína zajišťovala přísun nejrůznějších surovin výměnou za přímé platby a politicky nepodmíněnou rozvojovou spolupráci, přičemž tyto smlouvy se během několika zaměřily i na spolupráci v mnoha dalších oblastech včetně kulturní, vojenské nebo mediální spolupráce. Zdroj: Joshua Eisenman, Joshua Kurlantzick, „China's Africa Strategy“, *Current History* 105, č. 691, (2006): 219, <http://www.ucis.pitt.edu/ncta/pdffiles/ReadingsAfricaChina.pdf> (13. 5. 2015).; Nebo: François Lafargue, „China's Presence in Africa“, *China Perspectives*, č. 61, (2005), chinaperspectives.revues.org (13. 5. 2015).

¹⁰² Geoffrey Edwards, „The EU's foreign policy and the search for effect“, *International Relations* 27, č. 3, (2013): 277, ire.sagepub.com (13. 5. 2015).

V roce 1999 SZBP nicméně dále posílila Amsterdamská smlouva a počátek nového tisíciletí byl obdobím prvních reálných výsledků SZBP a vnější politiky EU: V roce 2003 začala první vojenská mise EU, o rok později EU dovedla k ratifikaci Kjótský protokol a významným úspěchem (vnější) politiky rozšíření, který dále posiloval vnější relevanci EU, se stalo i rozšíření EU o osm států postkomunistické Evropy v roce 2004¹⁰³.

Ekonomická situace v EU v první polovině nulté dekády

Ekonomická situace v Evropské unii počátku nového tisíciletí by se dala charakterizovat jako „příliš pomalé oživení“. Zatímco růst světových ekonomik po zpomalení na konci 90. let zrychloval, v Evropě a zejména mezi starými členskými státy EU v čele s Německem se jednalo o nejpomalejší oživení od krizových 80. let¹⁰⁴ a i budoucí nové členské země třebaže rostly rychlostí kolem 4 % ročně, stále tím kompenzovaly ekonomické ztráty z restrukturalizací ekonomik 90. let¹⁰⁵. V předcházejícím desetiletí mezi lety 1991 a 2003 zároveň rostlo HDP zemí EU15 jen o 2 % ročně¹⁰⁶. Následující roky 2004 a 2005 sice přinesly bezprecedentní růst globálního HDP o 5 % ročně¹⁰⁷, taženého výjimečnými výsledky v rozvojových, zejména asijských ekonomikách (např. v Číně v roce 2005 vyrostl HDP za rok o více než 10 %, v Indii o 7 %) a přes 4 % ročně rostly i USA nebo Japonsko, výsledky v zemích bývalé EU15 však s růstem mírně nad 2 % byly relativním zklamáním¹⁰⁸. Relativní poměr výsledného růstu HDP mezi EU15 a dalšími světovými regiony je dobře patrný z grafu podle dat MMF v příloze 1. Vnitřní silou Evropské unie i v mezinárodním měřítku však zůstával její celosvětově nejsilnější obchod. Jak analyzuje ročenka Mezinárodního měnového fondu z roku 2006, velmi významný vliv na hospodářský růst EU24 měla realizace jednotného trhu. Zejména pro země bývalé EU15

---

¹⁰³ Bretheron, Vogler, „A global actor (...)“, 376.

¹⁰⁴ „Annual Report of the Executive Board for the Financial Year Ended April 30, 2003“ (File 2 – Overview), Official website of the International Monetary Fund,

<http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2003/eng/index.htm#highlights> (13. 5. 2015).

¹⁰⁵ OECD Publishing, *OECD Factbook 2005: Economic, Environmental and Social Statistics*, (2005): 20,

<http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2005-en> (13. 5. 2015).

¹⁰⁶ *Ibid.*, 28.

¹⁰⁷ „Annual Report of the Executive Board for the Financial Year Ended April 30, 2005“, (2005): 9,

<http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2005/eng/pdf/file2.pdf> (13. 5. 2015).

¹⁰⁸ „Annual Report of the Executive Board for the Financial Year Ended April 30, 2006“, (File 2 – Overview), (2006): 12, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2006/eng/pdf/file2.pdf> (13. 5. 2015).

export do nových zemí přispěl ročně zhruba 0.6 % do růstu HDP v porovnání s pouhou 0.1 % na začátku desetiletí¹⁰⁹. Export zboží mimo EU rostl v roce 2004 o 8.3 %, služeb pak o 6.3%, mnohem rychleji než rostl import do EU¹¹⁰. I zde se nejdynamičtěji vyvíjel zejména obchod s Asií (růst v roce 2004 dokonce o 23 %) a dále s tradičními USA o 14 %¹¹¹. Konkrétněji o vývoji mezinárodního obchodu EU pojednává příloha č. 2. Právě mezinárodní obchod, ať už mezi státy EU jako takovými nebo mezi EU a třetími zeměmi, byl proto MMF považován za hlavní prvek dalšího růstu evropské ekonomiky¹¹². Novou kvalitu a dynamiku zároveň do vnějšího obchodu EU začaly dodávat sofistikované služby v sektorech IT a podpory podnikání¹¹³.

Institucionální kontext

Institucionální kontext vzniku Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), schváleného Radou a Parlamentem 26. 10. 2006¹¹⁴ a spuštěného s rokem 2007, vychází z tehdejšího právního rámce završeného Niceskou smlouvou (SES, Smlouva)¹¹⁵ a z otevření otázky dalšího směřování Unie v přípravách evropské ústavy Konventem o budoucnosti Evropy.

Niceská smlouva sice poskytla přesný systém autorizace Komise Radou a Parlamentem pro jednání ve WTO ve věcech harmonizace cel s třetími státy, mimo společnou obchodní

---

¹⁰⁹ Import z nových členských států EU do zemí EU15 přinesl v růstu HDP dalších 0.2-0.4% ročně. Zdroj: International Monetary Fund, „Europe: Strengthening Financial Systems“, *World Economic and Financial Surveys*, (11/2007): 16, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/reo/2007/EUR/ENG/ereo1107.pdf> (13. 5. 2015).

¹¹⁰ World Trade Organization, *International Trade Statistics 2005*, (2005): 11., https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2005_e/its2005_e.pdf (13. 5.

¹¹¹ Ibid., 12.

¹¹² Ibid., 11.

¹¹³ OECD, *OECD Factbook 2005 (...)*, 58.

¹¹⁴ „Decision No 1639/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007 to 2013)“, *Úř. věst. L310/15* (9. 11. 2006): 26s., <http://eur-lex.europa.eu> (13. 5. 2015).

¹¹⁵ Na vnější obchodní politiky nicméně v evropském právu reagují smlouvy počínaje Jednotným evropským aktem, jenž dal Evropské komisi pravomocí udělovat a odebírat přednostní přístup na nově vytvářený společný evropský trh a dal Komisi také spravovat vnější komunitární agendu životního prostředí (a později ochrany klimatu). Zároveň s brzkým koncem studené války přibýly Maastrichtskou smlouvou další vnější agendy – politiky rozšíření a sousedství. V třetím, mezivládním pilíři zůstávala Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP), roku 1997 dále reformovaná Amsterodamskou smlouvou.

politiku ale dále tematiku samostatného vnějšího působení Evropské komise (např. v oblasti podpory konkurenceschopnosti) neupravovala a ani nepředpokládala¹¹⁶. Tematika budoucího CIP byla nicméně přítomna implicitně v mnohých principech společné obchodní politiky¹¹⁷ a způsob, kterým měla být naplňována – principy subsidiarity a proporcionality – byly už v Niceské smlouvě také plně zapracovány¹¹⁸. Smlouva akcentovala paradigma mezivládní integrace, avšak cestou k efektivnímu fungování Unie, k níž se brzy měly připojit další státy, měla být hlubší, supra nacionální reforma primárního práva cestou Konventu o budoucnosti Evropy, svolaného tzv. Laekenskou deklarací z prosince 2001, tedy ani ne rok po dojednání smlouvy z Nice¹¹⁹.

Konvent zasedal od konce února 2002 a v červnu 2003, tedy ještě před myšlenkami na vznik CIP, odevzdal Evropské radě návrh Ústavy, v němž už jsou navrženy mimo jiné i prvky jako právní subjektivita EU (čl. 6 návrhu Ústavy) nebo posílená komunitární vnější akce EU (čl. 15 odst. 1 návrhu Ústavy). Článek poprvé zahrnul pod působnost *Unie* „(...) všechny oblasti zahraniční politiky, jakož i všechny otázky spojené s bezpečností Unie (...)“. Tento princip vymezení Evropské Unie jako aktéra vnější politiky, byl po konkretizaci a symbolických změnách přijat jako čl. 17 odst. 1. Lisabonské smlouvy¹²⁰. Je tedy patrné, že tento posun od minimalistické úpravy vnějších politik Niceskou smlouvou k principiálnímu zahrnutí veškeré vnější akce pod Evropskou unii vznikl již v rámci Konventu.

To znamená, že už v době po Wim Kokově zprávě z listopadu 2004 a před revizí Lisabonské strategie, kdy CIP vznikal, mohla Evropská komise rozšíření komunitární

---

¹¹⁶ „Consolidated version of the treaty establishing the European Community“, *Úř. věst. C 325/33*, (24. 12. 2002): 41, <http://eur-lex.europa.eu> (12. 5. 2015).

¹¹⁷ Například „posilování ekonomické a sociální koheze“ nebo „posilování konkurenceschopnosti průmyslu Společenství“ lze najít mezi základními principy společné obchodní politiky v části 1, článku 3a Niceské smlouvy. Podobně cíl „Společenství má být založeno na celní unii, jež pokryje veškerý obchod (...)“ je základem komunitárních politik EU v čl. 23 odst. 1 Smlouvy. Smlouva také zmiňuje v čl. 27a potřebu „(...)podpořit obchod mezi členskými státy a třetími zeměmi“, ale tato zmínka se vztahuje jen k „úkolům svěřené Komisi v této kapitole“, tj. k harmonizaci celních bariér vůči třetím zemím, kde má návrhy navrhovat Komise, ale kvalifikovanou většinou je vždy schvaluje Evropská rada. Zdroj: *Ibid.*

¹¹⁸ *Ibid.*, čl. 5., 41.

¹¹⁹ Podstata mezivládního fungování Niceské smlouvy byla kritizována kvůli dvojí úloze Evropské rady vůči stávajícím primárním smlouvám, kdy Evropská rada zároveň má hlídat primární právo, zároveň však disponuje mocí ho měnit. Zdroj: „Niceská smlouva a Konvent o budoucnosti Evropy“, Oficiální webové stránky Evropského parlamentu,

http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.1.4.html (13. 5. 2015).

¹²⁰ „Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii“, *Úř. věst. C 325/33*, (30. 3. 2010): 25, <http://www.euroskop.cz> (12. 5. 2015).

vnější akce očekávat a podle toho také CIP programovat. Vzrůst de facto vnějšího aktérství Komise by sotva blokoval Evropský parlament, který měl na růstu supra nacionálního principu evropské integrace, kde se spolupodílel na rozhodování, přímý zájem. Jedinou reálnou překážkou tak zůstávalo schválení Ústavní smlouvy členskými státy, tj. Evropskou radou a posléze jejich národními referendy.

Politický kontext Lisabonské agendy

ad b) Jaký vliv na vytvoření a schválení CIP aktéry měla tehdejší politická situace?

ad c) Do jaké míry byli aktéři v době rozhodování vzájemně informováni o svých zájmech?

Specifickým politickým kontextem CIP, z něž CIP i oficiálně vychází je politika konkurenceschopnosti EU, Lisabonská agenda. Schválená Evropskou radou a v zodpovědnosti spadající pod ní, Lisabonská strategie reaguje na politický a ekonomický kontext globalizace (popsaný výše) i na stárnutí evropské populace a přichází s velmi ambiciózním cílem: reformovat model konkurenceschopnosti a inovací, dokončit jednotný trh a přejít na znalostní ekonomiku. Navíc dodává těmto cílům strategický náboj urgency, když je těmto širokým úkolům s vlastní národní i komunitární dimenzí stanoven desetiletý termín dosažení a systém pravidelných (a veřejných) revizí.

Čtyři roky po spuštění Lisabonské strategie si bruselské Evropské radě v březnu 2004 vyžádala po Komisi sestavení nezávislého mezioborového panelu expertů v čele s bývalým nizozemským premiérem Wimem Kokem, kteří měli lisabonskou agendu revidovat v jejím poločase¹²¹. Jak bylo popsáno v ekonomickém kontextu, Evropská unie v době tehdejšího růstu světové ekonomiky ztrácela svou pozici a i z cílů lisabonské strategie, snad kromě dvouprocentního růstu zaměstnanosti, zvýšení participace žen v ekonomice a zpružnění pracovního trhu, se ani zhruba nepodařilo naplnit téměř žádná poločasová kritéria. Cíl

---

¹²¹ Zpráva byla vypracována od května do října 2004 a představena Evropské komisi a veřejnosti v listopadu téhož roku. Zdroj: „Facing the Challenge, (...)“, zpráva expertní pracovní skupiny vedené Wimem Kokem, (2004): 6., http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp6-evidence-base/evaluation_studies_and_reports/evaluation_studies_and_reports_2004/the_lisbon_strategy_for_growth_and_employment_report_from_the_high_level_group.pdf (13. 5. 2015).

tříprocentní investice HDP do vědy a výzkumu splňovaly jen dvě země, stejné to bylo i u cíle přimět soukromý sektor investovat do inovací 2 % svých příjmů¹²². USA, Čína a Indie začaly vytlačovat evropské firmy z žebříčků nejhodnotnějších IT a exportních společností. Zároveň, jak zpráva upozorňuje, třebaže se mzdy například v Číně rovnají zlomku těch evropských, rozdíl v kvalitě zboží začíná být „minimální nebo neexistuje vůbec“, v případě Indie zase EU vidí konkurenci v sektoru služeb¹²³.

Třebaže je Wim Kokova zpráva prosta doporučení, jakým způsobem by měla Evropská unie vystupovat navenek, apeluje na nalezení a zajištění vlastního modelu konkurenceschopnosti, kterým bude EU moci globálně prorazit, jak je dobře patrné z například z části jejího shrnutí: „*Příliš mnoho cílů se nepodařilo naplnit. Evropa ztratila svou pozici jak vůči USA, tak k Asii a její společnosti jsou pod tlakem. Znamená to snad, že naše ambice byla špatná? Odpověď je nikoliv. Tato ambice je třeba víc než kdy dříve, ať už máme dosáhnout výzev rozšíření EU, stárnoucí populace nebo zintenzivněné globální konkurence.*“¹²⁴.

Specializací, jež má Unii zajistit konkurenceschopnost se přitom podle zprávy měla stát „*znalostní ekonomika v nejširším smyslu slova*“¹²⁵. Závěrečné doporučení komise i celkové vyznění zprávy je tedy jasné. Lisabonská strategie jako taková má smysl, je jí třeba více než kdy dříve. Je třeba radikálně změnit politický postoj a zajistit její implementaci¹²⁶.

Zpráva byla komunikována předsedou Komise Barrosem na Evropské radě v únoru 2005, který dále zdůraznil zaprvé význam tématiky pro využití potenciálu nově rozšířené EU a pro dosažení dalších kohezních, sociálních a environmentálních cílů a zadruhé fakt, že pokroku nebylo dosaženo nejen na úrovni států, ale i na komunitární úrovni. Navrhl proto cílenější implementaci strategie, zjednodušení reportování, ale zopakoval, že hlavní výzvou pro dosažení cílů Lisabonské strategie bude posílení politické podpory její implementaci ze

---

¹²² Ibid., 11.

¹²³ Ibid., 12.

¹²⁴ Ibid., 11.

¹²⁵ Ibid., 12.

¹²⁶ Zpráva očekává ještě obtížnější dosahování cílů agendy po nedávném rozšíření z 15 na 24 členských států, vesměs o státy s mnohem horšími výsledky všech sledovaných parametrů konkurenceschopnosti. Zdroj: Ibid., 13.

strany Evropské rady¹²⁷. Komise se v Barrosově zastoupení následně nabídla převzít iniciativu v řízení strategie na komunitární úrovni, když navrhla, že bude v této oblasti přicházet s „*politickými iniciativami a zajišťovat jejich uskutečňování*“¹²⁸. Naplňování komunitárních cílů konkurenceschopnosti je v dokumentu chápáno jako převážně vnitro unijní záležitost, prakticky realizovaná v novém rozpočtovém rámci Unie na roky 2007-2013 právě komunitárními programy 7. Rámcovým programem pro vědu a výzkum (7.RP) a Rámcovým programem pro konkurenceschopnost a inovace (CIP).

Třebaže Barrosoův dokument na rozdíl od Wim Kokovy zprávy ve svých cílech výslovně zmiňuje i o „*zajištění otevřeného a konkurenčního prostředí v Evropě i mimo ni*“, přísně se drží limitů Niceské smlouvy, když výslovně zmiňuje jen vyjednávání se zeměmi o možnosti nových zón volného obchodu¹²⁹, dokončení jednání jednacího kola WTO v Dohá a bilaterální jednání právě s rozvíjejícími se státy o sbližování správních předpisů¹³⁰.

Evropská rada, jako instituce primárně zodpovědná za implementaci Lisabonské strategie, ve svých závěrech z března 2005¹³¹ a z 1. června 2005¹³² bez výhrad přijala jak kritiku Wim Kokovy zprávy, z níž do svých závěrů přijala celé pasáže, tak přijala i hlavní doporučení Komise, načež jako nástroje realizace cílů v komunitární oblasti dala vytvořit zmiňované komunitární programy 7.RP a CIP. Ohledně vnější působnosti politiky, kromě výše popsaných oblastí, zmínila navíc už potřebu zajistit na nových trzích lepší ochranu autorských práv.

---

¹²⁷ „Sdělení jarnímu zasedání Evropské Rady, Společně k růstu a zaměstnanosti, Nový začátek lisabonské strategie“, sdělení předsedy Barrosa po dohodě s místopředsedou Verheugenem {SEC(2005) 192; SEC(2005) 193}, (2005): 5, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005DC0024&from=GA> (13. 5. 2015).

¹²⁸ Ibid., 7.

¹²⁹ Zmíněny jsou dohody s uskupením Mercosur nebo s Radou pro spolupráci arabských států v Perském zálivu (GCC). Ibid., 19.

¹³⁰ Ibid., 18.

¹³¹ „European Council Brussels 22 and 23 March 2005 Presidency Conclusions“, 7619/1/05 REV 1, (23. 3. 2005): s. 2 (čl. A. 4), <http://www.consilium.europa.eu> (13. 5. 2015).

¹³² „2658. zasedání Rady Evropské unie (Konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl, a výzkum)), konané v Bruselu dne 10. května 2005“, 8776/1/05 REV 1, (1. 6. 2005): 4, <http://data.consilium.europa.eu> (13. 5. 2015).

Vytvoření CIP a vklady evropských institucí v tematice vnější akce

Následně Komise dne 6. dubna 2005 zveřejnila první návrh CIP¹³³ a započalo její schvalování podle standardního a pro všechny institucionální aktéry transparentního principu spolurozhodování¹³⁴.

Návrh Komise na CIP ve svém dodatku podrobně popisuje svůj postup a obhajuje CIP jako přiměřený politický nástroj, jenž dále zintenzivní, tematicky rozšíří a navenek sjednotí dosavadní podpůrné programy pro MSP¹³⁵. Komise v reakci na zprávu Wim Kokovy komise zvažovala tři možné cesty. Zaprvé všechnu podporu SME zrušit, zadruhé pokračovat v dosavadních nezávislých a menších grantových programech finančních schématech pro MSP, zatřetí zavést CIP jako pokračování těchto grantů a schémat pod společným programováním¹³⁶. Plánované vnější dopady CIP Komise z ve všech dokumentů zmínila jen jednou, právě v příloze návrhu CIP. Relativně vágně a bez jakékoliv indikace rozsahu, ve které plánuje tyto aktivity provozovat, nicméně připustila, že: „*Bude zavedena stabilní spolupráce s korespondenčními centry v dalších třetích zemích [tj. mimo země EHP a kandidátské nebo asociované země], čímž budou posíleny obchodní vazby s těmito zeměmi.*“¹³⁷

---

¹³³ „Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovaci (2007-2013)“, *KOM(2005) 121 v konečném znění*, 2005/0050 (COD), (6. 4. 2005): 91 s., <http://eur-lex.europa.eu/> (13. 5. 2015).

¹³⁴ Kompletní popis schvalovacího procesu s veškerými dokumenty je k dohledání zde: „Postup 2005/0050/COD“, Oficiální webové stránky Úřadu pro publikace Evropské unie, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:32006D1639> (13. 5. 2015).

¹³⁵ Rámcovému programu pro konkurenceschopnost a inovace předcházely mnohem menší programy na podporu podnikání už od roku 1997. Bezprostředně před CIP v období 2001-2005 fungoval podle rozhodnutí 2000/819/ES „Víceletý program pro podnik a podnikavost, a zejména pro malé a střední podniky“. Tento program s rozpočtem 450 milionů EUR byl nicméně více než 8x menší oproti novému CIP, proto je CIP chápán jako nová kapitola v evropské podpoře MSP. Zdroj staršího programu: „Rozhodnutí Rady ze dne 20. prosince 2000 o víceletém programu pro podnik a podnikavost, a zejména pro malé a střední podniky (MSP) (2001–2005)“, *Úř. věst. L333/84* (29. 12. 2000): 77 (čl. 7), <http://eur-lex.europa.eu/> (13. 5. 2015).

¹³⁶ Ještě ambicióznější variantou, která se nerealizovala, byla možnost pod CIP zahrnout všechny dosavadní aktivity EU na podporu MSP a dosavadní programy pod Komisí docela rozpustit. Tento přístup byl zamítnut po kritice sekundárních aktérů, kteří dávali přednost kontinuitě a jasnému programovému vymezení různých podpůrných nástrojů. Vyhodnocení kladů a záporů jednotlivých variant k nahlédnutí v Příloze 4 - Uvažované institucionální alternativy CIP a jejich politické náklady. Zdroj: „Annex to the Proposal (...) establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme, *COM(2005) 121 final*, 27.

¹³⁷ *Ibid.*, 24 (čl. 43).

Projednávaní návrhu CIP probíhalo dále standardně podle procedury spolurozhodování. Výbor regionů se otázkou podpory internacionalizace v rámci CIP zabýval jen ve smyslu jednotného unijního prostoru pro podnikání¹³⁸ a podobně i Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci budoucího síťování MSP navrhl využít dosavadní evropské sítě¹³⁹. 13. března 2006 tyto sítě pro usnadnění přeshraničních styků malých a středních podniků doporučila využít ve svých závěrech také Evropská rada¹⁴⁰. Zároveň rozhodla, že CIP má být otevřen k účasti subjektům ze zemí EHP, kandidátským a přidruženým zemím, zemím západního Balkánu a „dalším třetím zemím, pokud to umožňují dohody“¹⁴¹. Z kontextu dokumentu, jenž se o internacionalizaci MSP ani o globálním zapojení CIP vůbec nezmiňuje, je přitom patrné, že účastí třetích zemí se rozumí ty, jejichž regionální nebo soukromé subjekty dosáhnou v rámci grantů nebo finančních nástrojů na podporu CIP. Tedy nikoliv země mimo Unii, kde by evropské subjekty jen vykonávaly prostřednictvím CIP financované aktivity.

Pozoruhodný vklad získal CIP při svém projednávání v Evropském parlamentu. Jeho výbory v 145stránkovém dokumentu navrhly celou řadu drobných změn a tímto způsobem provedly mainstreaming různých témat do návrhu. Vedle například genderové vyváženosti to byla právě i tematika internacionalizace MSP. Závěry Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) na 10 místech dokumentu (Příloha 3) navrhuje zahrnout pojem „internationalizace“ nebo kontext fungování CIP jinak geograficky rozšířit.

Ve srovnání s ostatními institucemi je zajímavé, nakolik si tento výbor uvědomoval přítomnost mezinárodního prvku v CIP a navíc si uvědomoval rozdíl mezi mezistátní

---

¹³⁸ „Opinion of the Committee of the Regions on the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)“, *Úř. věst. C 115* (16.5.2006): 17-19, <http://eur-lex.europa.eu/> (13.5.2015).

¹³⁹ Evropská informační střediska (EIC), Centra pro podporu inovací (IRC) a Business Innovation Centres (BIC). Zdroj: „Opinion of the European Economic and Social Committee on the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)“, *INT/270*, CESE 1485/2005 (14. 12. 2005): 7 (čl. 4.4.5), https://webapi.eesc.europa.eu/documentsanonymous/ces1485-2005_ac_en.doc (13. 5. 2015).

¹⁴⁰ „Výsledek jednání Rady ve složení pro konkurenceschopnost konaného dne 13. března 2006 - Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) (2007-2013)- Částečný obecný přístup“, 7323/06, (COD) 2005/0050, (13.3.2006): 10 (čl. 20), <http://register.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁴¹ *Ibid.*, 21 (čl. 4.d).

spoluprací v rámci EU, ale také mimo ni, jak je patrné z jednoho ze stručných opodstatnění k pozměňovacímu návrhu: „*Internacionalizovat nebo europeizovat aktivity podnikání posílí konkurenceschopnost.*“¹⁴². Z další z poznámek je patrné, že si zástupci Evropského parlamentu dobře uvědomovali svou pozici zástupce legislativní moci EU na komunitární úrovni: „*(...) Internacionalizace MSP je jednoznačně úkolem pro EU, pokud vůbec, a to s ohledem na její přeshraniční podstatu.*

(...)“¹⁴³

Po vypracování pozměňovacích návrhů již schvalovací procedura postupovala hladce. Evropský parlament schválil návrh ve svém upraveném znění, a to v prvním čtení 1. června 2006. 26. října téhož roku Evropská rada, s ohledem na plánovaný začátek CIP v lednu 2007 patrně ve spěchu, přijala veškeré připomínky Parlamentu a návrh CIP definitivně schválila¹⁴⁴.

Sdělení Komise „Globální Evropa“

Pro politický kontext vnějších prvků CIP je dále relevantní Sdělení Komise „Globální Evropa: konkurenceschopnost ve světě“ ze 4. října 2006¹⁴⁵, tedy krátce před přijetím CIP. Zde Komise výrazně rozšířila diskurz o konkurenceschopnosti EU, když z dosavadní vnitřní reaktivní politiky na konkurenční výzvy přišla s druhým předpokladem konkurenceschopnosti, tj.: „*zajistit větší otevřenost a rovná pravidla na ostatních trzích, zvláště u našich budoucích obchodních partnerů.*“¹⁴⁶ Přitom při rozpracování tohoto předpokladu Komise došla k tomu, že „*Zřízení „fyzické“ přítomnosti v cizí zemi pomáhá společností z EU realizovat obchodní příležitosti, zpřehlednit obchodní tok a upevňuje*

---

¹⁴² „Report on the proposal for a decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)“, A6-0180/2006 final (12.5.2006): 86., <http://www.europarl.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁴³ Ibid., 86.

¹⁴⁴ „2754. zasedání Rady Evropské unie (Doprava, telekomunikace a energetika), konané v Lucemburku dne 12. října 2006“, 13887/06 ADD I, (20.10.2006): 4., <http://data.consilium.europa.eu/> (13.5.2015).

¹⁴⁵ „Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Globální Evropa - Konkurenceschopnost na světovém trhu - Příspěvek ke strategii EU pro růst a zaměstnanost“, KOM(2006) 567 konečném znění, (4.10.2006): 18 s., <http://eur-lex.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁴⁶ Ibid., 3.

dojem a pověst společnosti a země původu.“¹⁴⁷ Tento bod následně obhajovala v příloze tohoto sdělení argumenty, že fyzická přítomnost permanentního zastoupení pro evropské firmy usnadňuje jejich přístup k obchodním příležitostem, dává předvídatelnost obchodním toků a konsoliduje obraz evropských firem¹⁴⁸. Vedle toho část týkající se vymáhání práv duševního vlastnictví konstatuje, že „(...) Komise také posílí svou přítomnost v klíčových zemích“¹⁴⁹.

Rada toto sdělení Komise včetně příloh přijala na svém zasedání z 10. listopadu 2006¹⁵⁰, pár týdnů po přijetí CIP. V své pozici nicméně Rada Komisi vybídla, aby jí předkládala všechny jednotlivé návrhy nových iniciativ s vnější působností a zdůraznila, že všechny tyto návrhy bude projednávat důkladně a zvláště¹⁵¹.

Evropský parlament v reakci na toto sdělení Komise vydal rozsáhlé usnesení, v němž vyzval k větší koordinaci již přítomných evropských aktérů ve třetích zemích¹⁵² a v závěru usnesení konstatoval, že „je přesvědčen, že věrohodnost a účinnost společné obchodní politiky (...) je negativně ovlivněna nedostatečnou legitimitou (...) vyplývající z nedostatečného zapojení Parlamentu.“, následně vyjádřil lítost, že se na tematiku liberalizace obchodu nevztahuje postup spolurozhodování a vyzval členské státy k rozšíření spolurozhodování na komunitární vnější akci ve Smlouvě o Ústavě pro Evropu¹⁵³.

---

¹⁴⁷ Ibid., 7.

¹⁴⁸ Jedná se o poslední bod části „Developing a modern trade policy for growth and jobs“ přílohy k Sdělení Komise Globální Evropa. Zdroj: „Commission staff working document - Annex to the Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Global Europe: competing in the world - Contribution to the EU's Growth and Jobs Strategy“, SEC(2006) 1230, (4.10.2006), <http://eur-lex.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁴⁹ Ibid., první a třetí odstavce části „A focus on IPR enforcement“.

¹⁵⁰ „Seznam bodů „A“ pro 2760. zasedání Rady Evropské unie (Obecné záležitosti a vnější vztahy), 14728/06, PTS A 52, (10.11.2006): 5, <http://data.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁵¹ „Poznámka k bodu „A“ od Coreperu pro Radu“, 15042/06 (9.11.2006): 6, <http://data.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁵² „Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. května 2007 o globální Evropě v souvislosti s vnějšími aspekty konkurenceschopnosti (2006/2292(INI))“, P6_TA(2007)0196, (22.5.2007): 9 (čl. 66), <http://eur-lex.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁵³ Ibid., čl. 91 a 92.

Zájmy primárních aktérů

ad 1) Co je cílem Rady tématikách konkurenceschopnosti a vnějších politik?

Vzhledem k tomu, že Evropská rada zastává funkci vrcholného mezivládního politického orgánu, je vedle Parlamentu zdrojem legitimacy a podle čl. 202 Niceské smlouvy má „zajistit koordinaci všeobecných ekonomických politik členských států“, a zároveň k tomu, že od počátku Lisabonské strategie zodpovídala za její implementaci, byla to v mezi evropskými institucemi právě Evropská rada, která nesla hlavní díl zodpovědnosti za neúspěchy v naplňování strategie a nedostatek politické vůle jak na komunitární, tak na národní úrovni.

S ohledem na výše analyzovaný kontext slabého ekonomického růstu v době všeobecné světové prosperity, vyhlídek demografického stárnutí, potřeby udržet EU ekonomicky dynamickou, aby se vyrovnala s výzvou rozšíření o nové země i s ohledem na rostoucí roli zemí BRIC v mezinárodních vztazích, měla Rada primárně zájem na obrácení negativního trendu a zajištění dlouhodobé stabilizace evropského ekonomického modelu, jímž se měla stát znalostní ekonomika. Podle zprávy Wim Kokovy komise, kterou Rada bez námitek přijala, a na základě připravenosti Komise k realizaci obnovené Lisabonské strategie, jejíž program na komunitární úrovni měly nově zaručit dva finančně velkorysé rámcové programy (7. RP a CIP), Rada revidovanou Lisabonskou strategii včetně CIP schválila. S ohledem na zmíněný politický kontext neměla ani velký prostor k manévrování. Wim Kokova komise byla nezávislá a kritizovala ne Lisabonskou strategii jako takovou, ale nedostatek politické vůle k jejímu naplnění. Rada tuto kritiku přijala a v revizi strategie navržené Komisí už přezkoumala jen mikroekonomické aspekty nově navržených opatření¹⁵⁴.

Možnou vnější dimenzi CIP Rada formálně připustila, za podmínky, že to umožní dohody s třetími zeměmi. Jinak se Rada držela platné Niceské smlouvy, která možné vnější aktivity Komise vykládá velmi rigidně¹⁵⁵. Tématiku internacionalizace MSP Rada v celém procesu

---

¹⁵⁴ „2653. zasedání Rady Evropské unie (Konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl a výzkum)) konaného v Lucemburku dne 18. dubna 2005“, 8136/05, (12.5.2006): 3, <http://data.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁵⁵ Jak bylo zmíněno v rámci institucionálního kontextu, jednalo se o aktivity ve WTO, jednání o volném obchodu (bilaterálně i multilaterálně) a bilaterální technická jednání.

schvalování CIP vůbec nezmiňuje. Implicitně je nicméně např. z doporučeného využití stávajících obchodních sítí (EIC, IRC, BIC)¹⁵⁶ patrné, že CIP má být geograficky zaměřen dovnitř EU, s možným přesahem do zemí EHP a kandidátských nebo přidružených zemí.

Na mainstreamované rozšíření záběru CIP ze strany Parlamentu, který internacionalizaci MSP mimo EU v řadě bodů v textu zmínil, už Rada nereflektovala a CIP v této podobě přijala. Nicméně si zajistila průběžnou kontrolu obou nových rámcových programů, když pro ně nechala vytvořit kontrolní komise z řad členských států a Parlamentu. Zároveň v reakci na zpřesnění záměrů Komise ve vnější obchodní politice se usnesla, že hodlá všechny nové iniciativy a nástroje Komise s vnější působností projednávat a schvalovat zvlášť.

ad 2) Co je cílem Parlamentu tématikách konkurenceschopnosti a vnějších politik?

Evropský parlament jako přímo volený komunitární instituce EU, byla podle čl. 192 Niceské smlouvy v rámci spolurozhodování zodpovědná za schválení revize Lisabonské strategie a CIP, zároveň má ve schvalovacím procesu poradenskou funkci i personální kapacitu ve svých výborech.

Lisabonskému procesu se Parlament aktivně věnoval od svého počátku a mezi lety 1999 a 2005 k němu přijal celou řadu dokumentů a rezolucí¹⁵⁷. Jeho rezoluce k jarní Evropské radě 2004, tedy před ustavením Wim Kokovy komise, vyzvala mimo jiné Komisi k posílení její koordinační role v procesu¹⁵⁸. V rezoluci z následujícího roku Parlament shrnuje svou pozici, přičemž Komisi vyzývá k naplnění mnoha z priorit budoucího návrhu CIP, souhlasí s využitím strukturálních fondů na dosahování cílů Lisabonské strategie a přislubuje další

---

¹⁵⁶ Evropská informační střediska (EIC), Centra pro podporu inovací (IRC) a „Business Innovation Centres“ (BIC).

¹⁵⁷ Evropský parlament stál u zrodu první Lisabonské strategie svou rezolucí z 15. března 2000 k Evropské radě v Lisabonu (B5-0236/2000), rezolucí z 16. března 2000 Initiative eEurope a informační společnosti (A5-0067/2000), rezolucí z 28. února 2002 za plnou zaměstnanost a sociální začleňování pro Evropskou radu v Barceloně (P5_TA(2002)0079), rezolucí z 26. února 2004 k zasedání Evropské rady (P5_TA(2004)0114) a konečně rezolucí k střednědobé revizi Lisabonské strategie z 9. března 2005 (P6_TA(2005)0069). Zdroj: „Report on the proposal for a decision of the European Parliament (...), A6-0180/2006 final, 70.

¹⁵⁸ Viz čl. 6 rezoluce. Zdroj: „Spring Summit: follow-up to Lisbon, European Parliament resolution on the preparation of the spring summit 2004“, P5_TA(2004)0114, (2004): 2 (čl. 6), <http://www.europarl.europa.eu> (13.5.2015).

finance z nové finanční perspektivy na roky 2007-2013¹⁵⁹. Přímý požadavek na zřízení jednotného nástroje pomoci MSP, Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace, nicméně nezmiňuje.

Evropský parlament z podstaty svého postavení měl přesto zájem na tom, aby Evropská unie vystupovala navenek co nejkoherentněji, zároveň i sám usiloval o rozšíření svých pravomocí v tematicky blízké vnější obchodní politice. Nadto si členové a členky parlamentních výborů jako zástupci komunitární úrovně EU uvědomovali potřebu podpořit v plánovaném programu přeshraniční prvek (europeizace MSP) a, jak bylo představeno výše, i vnější internacionalizaci MSP s odkazem, že tím očekávají zvýšení konkurenceschopnosti firem. Parlament tedy návrh CIP ze strany Komise upravil jen drobně, prosadil celou řadu zmínek o internacionalizaci MSP, sociálním začleňování, ekologických prioritách a vyžádal si zjednodušení procesu udělování pomoci inovativním firmám z evropských finančních nástrojů.¹⁶⁰

ad 3) Co je cílem Komise v tématikách konkurenceschopnosti a vnějších politik?

Evropská komise ze své podstaty podle čl. 211 Niceské smlouvy disponuje expertizou i zázemím pro vytváření komunitárních politik a jejich nástrojů a jakkoliv nemohla rozhodovat o konečné podobě revize Lisabonské strategie, ve výše popsaném ekonomickém a institucionálním kontextu měla příležitost, dokonce byla vyzvána Parlamentem, aby své aktivity v této oblasti posílila.

Zatímco v dokumentech CIP vypracovaných Komisí nelze vysledovat cílenou snahu rozšířit aktivity Lisabonské strategie mimo evropský prostor, které by byly nad rámec chápání vnějších prvků společné obchodní politiky v chápání Niceské smlouvy, byla to právě forma jednotného rámcového komunitního programu pro podporu podnikání, jako byl CIP, o níž měla Komise zájem. Vedle širší zodpovědnosti za koordinaci Lisabonské strategie vznikem CIP a 7.RP Komise tím totiž získala reálný nástroj k dosahování těchto

---

¹⁵⁹ Viz čl. 40-41 usnesení. Zdroj: „Střednědobá revize Lisabonské strategie, Usnesení Evropského parlamentu o střednědobé revizi Lisabonské strategie“, P6_TA(2005)0069, (2005): 6 (čl. 40-41), <http://www.europarl.europa.eu> (13.5.2015).

¹⁶⁰ „Report on the proposal for a decision of the European Parliament (...), A6-0180/2006 final, 145 s.

cílů na celoevropské úrovni. Zároveň tím Komise, samozřejmě s omezeními plynoucími ze smluvního rámce CIP, získala výkonné pravomoci nad využitím plánovaných 4.2 mld. EUR (nakonec se jednalo o 3.621 mld. EUR) rozpočtu z nové finanční perspektivy určených právě pro CIP.

Snahu o prosazení nových aspektů vnější obchodní politiky Komise soustředila do souběžného dokumentu sdělení „Globální Evropa: konkurenceschopnost ve světě“, v němž, sice opatrně, přesto jasně argumentovala (např. ochranou duševního vlastnictví nebo potřebou lokálních obchodních zastoupení) pro posílení své přítomnosti v klíčových třetích zemích. K rozšíření vnější akce Komise tak byly vytvořeny základní právní, politické a rozpočtové podmínky. Přesto zůstávala politická podpora poměrně vágní. Klíčový vývoj tak na rozvoj vnější akce Komise v oblasti vnější konkurenceschopnost čekal na fázi implementace CIP.

II. PRAVIDLA

Druhým krokem neoinstitucionální analýzy podle Diermeiera a Krehbiela je prozkoumání institucionálních pravidel. Ta, popsala kapitola Metodologie, podkapitola „Dvě úrovně neoinstitucionální analýzy“, jsou v případě CIP dvojí úrovně – primární (tj. úroveň schvalování CIP s evropskými institucemi jako aktéry) a sekundární (pravidla implementace CIP, obohacená institucionální analýzou její implementace). Kombinace výše popsaných zájmů a možností aktérů a pravidel umožní analyzovat vliv CIP jako nástroje na rozšíření vnějšího aktérství Komise v oblasti obchodní politiky.

Pravidla primárních aktérů

Podle konceptualizace Elinor Ostrom, popsané v kapitole Metodologie, podkapitole „Použité pracovní koncepty“, lze rozlišit až 7 různých aspektů institucionálních pravidel. Pro zkoumání interakce na primární úrovni jsou přítom vypořádající aspekty typu:

- *Pozice institucí* - (charakterizované již v úvodních odstavcích části *Zájmy primárních aktérů*);
- *Pravidla autority* – co smí jací aktéři v rámci schvalovací procedury vykonávat;

- *Pravidla rozhodování* – jaké jsou funkce v procesu vytváření předběžných nebo konečných výsledků;
- *Pravidla informování* – jaké existují formální komunikační kanály mezi aktéry;
- *Pravidla záběru* - jakou tematickou šířku má přijímaná politika a s jaké náklady dané politické řešení klade na jednotlivé aktéry).

Spolurozhodovací procedura v aspektech autority, rozhodování a informování

Pozice primárních aktérů byly právně zakotveny v 5. části Smlouvy o založení Evropského společenství ve znění Niceské smlouvy (SES) a s ohledem na komunitární tematiku konkurenceschopnosti, potažmo průmyslu, kam CIP podle čl. 157 spolu s Lisabonskou agendou náležel, se rozhodování o něm vztahovala spolurozhodovací procedura (čl. 251). Spolupráce fungovala striktně na základě Smlouvy a jejích procedur. Jak konstatuje závěrečná analýza Lisabonské strategie z února 2010, na komunitární úrovni mohly být „(...) *přesné role [evropských] institucí jako hybatelů [lisabonské agendy] lépe definovány.*“¹⁶¹

Spolurozhodovací procedura podle čl. 251 odst. 2 se započíná vytvořením návrhu ze strany Komise, jejím předložením Radě a Parlamentu. Rada následně rozhodnutím z 1. 6. 2005 vyzvala Výbor stálých zástupců, aby „*pokračoval v podrobném přezkumu návrhu a aby jí podal zprávu o pokroku na jednom z příštích zasedání.*“ Komise mezitím na základě čl. 256, 156 a 157. odst. 3 Smlouvy, s ohledem na tematiku průmyslu a meziregionální působnost podpory transevropských sítí v rámci CIP, požádala o názor Výboru regionů¹⁶² a Evropský hospodářský a sociální výbor¹⁶³ o jejich stanoviska. 13. 3. 2006 následně se Rada jednomyslně návrh Komise v částečném obecném přístupu schválila¹⁶⁴. Parlament následně

---

¹⁶¹ „Commission staff working document, Lisbon Strategy evaluation document“, *SEC(2010) 114 final*, (2.2.2010): 19, <http://ec.europa.eu> (14.5.2015).

¹⁶² „Opinion of the Committee of the Regions (...)“, *Úř. věst. C 115* (16.5.2006): 17-19.

¹⁶³ „Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovaci (2007 – 2013) KOM (2005) 121 v konečném znění – 2005/0050 (COD)“, *Úř. věst. C 65*, (17.3.2006): 22-26, <http://eur-lex.europa.eu> (14.5.2015).

¹⁶⁴ Neschválenou částí zůstal jen orientační návrh rozpočtu, který zde byl stanoven ještě před přijetím rozpočtového výhledu na období 2007-2013. Zdroj: „Výsledek jednání Rady ve složení pro konkurenceschopnost (...)“, 7323/06, 2.

ve své tříměsíční lhůtě výše analyzované pozměňovací návrhy svých výborů (v části Vytvoření CIP a vklady evropských institucí v tematicke vnější akce) a návrh Komise následně s ohledem na čl. 251 odst. 2, článek 156, čl. 157 odst. 3 a čl. 175 odst. 1 SES v prvním čtení schválil¹⁶⁵ a Komise s takto pozměněným aktem souhlasila. Rada ho pak schválila na svém dalším zasedání 20. 10. 2006¹⁶⁶.

Výše popsaná praxe přijetí CIP na základě spolurozhodovací procedury dokládá, že Niceská smlouva zajistila, zejména vliv Evropského parlamentu, jenž návrh CIP na rozdíl od Rady výrazněji upravil (výčet např. v příloze 3). Rada se ve svém rozhodnutí návrh částečně obecně schválit také obracela na Parlament, zda bude chtít problematiku finanční podpory MSP dále prošetřit. To se nicméně nestalo a výsledek Evropského parlamentu okamžitě přijala Komise a následně i Rada. Zároveň procedura vzhledem k tématice průmyslu a k přeshraničním specifikám CIP, zajistila prostřednictvím ustanovené Kontrolní komise CIP základní konzultativní zapojení a informovanost nejen Parlamentu, Komise a Rady, ale také Výboru regionů a Evropského hospodářského a sociálního výboru. Jistou roli ve schvalování CIP jistě hrál čas, Evropská rada se scházela jen jednou za půl roku a dosavadní nástroje podpory podnikání čekaly na nový rámec (CIP) pro nové rozpočtové období. Prodlužování schvalování CIP by dále výrazně zkomplikovala dosahování Lisabonské strategie. Instrukce tak musely najít kompromis, aby se legislativní proces nezablokoval, což by uškodilo všem. Takového řešení bylo možné dosáhnout za předpokladu, že soupeření o vliv nad výsledky CIP, nebylo docela uzavřeno. Z toho důvodu byla zřízena Kontrolní komise CIP, jež měla na programování CIP a implementaci obecně dohlížet.

Kontrolní komise CIP

Tento vývoj podrobně rozebírá např. Kenneth A. Shepsle. Typickým znakem nově zakládaných institucí jsou totiž právě jejich nepředvídané nebo nepředvídatelné dopady¹⁶⁷.

---

¹⁶⁵ „Legislativní usnesení Evropského parlamentu o návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovaci (2007-2013) (KOM(2005)0121 - C6-0098/2005 - 2005/0050(COD))“, *Úř. věst. C 298E*, (8.12.2006): 138, <http://eur-lex.europa.eu> (14.5.2015).

¹⁶⁶ „2754. zasedání Rady Evropské unie (...)“, *13887/06 ADD 1*, 4 (bod 6).

¹⁶⁷ Shepsle, „Studying institutions (...)“, 206.

Zároveň se aktéři, jež se podílí na výkonu těchto institucí (v případě CIP Komise a sekundární aktéři), chovají oportunisticky a zaměřují se na využití těch institucionálních možností, které jsou pro ně motivačně nejvýhodnější¹⁶⁸. Proto i v rámci CIP vznikly tři kontrolní výbory (pro každý operační program jeden) sestávajících se ze zástupců Rady a Parlamentu: (a) Řídící výbor programu pro podnikavost a inovaci (EIPC); (b) Řídící výbor informačních a komunikačních technologií (ICTC); (c) Řídící výbor programu IEE (IEEC). Výbory se podle odst. 64 zakládajícího aktu CIP měly scházet současně a pravidelně, přičemž na začátku implementace byla dohodnuta roční periodičita vyhodnocování CIP.

Pravidla záběru

Dohodnutý programový obsah CIP vyšel z kontextu lisabonské smlouvy. Hlavním cílem CIP mělo být změnit ekonomiku EU na nejvíce konkurenceschopnou a dynamickou znalostní ekonomiku na světě, jež vytvoří více pracovních míst, bude sociálně kohezní a šetrná k životnímu prostředí¹⁶⁹. Zároveň CIP, byť s mnohem větším rozpočtem, navazoval na dosavadní programy EU v této oblasti¹⁷⁰. Tyto dosavadní programy sloučil v jeden s novým právním rámcem dělicí CIP do tří specifických operačních programů: (a) Program pro podnikání a inovace (EIP); (b) Program na podporu politiky informačních a komunikačních technologií (ICT-PSP); (c) Program Inteligentní energie pro Evropu (IEE)¹⁷¹.

Z těchto programů v ohledu potenciálu k politicky motivovaným vnějším aktivitám jednoznačně vystupoval EIP, protože byl zaměřen obecně na „*podporu podnikání a zlepšení podmínek pro podnikatele (...)*“. Vedle toho od počátku počítal s interakcí s veřejnými institucemi, neboť jedním z cílů EIP bylo zlepšit podmínky a vládnutí týkající se podnikání a inovací, a započít v rámci státního i soukromého sektoru „strategický

---

¹⁶⁸ Ibid., 204.

¹⁶⁹ „Annex to the Proposal (...) establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme, COM(2005) 121 final, 11 (bod 2.2).

¹⁷⁰ Víceletý plán pro Podnik a Podnikání a SME, inovační aktivity 5. a 6. programu pro výzkum a technologický vývoj, aktivity pro podporu environmentálních technologií z programu Life, programy na podporu IT infrastruktury (Modinis, eContent, eTEN) a víceletý program na podporu energetiky – Intelligent Energy Europe. Zdroj: Ibid., 12.

¹⁷¹ „Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP)“, Oficiální webové stránky rámcového programu Evropské komise, http://ec.europa.eu/cip/index_cs.htm (14.5.2015).

dialog“ v tomto ohledu¹⁷². Tentýž program, přitom měl zajistit „(...) *stabilní spolupráci s korespondenčními centry v dalších třetích zemích, která zajistí posílení obchodních vazeb s těmito teritorii.*“¹⁷³

Náklady CIP jako širšího politického řešení pro primární aktéry lze vysledovat ve třech základních úrovních. Jak bylo již přiblíženo v části týkající se zájmů Evropské rady, z její strany nejvíce diskutované byly finanční náklady CIP a opodstatnění uvolnění peněz z programu na veřejnou podporu MSP¹⁷⁴. Druhá možná úroveň diskuse nad vhodností CIP z hlediska primárních aktérů se zaměřila na nezbytnost akce směřované z komunitární úrovně, tedy na naplnění principů subsidiarity a proporcionality. Komunitární akce byla Komisí obhájena na základě potenciálu, který Unie drží v inovaci svého ekonomického modelu¹⁷⁵. Právě v operačním programu EIP (dílčí část CIP) Komise navrhla komunitární podpůrné služby pro podniky, asistenční služby v oblasti transferu technologií¹⁷⁶, vytváření klastrů a síťování a propojování národních a regionálních projektů na podporu inovativního podnikání¹⁷⁷. Třetí možná úroveň diskuse nad celkovými náklady CIP předestřela Komise v komparativním duchu dvou dalších možných politických řešení, zaprvé možnosti podnikání jako EU vůbec nepodporovat a zadruhé nadále pokračovat v tehdejší přístupů více fragmentovaných programů. Spolu s CIP jako třetí variantou všechny tyto možnosti a jejich dopady Komise zhodnotila z pohledu vlivu na konkurenceschopnost, politické vedení v oblasti kapacit k inovaci, administrativních nákladů, sociálního začleňování,

---

¹⁷² „Annex to the Proposal (...) establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme, COM(2005) 121 final, 12.

¹⁷³ Ibid., 24.

¹⁷⁴ Komise nicméně trvala na potřebnosti takové podpory na základě argumentace z článku 3.5 přílohy k návrhu CIP. Hlavním důvodem bylo vyrovnání tržního selhání, kdy banky nejsou ochotné nést rizika investic do MSP, jež jsou naopak pro další rozvoj evropské konkurenceschopnosti klíčové. Zdroj: Ibid., 16.

¹⁷⁵ Mezi konkrétními argumenty uvedla například ne zcela využití možnosti přeshraničního předávání zkušeností, síťování a vzájemného benchmarkingu politik. Zdroj: Ibid., 17.

¹⁷⁶ Zde lze vysledovat opodstatnění budoucí služby IPR Helpdesk, specializující se i na teritoriálně specifické poradenství v oblasti duševního vlastnictví (Intellectual Property Rights, IPT). Zdroj: „European IPR Helpdesk (CZ)“, Oficiální webové stránky projektu IPR Helpdesk na internetovém portálu Evropské komise, <https://www.iprhelpdesk.eu/services/cz> (14.5.2015).

¹⁷⁷ „Annex to the Proposal (...) establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme, COM(2005) 121 final, 17.

environmentální udržitelnosti, udržitelné výroby a zapojení sekundárních aktérů¹⁷⁸. Výsledky analýzy těchto politických možností v popsanych aspektech lze nahlédnout v příloze č. 4.

Samozřejmě, ve srovnání s možností všechny podpůrné aktivity zrušit by Rada, Parlament ani Komise nenaplnily ani základní požadavky na aktivní a podpůrné komunitární politiky v oblasti průmyslu Niceské smlouvy. Takové řešení by bylo přímo v rozporu se Smlouvou a není jasné, zda uvedení této varianty ze strany Komise bylo reakcí na nepoučenou kritiku ze strany Parlamentu nebo Rady nebo zda za jeho zahrnutím stál záměr Komise uvažování nad reálným politickými možnostmi manipulativně zúžit.

Druhou, již právně jistě přijatelnou variantou bylo dosavadní politický rámec podpory MSP dále neměnit. Zde nicméně Komise argumentovala potřebou poučit se z kritiky Wim Kokovy zprávy a také přetrvávajícím nedostatkem finanční podpory pro MSP, kterou Komise začala vnímat jako chybu trhu, již si dříve neuvědomovala¹⁷⁹. Jak bylo konstatováno výše, Rada si potřebnosti finanční podpory MSP nebyla jista a nechala ji přezkoumat. Po souhlasu Parlamentu ji nicméně přijala. Z pohledu Rady by tato varianta znamenala riziko nedostatečné reakce na silně zaostávající implementaci Lisabonské agendy, za níž nesla primární politickou zodpovědnost. Zároveň by tím musela odporovat pozitivnímu vnímání CIP ze strany Parlamentu, Výboru regionů, Evropské hospodářské a sociální komise a také předběžně konzultovaných regionálních aktérů¹⁸⁰. Evropský parlament oproti tomu logicky vítal maximalistické pojetí CIP s přesahy do dalších tématik i například tematiky vnější obchodní politiky, na níž se stále nevztahovala spolurozhodovací procedura¹⁸¹.

CIP tedy jako politická varianta představoval dostatečně politicky výrazné řešení. Nadto přinášel veřejnosti srozumitelnější jednotnou formu velkého komunitárního programu na podporu podnikání, doplňujícího strukturální fondy. Vedle toho sliboval množství synergií,

---

¹⁷⁸ Výstupy z konzultace sekundárních aktérů jsou jako příloha součástí přílohy návrhu CIP. Hlavní návrhy, které sekundární aktéři v programování podpořili bylo sjednocení dosavadních politik pod CIP a také rozšíření finančních nástrojů na podporu inovativních MSP. Zdroj: *Ibid.*, 52.

¹⁷⁹ *Ibid.*, 27.

¹⁸⁰ *Ibid.*, 30.

¹⁸¹ Jak bylo popsáno v části týkající se politického kontextu, Parlament tuto dimenzi naopak množstvím pozměňovacích návrhů dále posílil (příloha 3) Zdroj: „Report on the proposal for a decision of the European Parliament (...), *A6-0180/2006 final*, 145 s..

úbytek administrativní zátěže v jednotném programování a propojení různých podpůrných nástrojů¹⁸².

Aktéři a pravidla sekundární úrovně: implementace CIP

i. Zájmy sekundárních aktérů a Komise

Institucionální analýza implementace má za cíl zhodnotit prostor Komise prosadit v interakci se sekundárními aktéry v rámci CIP iniciativy s působností ve třetích zemích. Jak bylo výše zmíněno (kapitola Pravidla, podkapitola „Pravidla záběru“), CIP se dále dělil na 4 dílčí operační programy. Přitom pro zkoumání prvků vnější akce, jež byly povoleny a do určité míry předpokládány, svými cíli odpovídá pouze první z programů - Program pro podnikání a inovace (EIP)¹⁸³. Mezi zkoumání podmínek a implementace operačního programu EIP patří následující cíle¹⁸⁴:

Cíl	Indikátory	Způsob ověření
<i>Vytvoření prostředí příznivého k spolupráci MSP</i>		
Propagace a usnadnění mezinárodní podnikatelské spolupráce	Počet realizovaných projektů mezinárodní spolupráce	Výroční zpráva a monitoring, vyhodnocení programu
<i>Inovace, včetně ekologických inovací v podnikání</i>		
Podpora služeb pro přeshraniční přenos služeb; a pro duševní a průmyslové vlastnictví	Počet poskytnutých služeb; Počet uzavřených smluv o přenosu technologií	Výroční zpráva a monitoring, vyhodnocení programu

¹⁸² „Annex to the Proposal (...) establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme, COM(2005) 121 final, 31.

¹⁸³ Ibid., 34.

¹⁸⁴ Zdroj tabulky: Ibid., 35-36.

	Výsledky vyhodnocení	Výroční zpráva a
Průzkum nových typů inovačních služeb	s ohledem na nové typy testovaných inovačních služeb	monitoring, vyhodnocení programu
<i>Podnikání a kultura inovací</i>		
Propagace podnikatelského prostředí otevřeného inovacím, rozvoji a růstu podniku	Počet a kvalita příspěvků	Výroční zpráva a monitoring, vyhodnocení programu

Zájmy a cíle Evropské komise a sekundárních aktérů

V procesu internacionalizace na sekundární úrovni vystupují aktéři tří základních typů: (1) Malé a střední podniky (MSP); (2) Neziskové organizace realizující podpůrné projekty CIP.; (3) Evropská komise prostřednictvím Výkonné agentury pro konkurenceschopnost a inovace (EACI).

ad 1) Malé a střední podniky (MSP)

Třebaže se malé a střední firmy CIP neúčastnily přímo, jen zprostředkovaně jako koneční uživatelé služeb CIP, popřípadě finanční pomoci, je jejich motivace pro účast v CIP stěžejní, neboť klade požadavky na poskytovatele těchto služeb, tj. na zprostředkovávající organizace, potažmo na Evropskou komisi a její Výkonnou agenturu pro konkurenceschopnost a inovace (EACI), jež CIP řídila.

Mnoho výzkumu se v minulých deseti letech věnovalo identifikaci klíčových zájmů firem, zejména mikro a malých a středních podniků. Vrchol této aktivity představovaly rozsáhlé průzkumy a analýzy Evropské komise, jež předcházely vytvoření nové strategie podpory MSP včetně jejich internacionalizace – „Zelenou malým a středním podnikům: „Small

Business Act' pro Evropu¹⁸⁵, a které byly nadále pravidelně revidovány¹⁸⁶. Nicméně základ zjištěné dobré praxe podpory internacionalizace MSP se příliš nemění a již na počátku fungování zkoumaného Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) byly shrnuty do devíti základních bodů¹⁸⁷:

1. Zlepšování informovanosti
2. Hodnotné informace
3. Programy rozvoje lidských zdrojů
4. Podpora finančních potřeb spojených s internacionalizací
5. Podpora sítí spolupráce
6. Podpora internacionalizace služeb
7. Využívání internacionalizace k posílení konkurenceschopnosti
8. Individualizovaná podpora
9. Příhraniční pásma a přeshraniční spolupráce

Tento výčet podtrhuje fakt, že firmy mají zájem na redukci veškerých nákladů spojených s internacionalizací, a to jak přímých, tak i nepřímých. Firmy proto mají vedle výše zmíněné finanční pomoci na překonání chyb trhu, zájem na přístupu ke kvalitním informacím, snižování administrativní zátěže a na účasti v sítích spolupráce¹⁸⁸. Podle těchto zájmů, shrnutých právě do principů dokumentu Small Business Act pro Evropu, byly v roce sjednoceny i cíle již probíhajících iniciativ CIP¹⁸⁹.

---

¹⁸⁵ „Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - “Think Small First” - A “Small Business Act” for Europe {SEC(2008) 2101} {SEC(2008) 2102}“, *COM(2008) 0394 final*, (25.6.2008): 22 s., <http://eur-lex.europa.eu> (14.5.2015).

¹⁸⁶ Nejnověji potřeby MSP k internacionalizaci zkoumá studie pro GŘ pro podniky a průmysl: „Internationalisation of European SMEs“, závěrečná zpráva EIM Business & Policy Research z výzkumu mezi 9480 MSP provedeného pro Evropskou komisi na jaře 2009, (2010): 125 s., <http://ec.europa.eu> (14.5.2015).

¹⁸⁷ „Supporting the internationalisation of SMEs - good practices brochure“, Oficiální webové stránky Evropské komise, http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=3329 (14.5.2015).

¹⁸⁸ „Communication from the Commission (...) A „Small Business Act“(...), *COM(2008) 0394 final*, 9.

¹⁸⁹ Například zavedení principů Small Business Act pro Evropu do fungování Enterprise Europe Network byl jeden z hlavních požadavků komise pro rok 2009. Zdroj: EIPC Entrepreneurship & Innovation Programme Management Committee, *2009 EIP Implementation Report (Drawn up under Article 8(5) of Decision No 1639/2006/EC)*, (2010): 18, <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

ad 2) Neziskové organizace realizující dílčí projekty CIP

Ze všech iniciativ a projektů EIP, potažmo CIP, realizovaných neziskovými, veřejnými nebo soukromými organizacemi, které zároveň geograficky cílily i mimo působnost CIP (tj. do třetích zemí) bylo možné pro zkoumané období před platností Lisabonské smlouvy (tj. roky 2007-2009) dohledat tři typy iniciativ/projektů. Zaprvé asistenční služby podnikání v třetích zemích v rámci iniciativy nové sítě podnikatelských zastoupení EU – Enterprise Europe Network, zadruhé dílčí projekty EIP na podporu mezinárodního transferu inovací a za třetí na projekty zajišťující pomoc s financováním vlastní internacionalizace MSP organizované regionálními agenturami zastupujícími evropské investiční a garanční fondy¹⁹⁰.

Síť korespondenčních center na podporu podnikání Enterprise Europe Network (dále EEN, Síť) spojovala dosavadní síť Center na podporu inovací (IRC) a Evropská informační centra (EIC)¹⁹¹. Síť cílila na dosažení výše zmíněných cílů operačního Programu pro podnikání a inovace (EIP, dílčí část CIP) v rozvoji mezinárodního podnikání. Na konci zkoumaného období v roce 2009 Enterprise Europe Network tvořilo 544 organizací sídlících v EU a dalších 18 partnerských organizací ve třetích zemích. Typově se organizace participující v EEN lišily. Podle průzkumu EIP z roku 2009 šlo ze 45 % o obchodní komory, z 16 % o rozvojové agentury, z 16% o národní obchodní zastoupení a dále o profesní, finanční nebo vědecké organizace¹⁹².

Základní motivace členských organizací EEN vyplývá z této jejich hlavní činnosti. Organizace v průzkumu uvedly, že EEN využívají jako prostředku výměny informací, spolupráce ve vzájemném odkazování klientů a jako prostoru pro rozvíjení své expertizy prostřednictvím pracovních skupin a školení¹⁹³. Dalším podstatným motivem zapojení do

---

¹⁹⁰ „Country and sector-specific initiatives (Funds-of Funds and Guarantee Debt funds)“, Oficiální stránky Evropského investičního fondu, http://www.eif.org/what_we_do/resources/funds_of_funds/index.htm (14.5.2015).

¹⁹¹ Z organizací zapojených do EEN bylo 78% před jejím vznikem součástí sítě Centra pro podporu inovací (IRC, Innovation Relay Center), přeshraniční síť EU k podpoře transferu inovací, nebo Evropských informačních středisek (EIC, European Information Center), založených tehdejšími zeměmi ES v roce 1987. Zdroj: „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation of the Entrepreneurship and Innovation Programme“, závěrečná zpráva GHK Technopolis Evropské komisi, (30.4.2009): 66., <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

¹⁹² Ibid., 67.

¹⁹³ Ibid., 72.

EEN jistě bylo proplacení značné části nákladů na chod organizace. Zatímco zahraniční partnerské organizace se mohly EEN účastnit na základě čl. 21 zakládající smlouvy CIP a nezískávaly z CIP žádnou finanční podporu, organizace s administrativními sídly v EU měly hrazeno do 60% uznatelných administrativních nákladů a 30% nákladů na režijní výdaje a zaměstnance. Spolupracující organizace, u nichž obvykle služby spojené se sítí EEN tvořily nejčastěji jen malou část jejich veškerých aktivit¹⁹⁴, si oproti členství v organizacích předcházejících CIP, mírně polepšily, neboť v předchozích sítích EIC a IRC mohly dosáhnout proplacení 15-45% uznatelných nákladů¹⁹⁵.

Dalším typem do CIP zapojených organizací, byly ty, jež žádaly na granty z EIP na projekty podpory inovací z iniciativ PRO INNO Europe a Europe INNOVA. Zatímco obě tyto iniciativy cílily na zlepšení všeobecných podmínek pro inovativní podnikání v EU, první z programů se zaměřoval na vývoj nových podpůrných služeb pro inovativní MSP, druhý z nich následně tyto služby testoval. Podobně mimo tento rámec se udělovaly granty k dalším, nezařazeným problematikám.

Z těchto iniciativ nicméně v období 2007-2009 prvky vnější akce splňoval pouze jediný projekt, a to „IPR awareness and enforcement“ konsorcia IP-BASE sestávajícího se z 19. národních patentních úřadů. Projekt cílil na osvětu a vymáhání duševního a průmyslového vlastnictví v třetích zemích¹⁹⁶. Motivaci aktérů v tomto případě lze, podobně jako v případě partnerů Enterprise Europe Network, charakterizovat jako rozšíření stávajících služeb mimo evropský prostor a zajištění kofinancování nákladů ve výši 79% uznatelných nákladů odpovídajících necelým 6.2 mil. EUR za roky 2007 a 2008¹⁹⁷. V rámci tohoto projektu vzniklo poradenské centrum pro věci školení ohledně problematiky duševního vlastnictví v Číně, a to od poloviny roku 2008¹⁹⁸. Nicméně se jednalo o jediný, z hlediska vnějšího

---

¹⁹⁴ V evaluaci EIP z podzimu roku 2008 57 % organizací zapojených do EEN uvádí, že jejich aktivity spojené s EEN tvoří 1-10% veškerých aktivit a i dále převažuje poměr aktivit EEN pod 40 % z celku. Jen necelých 7 % z organizací se aktivitami EEN zabývaly více než z 40 % všech svých aktivit. Zdroj: Ibid., 80.

¹⁹⁵ Ibid., 66.

¹⁹⁶ European Commission, Entrepreneurship and Innovation Programme (EIP), *Overview of beneficiaries of awarded grants and intermediaries of the financial instruments in participating countries in 2007 and 2008*, (2010): 12, <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

¹⁹⁷ Ibid., 127.

¹⁹⁸ Popis projektu: EIPC Entrepreneurship & Innovation Programme Management Committee, *2010 EIP Implementation Report (Drawn up under Article 8(5) of Decision No 1639/2006/EC)*, (2011): 19,

aktérství EU v podstatě zanedbatelný projekt. Proto i celá část CIP zaměřující se na iniciativy PRO INNO Europe a Europe INNOVA nebude dále zkoumána.

Třetí, z hlediska zkoumání také spíše ilustrativní kategorií sekundárních aktérů CIP, byly agentury podle principu subsidiarity spravující čerpání podniků z komunitárních finančních nástrojů podpory internacionalizace MSP. Tyto agentury byly v případě menších států národního charakteru, v případě velkých států (např. Německo, Francie) odpovídaly zemské nebo regionální úrovni. Pro motivaci těchto agentur bylo důležité, že veškeré administrativní náklady patřily mezi uznatelné náklady administrovaných projektů¹⁹⁹. Platilo tedy, že čím více projektů tyto agentury obstaraly, tím více prostředků získaly i na svoje fungování²⁰⁰.

Dopad těchto organizací na rozvoj internacionalizace a tím i vnějšího aktérství Komise je nicméně jen nepřímý a těžko postihnutelný. Fakt, že firmy mohly získat finanční podporu své internacionalizace (ať už ve formě půjček, odkupu akcií nebo garancí za úvěry²⁰¹), však výrazně rozšířil poptávku po doplňkových službách typu Enterprise Europe Network.

<http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).; Web projektu: „China IPR SME Helpdesk“, Oficiální webové stránky projektu na internetovém portálu Evropské komise, <http://www.china-iprhelpdesk.eu/> (14.5.2015).

¹⁹⁹ European Commission, The European Investment Fund, *Memorandum of understanding in respect of a coordinated approach to improving access to finance for micro to medium enterprises in the regions supported by the European Regional Development Fund (Joint European REsources for Micro to medium Enterprises – JEREMIE)*, (30.5.2006): 3,

http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/funds/2007/jjj/doc/pdf/jeremie_mou_signed.pdf (14.5.2015).

²⁰⁰ Celková výše evropských investic podnikům za období 1999-2014 přesáhla 1, 2 mld. EUR a současná praxe je k regionálním fondům nanejvýš příznivá, protože s odkazem na princip subsidiarity se tyto návratné investice už nevrací zpět na evropskou úroveň (tj. např. do Evropského investičního fondu), ale zůstávají na regionální úrovni jako regionální kofinancování dalších projektů. Jako hlavní zájem regionálních fondů tak lze chápat udržení této decentralizace a navyšování celkových prostředků v dosavadních fondech. Zdroj: *Ibid.*, 2.

²⁰¹ V rámci CIP existují dva instrumenty finanční pomoci MSP pro inovace a internacionalizaci. Nástroj GIF („The high growth and innovative SME financing“), který se zaměřuje na investice do minoritních podílů inovujících akciových společností a dále nástroj SMEG („The SME guarantee facility“), jenž od firem přebírá ručení bankám za půjčky k inovacím a internacionalizaci. Další nástroje finanční pomoci MSP spadají do strukturálních fondů. Patří sem fondy „JEREMIE“ (investice do akcií, půjčky a garance pro MSP, a také „Progress Microfinance“ (mikropůjčky do 25 tis. EUR pro mikropodniky). Zdroj: „CIP Financial Instruments“, oficiální webové stránky Evropské komise, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/cip-financial-instruments/index_en.htm (14.5.2015).

ad 3) Komise prostřednictvím Výkonné agentury pro konkurenceschopnost a inovace (EACI)

Jak vyplývá z předchozí kapitoly, projekty CIP s relevantním aspektem vnější akce plně náležely pod síť Enterprise Europe Network. Pro institucionální analýzu je proto nutné doložit a vysvětlit cíle Komise jako hlavního řídicího orgánu CIP a Komisi přidružené Výkonné agentury pro konkurenceschopnost a inovace (EACI).

Výkonnou agenturu nechala zřídit Evropská komise, GŘ pro podniky a průmysl, z důvodu snížení administrativní zátěže a zlevnění správy programů (oproti ceně pracovní síly v Komisi) nařízením Rady č. 2007/372/EC. Agentura tak byla plně pod její kontrolou²⁰². K řízení EACI využila Komise množství indikátorů, jejichž naplňování se s ohledem na specifické zaměření agentury, její zanedbatelnou velikost²⁰³ a pevně omezené pravomoci, stalo smyslem její existence a tedy i jejím, v této kapitole sledovaným „zájmem“.

EACI zajišťovala vznik, rozvoj i každodenní chod a animaci EEN, zároveň spravovala další součásti CIP, čímž měla o jeho veškerých aktivitách přehled a mohla je prostřednictvím EEN propagovat mezi jejími partnerskými organizacemi i firmami. Komise do fungování EACI vstupovala dvojím způsobem. Zaprvé zajišťovala řízení agentury jako takové (poskytování mandátu a rozpočtu, supervize), zadruhé vstupovala do řízení iniciativ CIP, a to ve fázi počátečního programování (tzv. *Annual Guidance Note, AGN*) a následně ve fázi každoroční evaluace výsledků těchto iniciativ²⁰⁴. Výkonná agentura oproti tomu poskytovala Komisi zpětnou vazbu z výkonu iniciativ a návrhy na jejich zlepšení. I v případě EEN tak Komise nevstupovala do přímé interakce s jejími členskými

---

²⁰² Podle nařízení Rady č. 58/2003 z 19. prosince 2002 smí Komise vytvářet přidružené výkonné agentury. Konkrétní nařízení zřizující EACI: „Rozhodnutí Komise ze dne 31. května 2007, kterým se mění rozhodnutí 2004/20/ES s cílem změnit „Výkonnou agenturu pro inteligentní energii“ na Výkonnou agenturu pro konkurenceschopnost a inovace“, *Úř. věst. L 140/52, 2007/372/ES, (1.6.2007): 3 s., <http://eur-lex.europa.eu/> (14.5.2015).*

²⁰³ Agentura o necelých 150 zaměstnancích byla vytížena administrací rozvoje iniciativ a grantových výzev. Managementu EACI se věnovalo pouze 7 osob. Konkrétní počty zaměstnanců na jednotlivých iniciativách shrnuje tabulka v příloze 7. Konkrétněji v kapitole Výsledky.

²⁰⁴ Širší evaluace EEN a jejího fungování pod EACI za roky 2006-2011 shrnuje je dostupná zde: „Evaluation of the Executive Agency for Competitiveness and Innovation“, hodnotící zpráva Komisi za období 2008-2010 provedená organizací Centre for Strategy & Evaluation Services, (2011): 18, http://ec.europa.eu/cip/files/docs/evaluation-of-eaci-may-2011_en.pdf (13. 5. 2015).

organizacemi EEN, ale vzájemné interakci docházelo zprostředkovaně skrz agenturu²⁰⁵. Vymezení působnosti EACI přehledně zobrazuje příloha 5 -Operační rámec EACI).

Jako hlavní výkonnostní kritéria pro EEN byl stanoven celkový počet kontraktovaných členských organizací v síti, počet nově uzavřených členských smluv v daném roce, lhůta pro proplácení nákladů a poměr připraveného vůči vyčerpanému rozpočtu na daný rok²⁰⁶. Zároveň jsou z analýzy patrné obecné priority správy EEN, které GŘ pro podniky a průmysl EACI nastavila²⁰⁷ (příloha 6 – Schéma logiky přidané hodnoty EACI).

Obecná přidaná hodnota

- efektivní správa CIP skrz vlastní výkonnou agenturu
- snížení administrativní zátěže zodpovědného GŘ
- zlepšení služeb pro členské organizace

Cíle

- implementace EIP podle zakládající smlouvy EACI
- zajištění všech fází implementace projektů
- Integrace Center pro podporu inovací (IRC) a Evropských informačních středisek (EIC) pod EEN

Z takto pojatých cílů EACI, rozhodnutí Komise vydělit právě pod ní správu EEN, stejně jako z počtu zaměstnanců pracujících na EEN (48 osob v roce 2009) nelze usuzovat, že by Komise měla skrytý zájem na politizaci vlastních aktivit EEN nad rámec implementace CIP. Nadto se programování EEN vytvářelo nikoliv direktivně Komisí, ale v rámci Řídící a poradní skupiny (tzv. *Steering and Advisory Group*), jíž se účastnili vedle zástupců Komise a EACI i delegáti zemí zastoupených v Síti²⁰⁸.

---

²⁰⁵ Ibid., 9.

²⁰⁶ Ibid., 19.

²⁰⁷ Ibid., 6.

²⁰⁸ Dále EACI organizovala setkání sektorálních uskupení členských organizací EEN. Více v kapitole Výsledky. Zdroj: Ibid., 19.

ii. Pravidla implementace CIP, resp. EEN ve třetích zemích

Jak bylo argumentováno v úvodních kapitolách, pro zkoumání podle principů nového institucionalismu mají procedurální pravidla (*sequence*) vedle výše popsaných zájmů sekundárních aktérů (*identity of individuals*) klíčový vliv na konečné fungování zkoumané kolektivní volby, fungování Enterprise Europe Network²⁰⁹.

Cíle grantových výzev EEN

Pravidla implementace EEN poměrně přesně specifikoval už právní rámec CIP, konkrétně článek 21 jeho zakládající smlouvy. Tento článek byl součástí už prvního návrhu CIP ze strany Komise, vztahoval se na něj práci popsaný mainstreaming tématu internacionalizace ze strany Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) Evropského parlamentu a Rada k němu v průběhu schvalování nevyjádřila námitky. Byl proto přijat v podobě návrhu Komise, s mírným rozšířením Parlamentem, jenž umožnil, aby se o projekty EEN hlásily nejen samostatné organizace a větší konsorcia, ale i konsorcia dvoučlenná²¹⁰. Jako hlavní aktivity Sítě stanovuje čl. 21 CIP poskytování informací a podporu podnikání a internacionalizace MSP, podporu přeshraničního transferu inovací a v neposlední řadě propagaci účasti na 7. rámcovém programu pro výzkum a technologický rozvoj²¹¹. Vedle toho nad rámec smlouvy CIP ve svých grantových výzvách stanovila další požadavky na kvalitu předkládaných projektů. Zejména se jednalo o co nejnižší administrativní náročnost, vysokou míru interakce s dalšími organizacemi v Síti, tj. zajištění tzv. přístupu „bez nesprávných dveří“²¹².

---

²⁰⁹ Brian G. Knight prostřednictvím: Blom-Hansen, „A new institutional perspective (...)“, 45.

²¹⁰ Konkrétně o změnách v nastavení CIP ze strany Parlamentu pojednává kapitola Aktéři primární úrovně, podkapitole „Vytvoření CIP a vklady evropských institucí v tematicke vnější akce“. Konkrétně je shrnuje příloha 3.

²¹¹ Plný výčet zadaných cílů a priorit obsahuje Příloha III. zakládající smlouvy CIP. Zdroj: „Decision No 1639/2006/EC (...), Úř. věst. L310/15, 26.

²¹² Tím je míněn princip neodmítnutí žádného požadavku firmy, maximálně jeho přesměrování na jinou členskou organizaci EEN. Zdroj: „Call for Proposals – Services in support of business and innovation“, Úř. věst. C306/17, 2006/C 306/07 (15.12.2006), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2006:306:FULL&from=CS> (14.5.2015).

Pravidla kofinancování

Článek 21 odst. 6 CIP přidělil Komisi zodpovědnost za zavedení EEN i udržování a animaci Sítě²¹³. Vztah mezi úspěšnou organizací žádající o zapojení do EEN a Komisí by formalizován podpisem tzv. rámcové partnerské smlouvy (*framework partnership agreement*). Smlouva stanovila typ a rozsah plánovaných aktivit a míru jejich kofinancování ze strany Komise²¹⁴. Jak zmínila předchozí kapitola, kofinancování u projektů EEN bylo kofinancování Komise zastropováno na max. 60% uznatelných nákladů²¹⁵, konkrétní výše dotace nicméně závisela na podmínkách rámcové partnerské smlouvy dohodnuté mezi příslušnou organizací žádající o grant a Komisí, přičemž finální míra byla stanovována Komisí na základě kvality²¹⁶ přiloženého projektu, jeho rozpočtu a množství svých dosud nevyčerpaných financí pro EEN²¹⁷. Obvyklá míra kofinancování se poté obvykle pohybovala se kolem 50%²¹⁸.

Pravidla způsobilosti pro třetí země

Účast v EEN byla otevřena všem organizacím ze zemí, v nichž byl CIP realizován, tj. EU27, EHP (Norsko, Lichtenštejnsko a Island) a kandidátské země (Chorvatsko, Makedonie, Turecko)²¹⁹. Z hlediska vnějšího aktérství Komise jsou nicméně podstatná pravidla upravující účast organizací z dalších třetích zemí.

---

²¹³ U sítě rozsáhlých korespondenčních center je potřeba vytvořit efektivní způsob komunikace a sdílení informací a zároveň průběžně udržovat síť aktivní, aby ani méně vytižená centra neztratila přehled s všeobecným děním a mohla tak firmy podle potřeby přesměrovat jinam.

²¹⁴ „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation (...)“, (...) GKT Technopolis Evropské komisi, 66.

²¹⁵ CIP povoloval u EEN kofinancování až 80%, nicméně Komise toho ve svých výzvách pro členskou organizaci EEN nevyužívala a takto vysoké kofinancování schválila jen u ad hoc projektů, např. výroční konferenci EEN. Zdroj: European Commission, Entrepreneurship and Innovation Programme, *Overview of beneficiaries of awarded grants and intermediaries of the financial instruments in participating countries in 2009*, (2011): 20, <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

²¹⁶ Výzva zmiňuje zejména komplexnost služeb a jejich úplnost. Zdroj: „Call for Proposals – Services in support of business (...)“, Úř. věst. C306/17, 17 (bod 1).

²¹⁷ *Ibid.*, 18 (bod 3).

²¹⁸ Obvyklá dohodnutá míra kofinancování členů EEN ze strany Komise se pohybovala nad 50%. Zdroje: European Commission, *Entrepreneurship (...) beneficiaries of awarded grants and intermediaries of the financial instruments in participating countries in 2007 and 2008*, 17.; Zdroj pro rok 2009: European Commission, *Entrepreneurship (...) beneficiaries of awarded grants and intermediaries of the financial instruments in participating countries in 2009*, 8.

²¹⁹ „Submission set, Call for Proposals (ENT6/CIP/07/C/N04S00) European Innovation Platform for Knowledge Intensive Services“, ENT6/CIP/07/C/N04S00, (2007): 11, <http://ec.europa.eu/> (...) *submission_set_services_call_final_2048.pdf* (1.5.2015).

Zakládající smlouva CIP v čl. 21 odst. 5 stanovila, že i „*Organizacím zřízeným v zemích, jež se rámcového programu neúčastní, může být povoleno participovat a těžit z koordinační a operační podpory [Komise]*“²²⁰. Dále nicméně podmínky účasti organizací ze třetích zemí nspecifikuje. Komise jim následně od počátku EEN umožnila dvě formy participace. Zaprvé se organizace ze zemí mimo rámec CIP mohly do EEN průběžně hlásit mimo grantové výzvy, nicméně předem bylo avizováno, že nemohou získat ze strany CIP kofinancování. Druhá možnost byla o poznání více motivující. Organizace z těch třetích zemí, které podepsaly s Evropskou komisí bilaterální dohodu o spolupráci, se mohly účastnit grantových výzev a získat tak kofinancování ve stejném rozsahu jako ostatní země²²¹. Organizacím z těch zemí, které smlouvu s Komisí dosud podepsanou neměly, bylo doporučeno obrátit se na svá příslušná ministerstva. Komise zároveň konstatovala, že uzavření dohody o spolupráci s příslušnou třetí zemí je třeba dosáhnout v dostatečném předstihu, protože termíny grantových výzev nelze posouvat. Zájem o účast v CIP mělo projevit ministerstvo příslušné země dopisem úřadujícímu viceprezidentovi Komise Günteru Verheugenovi²²².

Pravidla výběru

Komise přitom podle pravidel grantových výzev cílila na „kompletní geografické pokrytí“ bez duplikací v žádném z teritorií. Žadatelé o grant tak měli přesně popsat, jaké služby jsou schopni nabízet v přesně ohraničené geografické oblasti a tyto oblasti měly být tak veliké, aby zasáhly „významnou cílovou populaci“. Pro většinu zemí Komise požadovala pokrytí oblasti o velikosti regionů NUTS1, konsorcia menších organizací mohly žádat o pokrytí regionů velikosti NUTS2, nicméně stále i tak se jedná o pokrytí relativně velkých geografických oblastí, neboť i velikost NUTS2 odpovídá zhruba velikosti menších evropských států. Účast přeshraničních konsorcií byla možná, nicméně Komise nepodporovala účast takových mezinárodních organizací, které neoperují na jednom uceleném území (ale např. ve více vzájemně nesousedících státech). Naopak organizace,

---

²²⁰ „Decision No 1639/2006/EC (...), Úř. věst. L310/15, 27.

²²¹ „Submission set (...)“, 18.

²²² Ibid., 19.

kteře byly schopné pokrýt území větší než NUTS1 se hlásit mohly²²³. Z toho vyplývá, že Komise usilovala o co nejefektivnější pokrytí, jak z hlediska správy Sítě (tj. čím větší geografické pokrytí na jednu organizaci, tím lépe), tak z hlediska jejího fungování (tj. nabídka kvalitních služeb podpory podnikání na uceleném teritoriu).

III. VÝSLEDKY

Následující kapitola shrnuje dílčí poznatky předchozích částí práce, tj. kontextem rozšířených analýz zájmů aktérů a popisu pravidel, jimiž se aktéři řídí a konfrontuje je s empirickými informacemi o fungování Enterprise Europe Network v letech 2007-2009. Kapitola nadále sleduje dosavadní dělení práce na primární a sekundární úroveň.

Nejprve budou v návaznosti na předchozí kapitolu zhodnoceny výsledky CIP na sekundární úrovni podle kritérií hodnocení iniciativ vnější akce od Elinor Ostrom, druhá část kapitoly Výsledky přistoupí k závěrečnému zhodnocení primární úrovně, tedy vlivu CIP na vnější aktérství Evropské komise prostřednictvím analýzy vnějšího aktérství (*actorness*) podle Hettneho a Söderbauma.

iii. Empirická analýza výsledků sekundární úrovně: Enterprise Europe Network

Jak bylo zjištěno v analýze aktérů a pravidel sekundární úrovně, jedinou významnější a relevantní iniciativou CIP s fungováním mimo evropský prostor byla síť Enterprise Europe Network (EEN).

Použijeme-li na její zhodnocení původní hodnotící koncept pro iniciativy vnější akce podle Elinor Ostrom²²⁴, dojdeme k potřebě zhodnotit EEN ve čtyřech klíčových aspektech:

- I. Stabilizace politické podpory pro EEN
- II. Typ, rozsah a kvalita poskytovaných služeb
- III. Geografické pokrytí a jeho rovnoměrnost
- IV. Úspěšnost v dosahování cílů

---

²²³ „Call for Proposals – Services in support of business (...), Úř. věst. C306/17, 4 (bod 7.)

²²⁴ Koncept je popsán v kapitole Použití pracovní koncepty.

ad I. Stabilizace politické podpory pro EEN

Jak ukazují výsledky charakteristiky zájmů firem, na něž byly cíle EEN navázány, ve třetích zemích žádaly MSP praktické informace o podnikání v daném teritoriu, individuální přístup a napojení na místní podnikatelskou komunitu. Tyto požadavky nahrávaly právě vzniku EEN jako úzce propojené sítě korespondenčních center, jež musely být vzhledem k svému rozsahu intenzivně centrálně koordinovány a animovány²²⁵.

Zájem firem na zajištění jednotné sítě lokálních informačních center, se prostřednictvím Lisabonské strategie stávaly také zájmem Komise, jež byla za plnění Strategie na komunitární úrovni zodpovědná.

Ohledně zkoumaného období, kdy byla EEN před přijetím Lisabonské smlouvy implementována, tak zůstává klíčová otázka: *Vyvinula Komise v již během existence EEN nějaké dodatečné úsilí k stabilizaci její agendy?* Odpověď je kladná. Již během příprav vzniku EEN v druhé polovině roku 2006 nechala Komise tematiku podpory MSP, včetně tematiky podpory internacionalizace podrobně prozkoumat. Vzniklo tak jedno šetření Eurobarometer, jež se v jedné z kapitol specificky věnuje „MSP v globální ekonomice“²²⁶ a následně i rozsáhlý externě zadaný výzkum více než 9000 evropských firem „Internationalizace evropských MSP“ hodnotící jejich aktivity a výsledky, potvrzující spojitost mezi internacionalizací MSP a jejich inovativním potenciálem a výkonností nebo i identifikující jejich překážky v internacionalizaci²²⁷.

Generální ředitelství pro podniky a průmysl vedle toho v polovině roku 2008 přijalo dokument „Zelenou malým a středním podnikům – Small Business Act pro Evropu“, jenž nově zahrnul podporu MSP pro „využití růstových trhů“ mezi 10 základních principů podpory podnikání²²⁸, jež měly být dále prosazeny do veškeré další relevantní

---

²²⁵ Animací sítě jsou míněny například četná školení, akcí síťování, vytváření sektorálních pracovních skupin atp., na něž ročně náleželo zhruba 2,5 milionu EUR. Zdroj: EIPC Entrepreneurship & Innovation Programme Management Committee, *2009 Implementation Report (Drawn up under Article 8(5) of Decision No 1639/2006/EC)*, (2010): 19, <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

²²⁶ „Observatory of European SMEs, Analytical report“, zpráva o výsledcích výzkumu z řady Flash Eurobarometer, který probíhal mezi listopadem a prosincem 2006, (2007): 44, http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl196_en.pdf (14.5.2015).

²²⁷ Hlavní závěry výzkumu ohledně internacionalizace MSP: „Internationalisation of European SMEs“, 5.

²²⁸ „Communication from the Commission (...) A „Small Business Act“(...), *COM(2008) 0394 final*, 5.

legislativy²²⁹. Dokument zároveň na rozdíl od předchozích dokumentů²³⁰ obsahoval již samostatnou kapitolu věnující se jejich internacionalizaci MSP, a to jak v rámci EU (internationalizace do nových členských zemí), tak mimo ni (specifika zajištění vymáhání práv duševního a průmyslového vlastnictví, usnadnění přístupu na trhy ve třetích zemích)²³¹. Tento dokument zároveň přislíbil začlenění dalších témat (např. ekologické inovace nebo energetická účinnost) do odborné expertízy EEN²³², čímž dále podnítl její intenzifikaci v nových sektorálně zaměřených pracovních skupinách²³³.

ad II. Geografické pokrytí a jeho rovnoměrnost

Sjednocení služeb podpory podnikání a inovací do jednotné sítě Enterprise Europe Network a pod jednotný koordinační rámec a rozpočet CIP vedlo k stabilnímu růst zapojených partnerských organizací a Síť pomalu rostla i ve třetích zemích.

---

²²⁹ Zmínky o EEN lze najít například v tehdejších sděleních a akčních plánech Komise. Příkladem může být sdělení o akčním plánu pro udržitelnou spotřebu a výrobu a udržitelnou průmyslovou politiku: „Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o akčním plánu pro udržitelnou spotřebu a výrobu a udržitelnou průmyslovou politiku“, *KOM(2008) 397 v konečném znění*, (16.7.2008): 10, <http://eur-lex.europa.eu> (14.5.2015).

²³⁰ Jak poukazuje i závěrečné zhodnocení Lisabonské strategie, přístup EU ke globalizaci byl v jejích politikách poměrně pasivní a do sebe zahleděný. Tématika internacionalizace MSP se explicitně začala objevovat, a to ještě nepřímo, až v době revize Lisabonské strategie v roce 2005. Potřebu internacionalizace MSP výslovně poprvé zmínily výbory Evropského parlamentu v připomínkování smlouvy CIP (dále viz podkapitola „Vytvoření CIP a vklady evropských institucí (...“). Small Business Act definitivně začlenil tuto problematiku do hlavního proudu aktivit EU k podpoře podnikání. Zdroj hodnocení Lisabonské strategie: „Commission staff working document, Lisbon Strategy evaluation document“, SEC(2010) 114 final, (2.2.2010): 7, <http://ec.europa.eu> (14.5.2015).

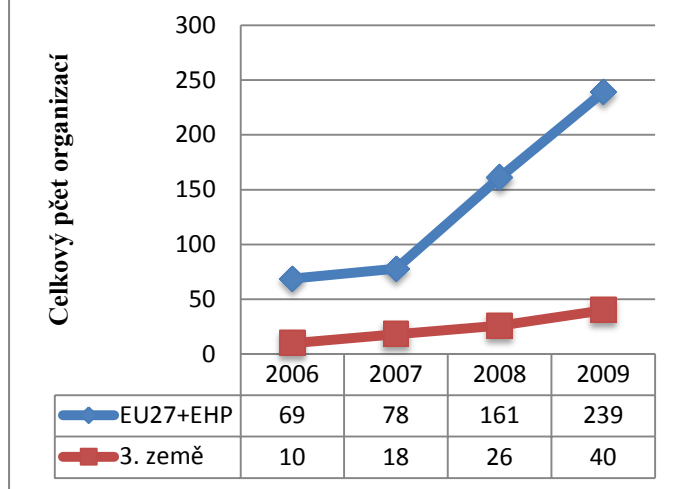
²³¹ „Communication from the Commission (...) A „Small Business Act“(...), *COM(2008) 394 final*, 20.

²³² *Ibid.*, 19.

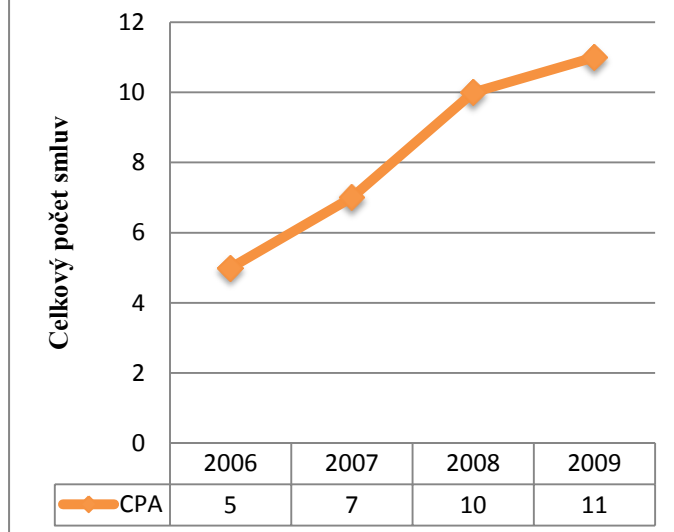
²³³ Dále o sektorálních skupinách v podkapitole „Úspěšnost v dosahování cílů“.

Zatímco původní organizace IRC a EIC zaměstnávaly celkem 3100 zaměstnanců v 507 organizacích²³⁴, EEN již od svého prvního roku vstupovala s 544 organizacemi a každoročně dále rostla. Sjednocení informačních center do EEN a jejich převedení pod CIP bylo významným stabilizačním krokem, který zároveň dal nové síti další růstový potenciál, přičemž počet nově podepsaných partnerských smluv za rok patřil mezi hlavní výkonnostní indikátory spravující výkonné agentury EACI²³⁵. Růst Sítě je dobře patrný z grafu, kde roky 2006 a 2007 představují přípravnou fázi EEN, během níž proběhly dvě výzvy na nové partnerské organizace EEN. Od oficiálního spuštění Sítě v únoru 2008 lze pozorovat další růst celkového počtu zapojených organizací, přičemž se zrychlil i počet navázaných smluv s organizacemi mimo evropský prostor. V posledním sledovaném roce 2009 tak celkový počet zaměstnanců do ní zapojených partnerských organizací dosáhl 4000 v celkem 577 organizacích²³⁶.

Nově přidružené kanceláře EEN, 2006-2009

Smlouvy Komise a 3. zemí o partnerství a spolupráci

²³⁴ „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation (...)“, (...) GKT Technopolis Evropské komisi, 67.

²³⁵ „Evaluation of the Executive Agency for Competitiveness and Innovation“, hodnotící zpráva Komisi za období 2008-2010 provedená organizací Centre for Strategy & Evaluation Services, (2011): 19, http://ec.europa.eu/cip/files/docs/evaluation-of-eaci-may-2011_en.pdf (13. 5. 2015).

²³⁶ EIPC Entrepreneurship & Innovation Programme Management Committee, *2009 Implementation Report* (...), 18.

Jak bylo popsáno v kapitole Pravidla výběru organizací EEN, Komise umožňovala i připojení organizací ze zemí mimo působnost CIP, a to dvojitým způsobem. Buďto průběžně, tzn. mimo

vyhlašované grantové výzvy, a bez nároku na kofinancování ze strany Komise, nebo skrz grantové výzvy, přičemž podmínkou bylo, aby daný stát měl s Komisí podepsanou formální smlouvu o spolupráci. Takových bilaterálních smluv s Komisí bylo ještě před přijetím Lisabonské smlouvy uzavřeno celkem 11. Zatímco v roce 2006 a 2007 přistupovaly evropské země Norsko, Srbsko, Švýcarsko, Bosna a Hercegovina a mimo Evropu přibýly Kazachstán a Izrael, v roce 2008 podepsali bilaterální dohody klíčoví obchodní partneři EU: USA, Čína a Rusko²³⁷. V roce 2009 je následovala Jižní Korea²³⁸.

Třebaže je EEN primárně koncipována jako vnitroeurospáská síť na podporu podnikání, přesahy do zemí mimo evropský prostor jsou významné, neboť vytváří obchodní zastoupení evropského podnikání v hlavních centrech mezinárodního obchodu. Partnerské

---

²³⁷ Finanční prostředky v CIP, mimo jiné, motivovaly třetí země k účasti. Smlouvy o spolupráci GRŘ pro podniky a průmysl a jejich relevantních protějšků (obvykle ministerstva průmyslu dalších zemí) navazovaly novou spolupráci nebo dále zintenzivňovaly a konkrétními kroky vyplňovaly již dohodnuté smluvní rámce. Typickým příkladem budiž příklad ČLR, kde memorandum uzavřené v době vstupu otevření CIP pro ČLR dohodlo pravidelné konzultace a vzájemné informování se o připravované legislativě. Zdroj: „Memorandum of Understanding on a Dialogue and Consultation Mechanism on Industrial sectors between The Enterprise and Industry Directorate-General of the European Commission and The Ministry of Industry and Information Technology of the People’s Republic of China“, podepsané v Nanjingu dne 30. listopadu 2009, (2009): 4 s., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/international/files/memorandum_of_understanding_en.pdf (14.5.2015).

²³⁸ I v letech mimo zkoumané období 2007-2009 počet zapojených třetích zemí dále rostl, zejména v Asii (Japonsko, Indie) a Jižní Americe. Mapa znázorňuje současnou podobu EEN. Zdroj: „Enterprise Europe Network“, oficiální stránky iniciativy na internetovém portálu Evropské komise, <http://een.ec.europa.eu/> (14.5.2015).

organizace EEN, byť s jedním sídlem, nicméně vždy spravují relativně velká teritoria, nikdy ne menší než NUTS2, tedy obvykle menší stát nebo například čínskou provincii²³⁹.

ad III. Typ, rozsah a kvalita poskytovaných služeb

Jak vyplývá ze způsobu vzniku EEN sloučením Center pro podporu inovací a Evropských informačních center, smyslem EEN bylo poskytovat služby usnadňující veškeré typy inovací v podnikání. Do této definice přitom spadají jak inovace v managementu, internacionalizace MSP, tak i podpora zavádění technologických inovací nebo naopak podpora jejich prodeje či přeshraničního využití.

Jak poukazuje průběžné hodnocení EIP z roku 2009, nejčastěji se na organizace zapojené do EEN firmy obracely s obecnými požadavky na hledání obchodního partnera v jiné zemi nebo informování o dostupné evropské finanční pomoci MSP²⁴⁰. Rozsah poskytovaných služeb dohodnutých v rámcové dohodě o spolupráci s Komisí se u každé z organizací podle její expertízy lišil, a proto některé ze zapojených organizací poskytovaly specializované služby například ve věcech mezinárodního obchodního práva, nebo práva duševního a průmyslového vlastnictví či ve věcech žádostí o dotace ze 7. rámcového programu pro výzkum a inovace, kterou EEN mělo také za úkol propagovat. Míra dotazování se druhých organizací v Síti se tak lišila právě podle tématu. Zatímco v základních informačních nebo školicích aktivitách organizace spolupracovaly jen v 30 % případů, u poskytování technických informací o fondech EU to již byla polovina z celkových dotazů firem²⁴¹. K nejvyšší míře interakce docházelo u otázek duševního a průmyslového vlastnictví. Podrobný přehled o poskytovaných službách a intenzitě interakce poskytuje graf v příloze č. 8. Od svého vzniku EEN zároveň začala připravovat animační aktivity pro partnerské organizace, obvykle semináře a školení prohlubující expertízu center a míru jejich

---

²³⁹ Typickým příkladem je čínská provincie Sichuan, jejíž „EU Project Innovation Center“ vzniklo v roce 2006 a spravuje hlavní město Chengdu a celou tuto provincii. Zdroj: „EU Project Innovation Centre (Chengdu)“, oficiální stránky, <http://www.eupic.org.cn> (14.5.2015).

²⁴⁰ „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation (...)“, (...) GKT Technopolis Evropské komisi, 74.

²⁴¹ Ibid., 73.

provázanosti. Tyto aktivity nicméně v prvních letech EEN teprve začínaly a nebyl využit jejich potenciál²⁴².

Třebaže se zkoumané období 2007-2009 zaměřuje na počáteční dva roky fungování EEN a je proto třeba hodnocení kvality služeb a významu EEN pro Komisi nepovažovat za úplné a konečné, nabízené služby se svým rozsahem v podstatě neliší od podpory, které se firmám dostává od ekonomických oddělení jejich ambasad. Mezi specifika EEN však jistě patří jejich lokální původ a zázemí se znalostí místní obchodní kultury a zásobou obchodních kontaktů. Zároveň partnerské organizace EEN (obecně i ve třetích zemích) jsou organizace různého typu a jedná se o obchodní komory (23 %), organizace regionálního rozvoje (20 %), ale také inovační centra, univerzity nebo kanceláře místní státní nebo regionální správy²⁴³. Vedle toho všechny organizace EEN nabízí evropským firmám bezplatné přímé nebo zprostředkované poradenství ohledně dostupné finanční podpory internacionalizace a inovací z evropských investičních fondů a schémat²⁴⁴. EEN jako komunitární síť podpory přeshraničního podnikání a inovací tak jistě má pro podniky jedinečnou přidanou hodnotu.

ad IV. Úspěšnost v dosahování cílů

Ještě před rozšířením kompetencí Komise v oblasti vnější akce Lisabonskou smlouvou v prosinci 2009, se v prvních dvou letech fungování CIP, stal z EEN funkční nástroj Komise k podpoře přeshraničního podnikání jak v EU tak mimo ni, třebaže se v prvních letech stihlo dosáhnout jen utvoření a stabilizace Sítě. Nicméně mnoho z potenciální přidané hodnoty EEN pro Komisi ještě nebylo využito, a totéž platilo i pro možné využití EEN Komisí v oblasti vnější akce.

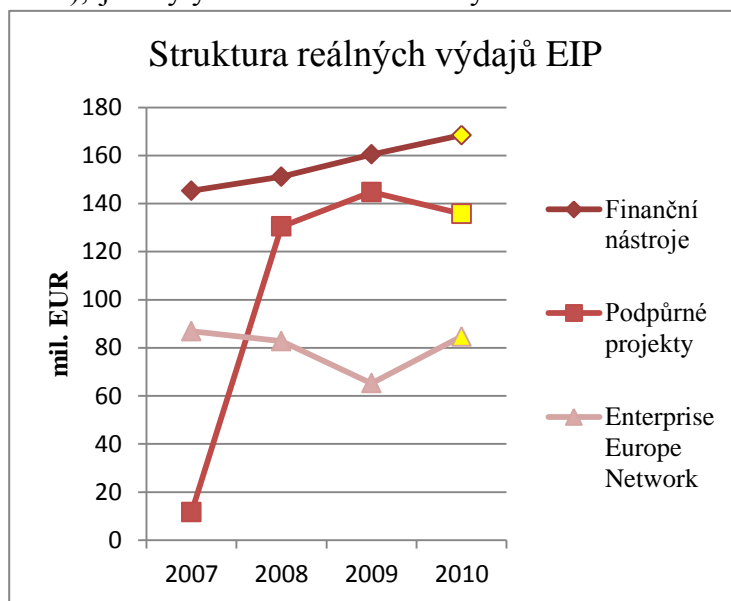
²⁴² EACI se ve správě EEN zejména v roce 2008 zaměřovala na zprovoznění a zefektivnění centrálního informačního systému. Zdroj: „Evaluation of the Executive Agency (...), 21.

²⁴³ Tato různorodost může zahraniční firmě pomoci orientovat se v novém teritoriu a vybrat si kontakt, který jí bude podle jejího požadavku nejlépe vyhovovat. Zdroj: „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation (...)", (...) GKT Technopolis Evropské komisi, 72.

²⁴⁴ Ibid., 69.

Jak bylo podrobně popsáno v kapitole specificky se věnující cílům výkonné agentury EACI, ve zkoumaném období 2007-2009 byly hlavními cíli EEN sloučit a stabilizovat dosavadní síť korespondenčních center a poskytovat v zakládající smlouvě CIP zanesené služby podnikům. Posílení Sítě a rozšíření jejího potenciálu zajišťovaly finanční nástroje a další grantové iniciativy na podporu i netechnických inovací v podnikání v rámci operačního programu EIP (součást CIP), jež byly také administrovány EACI. Zatímco u finančních nástrojů bylo hlavní změnou CIP jejich otevření malým a středním podnikům, podpůrné projekty inovativního podnikání EIP byly po přijetí CIP novinkou a společně motivovaly firmy k využívání Sítě. Celkový objem těchto provázaných iniciativ za roky 2007-2009 shrnuje graf „Struktura reálných výdajů EIP“.

Od spuštění EEN v roce 2007 tak počet jejích partnerských organizací stoupl (v roce 2009 dosáhl počtu 577 organizací, jež obsluhovaly na 11 500 do EEN registrovaných firem²⁴⁵). Tím rostla také efektivita vynaložených prostředků, neboť, jak je patrné z grafu, objem proplácených výdajů na EEN stagnoval nebo mírně klesal a k obratu došlo až v roce 2010, tedy mimo zkoumané období do ratifikace Lisabonské smlouvy.

Jak podrobně popisuje kapitola věnující se zájmům EACI, ačkoliv jeden z hlavních indikátorů úspěšnosti – počet nově připojených partnerských organizací, nerozlišoval mezi unijními a vnějšími žadateli²⁴⁶, hlavní cíle EEN se primárně zaměřovaly na prosazení cílů podpory inovativního podnikání, nikoliv evropské vnější akce jako takové. To však

²⁴⁵ EIPC Entrepreneurship & Innovation Programme Management Committee, *2009 Implementation Report* (...), 18.

²⁴⁶ Z pohledu řízení EEN se od začátku dařilo plnit další klíčové indikátory jako zejména lhůty vyplácení dotací organizacím a vyčerpání ročních alokovaných částek na rozvoj Sítě a na její animaci. Plnění těchto indikátorů v letech 2007-2010 shrnuje příloha č. 9.

neznamená, že prvky vnější akce nebyly ve výsledcích EEN přítomny. Od svého počátku v roce 2008 probíhala informační kampaň o EEC prostřednictvím partnerských organizací, včetně těch ve třetích zemích. Sít' si zároveň vytvářela jednotnou vizuální identitu všech svých partnerů. Komunikační aktivity EEN zahrnovaly produkci online i tištěných materiálů (web, videa, brožury, letáky), ale i semináře, prezentace a konference²⁴⁷. EEN zároveň při svém běžném fungování vytvářela pro registrované firmy a další uživatele množství informačních kampaní a rozesílala newslettery²⁴⁸. V roce 2009 tak Komise udávala až 13 milionů „výsledků“ ve vyhledávání EEN pomocí Googlu, oproti 5 milionům výsledků předcházejícím roce²⁴⁹.

Evropská komise zároveň díky EEN od jejího počátku získávala od firem zpětnou vazbu ke svým politikám²⁵⁰. Podle hodnocení sítě z roku 2009 zpětnou vazbu EK od firem ohledně nových politik přímo nebo zprostředkovaně poskytovaly přibližně 2/3 do EEN zapojených organizací²⁵¹. Po základní stabilizaci Sítě nadto začalo docházet k prohloubení interakce mezi zapojenými organizacemi a EACI vytvářením sektorálních pracovních skupin k hlavním výzvám Sítě (vnitřní a vnější komunikace; kvalita služeb a výkon Sítě, nástroje vzájemné interakce, propojení se 7. RP pro výzkum a technologický rozvoj, internacionalizace MSP). Obecnému dohledu nad řízením EACI, resp. EEN sloužila Řídící a poradenská skupina (tzv. *Steering and Advisory Group*), se zástupci z Komise, EACI a zapojených zemí. Od druhé poloviny roku 2008 zároveň fungovaly sektorové pracovní skupiny²⁵² a v evaluaci EEN z roku 2009 bylo doporučeno těchto skupin, při všeobecně dobré motivaci partnerských organizací²⁵³, využít k dalšímu rozšíření a prohloubení aktivit Sítě²⁵⁴.

---

²⁴⁷ „Evaluation of the Executive Agency (...), 20. Nebo: „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation (...),“ (...) GKT Technopolis Evropské komisi, 76.

²⁴⁸ „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation (...),“ (...) GKT Technopolis Evropské komisi, 69.

²⁴⁹ Ibid., 101.

²⁵⁰ Ibid., 75.

²⁵¹ V šetření pozitivně odpovědělo 78 ze 132 dotazovaných organizací. Zdroj: Ibid., 82.

²⁵² „Evaluation of the Executive Agency (...), 19.

²⁵³ „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation (...),“ (...) GKT Technopolis Evropské komisi, 93.

²⁵⁴ „Evaluation of the Executive Agency (...), 24.

Závěrečná analýza výsledků primární úrovně

Po identifikaci cílů a motivů primárních aktérů ovlivněných dobovým kontextem, charakteristice pravidel jejich interakce a po institucionální analýze implementace CIP na sekundární úrovni a konfrontaci nastavení CIP v oblasti vnější akce s výsledky, je možné se vrátit zpět k hypotéze:

“Institucionální nastavení Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) jako komunitárního programu podpory konkurenceschopnosti, rozšířilo aktérství Evropské komise ve vnější politice.”

Hypotéza je platná. Přijetím Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace vznikla síť evropských center pro podporu podnikání Enterprise Europe Network. Ačkoliv navazovala na předchozí podobně zaměřené sítě, v rámci CIP se její rozpočet skokově zvýšil až na 80 milionů eur, což umožnilo zaplatit motivační kofinancování pro bezmála 600 připojených center z řad veřejných i soukromých, státních i nestátních institucí. Centra poskytovala nejrůznější informační poradenské služby podnikům, včetně informací o evropských dotačních programech, zároveň jejich prostřednictvím získávala Komise informace a zpětnou vazbu ke svým připravovaným politikám. Síť také dodržovala jednotný komunikační styl a prováděla aktivní komunikační kampaň.

Síť Enterprise Europe Network se ještě před přijetím Lisabonské smlouvy teritoriálně rozšiřovala i mimo evropský region, přičemž motivovala nepřidružené třetí země, aby s Evropskou komisí navázaly, popřípadě prohloubily, dosavadní spolupráci²⁵⁵. Jen v prvních dvou letech své existence takto Komise navázala nebo prohloubila oficiální spolupráci s 11 zeměmi mimo EU, EHP nebo kandidátské země, včetně hlavních obchodních partnerů – USA, Čínou, Ruskem nebo Jižní Koreou.

---

²⁵⁵ Ilustrativním příkladem může být již výše zmíněné memorandum: „Memorandum of Understanding on a Dialogue and Consultation Mechanism on Industrial sectors between The Enterprise and Industry Directorate-General of the European Commission and The Ministry of Industry and Information Technology of the People’s Republic of China“, podepsané v Nanjingu dne 30. listopadu 2009, (2009): 4 s., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/international/files/memorandum_of_understanding_en.pdf (14.5.2015).

Hypotéza byla testována z pohledu nového regionalismu na vnější akci EU a z pohledu nového institucionalismu na způsob fungování Evropské unie. Její závěry jsou dále rozvedeny na základě podmínek pro vnější akci podle Hettneho a Söderbauma:

Míra společného závazku aktérů, přítomnost společných hodnoty a principů

Politická podpora Rady, Parlamentu a Komise pro podporu internacionalizace malých a středních podniků, včetně Enterprise Europe Network, byla podle všech popsáných kontextů silná a stabilní, neboť diskuse mezi Radou a Komisí probíhaly jen o dílčích aspektech CIP. Hledání nového funkčního modelu mezinárodní konkurenceschopnosti EU počítalo s využitím rychle se rozvíjejících trhů a s podporou podnikání. Zároveň dobový ekonomický kontext vůči světu slabému výkonu ekonomik EU v první polovině nulté dekády ukazoval, že v čem Unie dlouhodobě vyniká, je právě mezinárodní obchod. Malé firmy, jež tvoří naprostou většinu evropských podniků, nicméně nadále čelily množství administrativních a technických překážek ve vstupu na nové trhy.

Konkrétním společným cílem všech primárních aktérů bylo naplnění Lisabonské strategie, kde pevné místo získala právě iniciativa typu EEN, a to i s přesným zadáním kvality poskytovaných služeb v příloze smlouvy CIP. Patrně vzhledem k tomu, že oficiální spolupráce s třetími zeměmi byla nadále schvalována Radou, brali zástupci Komise a Parlamentu v revizních výborech CIP rozšiřování vnější dimenze EEN na vědomí bez námitek. Principy společné odpovědnosti Komise a členských organizací a společný podíl na programování EEN vedly k dalšímu zintenzivňování její interakce již rok po jejím vzniku.

Schopnost identifikovat priority a formulovat konkrétní politiky

Evropské komise koordinovala implementaci Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace s rozpočtem 3.621 mld. EUR a zároveň koordinovala dosahování Lisabonské strategie na komunitární úrovni. GŘ pro podniky a průmysl bylo schopné vytvořit takový návrh CIP, který třebaže obsahoval prvky vnější akce, přesto byl jako celek přijatelný pro Evropskou radu. Nové agendy v podpoře malých a středních

podniků jako byla jejich přímá finanční podpora nebo internacionalizace dokázala Komise vysvětlovat a průběžně podkládat reprezentativními výzkumy.

Akceschopnost si Komise mimo jiné udržovala vyvedením správy grantů CIP pod nově vytvořenou Výkonnou agenturu pro konkurenceschopnost a inovace, jejím prostřednictvím zároveň jako přidanou hodnotu získala zpětnou vazbu od spolupracujících organizací a podniků, která dodala tvorbě jejich politik další impulsy, data a respekt odborných kruhů. Rozšiřování Enterprise Europe Network do třetích zemí Komise využívala k navázání nebo prohloubení spolupráce s relevantními ministerstvy, včetně pravidelných setkání nebo vzájemného informování se o vyvíjených politikách.

Dostupnost a kapacita použití politických nástrojů

Komise nesla právní zodpovědnost za implementaci CIP i za řízení Výkonné agentury pro konkurenceschopnost a inovace, koordinovala výkon Lisabonské strategie na komunitární úrovni, uvolňovala rozpočet CIP i napojeného 7. rámcového programu pro výzkum a technologický rozvoj. Zároveň výkonné agentuře zadávala každoroční instrukci (tzv. *Annual Guidance Note, AGN*) týkající se politických priorit ve výkonu Enterprise Europe Network. Síť sice byla tematicky omezena na aktivity podpory podniků a její pracovníci nebyly výlučně odpovědní Komisi, přesto Komise prosadila jednotnou vnější identitu center EEN spolu s propagační kampaní Síť, Evropské unie a inovativního podnikání. Informační centra EEN zároveň svou činností vytvářely a distribuovaly další obsah a organizovaly odborné i veřejné semináře, školení a konference. Již rok po spuštění EEN měla síť na Google podle Komise 13 milionů výsledků ve vyhledávání.

Současně Komise využila kofinancování Enterprise Europe Network z CIP k zajištění efektivně pokrytého území o minimální velikosti odpovídající regionu NUTS2 na jednu členskou organizaci/ konsorcium. Organizace ze třetích zemí motivovala kofinancováním k tomu, aby jejich státy navazovaly s Komisí oficiální spolupráci, a tím se mohly tyto organizace přihlásit do grantových výzev.

Nezpochybňovaná legitimita přijatých rozhodovacích procesů a priorit

Vnitřní vývoj pravidel CIP, popřípadě Enterprise Europe Network po jejich vzniku, platí nejen u teorie nového institucionalismu za dlouhodobý proces. Ten by bylo nesmyslné hodnotit po dvou letech existence. Lze jen konstatovat, že základní pravidla CIP ustanovená v její zakládající smlouvě přijaté roku 2006, zůstala platná po celou dobu fungování programu až do roku 2013.

Z provedené analýzy zájmů aktérů primární úrovně nicméně vyplývá, že Evropský parlament podporoval aktivní podporu internacionalizace ve třetích zemích a Evropská rada tuto oblast neblokovala²⁵⁶. Důvody, proč v průběhu implementace CIP Rada nebo její členské státy expanzi Enterprise Europe Network neřešily, mohou být trojího typu. Zaprvé mohly být aktivity EEN pod rozlišovací schopnost Rady²⁵⁷, zadruhé mimo oblast zájmu členských států²⁵⁸ a za třetí proto, že i potenciální změna CIP v průběhu jeho fungování, už s sebou nesla množství praktických překážek, politických nákladů a byla tedy s přibývajícím časem stále obtížnější.

---

²⁵⁶ Jak podrobně popisuje kapitola „Aktéři primární úrovně“, podkapitola „Sdělení Komise „Globální Evropa“ (...“), Rada sdělení Komise o vnější dimenzi politiky konkurenceschopnosti přijala, byť s podmínkou, že si přeje být o jednotlivých krocích informována.

²⁵⁷ I samotný CIP Rada přijala až dva měsíce před jeho plánovaným spuštěním (více v kapitole „Aktéři primární úrovně“, podkapitole „Vytvoření CIP (...“). Radě tak mohlo stačit mít kontrolu nad uzavíranými mezinárodními smlouvami s Komisí a vlastní vnější akci Komise v třetích zemích již neproblematizovala.

²⁵⁸ Vyhodnocení Lisabonské strategie jako takové ze strany Evropského parlamentu poukazuje na nezájem o účast v debatě a pasivní přístup členských států k výkonu strategie. Zdroj: „The Lisbon Strategy 2000 – 2010, An analysis and evaluation of the methods and results achieved“, hodnotící zpráva GŘ pro vnitřní politiky Evropského parlamentu, (2010): 111, <http://www.europarl.europa.eu> (14.5.2015).

Závěr

Práce přináší důkazy o posilování komunitární dimenze vnějších vztahů EU ještě před jejich formálním rozšířením Lisabonskou smlouvou, a to prostřednictvím komunitární politiky konkurenceschopnosti řízené Evropskou komisí.

Evropská unie v nulté dekádě čelila výzvě vnější ekonomické konkurenceschopnosti, na níž její instituce odpověděly výrazným posílením rozpočtu komunitární dimenze podpory podnikání, jež se materializovalo právě v Rámcovém programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP). Kvůli širokému pojetí podpory inovací, jež zahrnovalo i inovace v obchodních modelech a managementu firem, se program vztahoval i na podporu internacionalizace evropských podniků. Ta se materializovala v iniciativě Enterprise Europe Network. S ohledem na rychlý ekonomický růst zemí BRIC a díky motivačně nastaveným pravidlům kofinancování pro země mimo EU ze strany Komise, tak byla ještě před ratifikací Lisabonské smlouvy vytvořena jednotná evropská síť na podporu podnikání a inovací. Zahrnovala 577 informačních center ve 45 zemích, z toho v 18 zemích mimo hranice EU, včetně klíčových obchodních partnerů EU – USA, Číny a Ruska. Síť měla jednotnou vnější identitu, její správa byla zacílena na další rozšiřování a intenzita její vnitřní interakce se zvyšovala. To Enterprise Europe Network umožnilo nejen poskytovat poradenství firmám v místě jejich působení a zpětně o potřebách firem informovat Komisi, ale také pořádat konference, semináře nebo mediální kampaně.

Širší vymezení předmětu zkoumání jako rozšíření vnějšího aktérství Komise v oblasti konkurenceschopnosti dává práci solidní vnější platnost. Vnitřní platnost práce oproti tomu vychází z předpokladů a zásad neoinstitucionální teorie, jež chápe vytváření institucí jako kolektivní hru a jejich vznik jako nalezení rovnovážného stavu mezi zájmy zapojených aktérů.

Protože předpoklady pro výše popsané výsledky byly vytvořeny ve dvou oddělených kontextech, zaprvé v době draftování CIP a zadruhé v době realizace tohoto programu, přičemž v obou těchto fázích měli na výsledky vliv jiní aktéři (primární aktéři – evropské instituce ovlivnily právní rámec CIP; sekundární aktéři – firmy, organizace realizující granty či výkonná agentura CIP měly vliv na jeho implementaci), proběhl výzkum právě na

dvou metodologicky oddělených úrovních. Primární úroveň charakterizovala zájmy evropských institucí v dobovém mezinárodně-politickém, ekonomickém a institucionálním kontextu. Tím bylo možné specificky se zaměřit na vliv institucionálních pravidel na CIP. Zkoumání pravidel pak probíhalo jak na úrovni primárního práva EU, tak na úrovni pravidel celkového fungování implementace CIP (tj. sekundární analýza zájmů žadatelů o podporu z CIP, pravidel grantových výzev nastavených Komisí, a konečných výsledků CIP).

Závěry práce jsou proto dvojího typu. Kompletní neoinstitucionální analýza sekundární úrovně (aktéři, pravidla, výsledky) přibližuje hlavní principy fungování CIP a Enterprise Europe Network, jež vedly k stabilizaci sítě, její vnitřní intenzifikaci a šíření do třetích zemí. V této oblasti se nabízí zkoumání dalšího vývoje sítě po přijetí Lisabonské smlouvy nebo komparace s podobnými iniciativami ekonomické diplomacie dalších zemí.

Primární úroveň výzkumu oproti tomu provedla částečnou neoinstitucionální analýzu (aktéři, pravidla). Tím poskytla dobový kontext a charakterizovala zájmy evropských institucí na vzniku komunitární politiky podpory internacionalizace podniků, stejně jako analyzovala vliv institucionálních pravidel na přijetí této politiky a její faktické fungování v prvních letech existence. Obsah této práce může být dále použit jako dílčí zdroj k dedukci teorií o rozšiřování vnější akce EU nebo teorií o procesech regionalizace EU u nových politických agend EU (např. internacionalizace podniků). Následně bude třeba tyto teorie dále empiricky testovat. Teprve potom budeme schopni lépe chápat, na jakých všech principech vnější akce Evropské unie opravdu funguje.

Summary

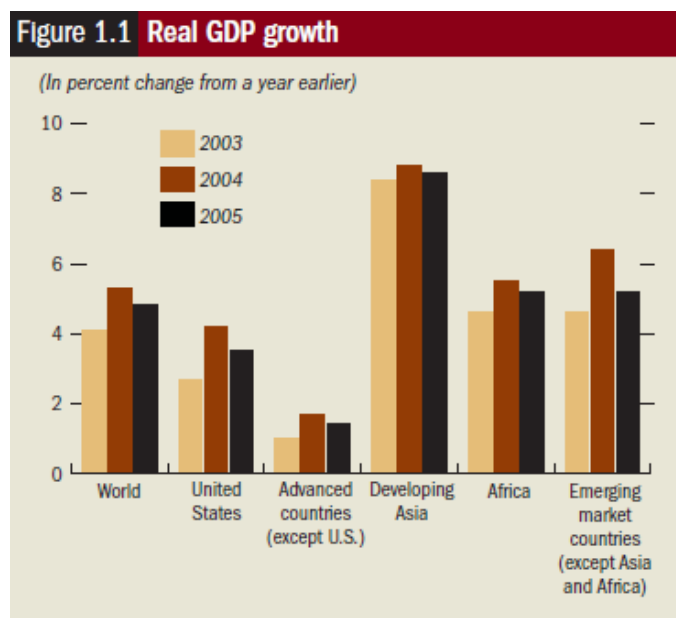
The diploma thesis is focused on the issue of strengthening EU's external action before its formal acknowledgement in the Lisbon treaty. It analyzes opportunities that European Commission had within implementation of the revisited Lisbon agenda. From the point of view of new regionalism, it confirms that the Commission broadened its external presence and actorness by means of supporting SME internationalization through the generously funded instruments of Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP), more specifically, through one of its communitarian initiatives – the Enterprise Europe Network. The Network developed significantly within the CIP. By the end of 2009, the decentralized, yet coherent and motivated Network co-programmed and coordinated by the Commission and its executive agency, boasted almost 4000 employees in 577 member organizations, mostly in EU28, but increasingly beyond EU's external borders. Just between 2008 and 2009, members from 11 new third countries joined the Network, including USA, China or Russia

A deeper analysis of the Network's origin and early development as an institution is provided, using a two-level neoinstitutionalist method by Daniel Diermeier and Keith Krehbiel. The primary level of the Network's foundation by European institutions within the co-decision procedure has identified key international, economic and political contexts that shaped motives and interests of primary actors and materialized in the CIP legal framework. Thorough characterization of actor's motives paves way for the central research of institutional rules (i.e. firstly description of primary law primary actors were committed to, secondly full institutional analysis of secondary level – the implementation of CIP's initiatives with aspects of external action). Altogether, the thesis provides not only informative analysis of the European support for its SMEs abroad and arguments about the potential internationalization support has for broadening of EU's external presence. It also identifies steps that made this development was practically possible even before the Lisbon Treaty.

This might well be an argument for broader investigation into side-effects of Commissions competitiveness initiatives. Also, the factual outcomes of the thesis can be used as a partial material for further deduction and testing of neoinstitutionalist theories, specifically within the theme of external action.

Přílohy

1. 2003-2005: Relativní růst HDP ve vyspělých zemích a zbytku světa.

Pozn. Země EU15 lze s mírným zjednodušením (např. vynětím rychleji rostoucího Španělska a Portugalska) ztotožnit se skupinou rozvinutých ekonomik. Data z nových členských států EU jsou zahrnuta ve sloupci rozvíjejících se ekonomik mimo asijský prostor.

Zdroj: „Annual Report of the Executive Board for the Financial Year Ended April 30, 2006“, (File 2 – Overview), (2006): 11,

<http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2006/eng/pdf/file2.pdf> (13.5.2015).

2. 2000-2004: Vývoj HDP a mezinárodního obchodu v Evropě.

Table 4
GDP and trade developments in Europe, 2000-04
(Annual percentage change)

	2000-04	2001	2002	2003	2004
GDP	1.5	1.6	1.2	1.0	2.3
Merchandise					
Exports (value in dollars)	11	1	7	19	19
Imports (value in dollars)	11	-2	5	20	20
Exports (value in euros)	3	4	2	-1	8
Imports (value in euros)	3	1	0	0	9
Exports (volume)	3.0	2.5	2.0	2.0	6.5
Imports (volume)	2.5	0.5	0.5	3.0	6.5
Commercial services					
Exports (value in dollars)	12	3	9	19	17
Imports (value in dollars)	11	3	8	19	15
Exports (value in euros)	4	6	3	-1	7
Imports (value in euros)	3	6	3	-1	5

Pozn. Export mimo země EU v roce 2004 podle odhadů rostl mnohem rychleji než obchod mezi zeměmi EU nebo než dovoz ze zemí mimo EU. Vývoz zboží z EU v roce 2004 vzrostl o celých 19 procent na 4.03 bilionu USD, 45% procent veškerého vývozu zboží na světě v tomto roce. Zatímco export do zemí Severní Ameriky rostl ze všech regionů nejpomaleji (o 14%), nejrychleji rostl export do Asie (o 23%).

Zdroj: World Trade Organization, International Trade Statistics 2005, (2005): 12, https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2005_e/its2005_e.pdf (13.5.2015).

3. Pozměňovací návrhy Parlamentu na posílení mezinárodní dimenze CIP

Znění navržené Komisí	Pozměňovací návrhy Parlamentu
	Pozměňovací návrh 61 Čl. 12 písm. b)
b) přispívání k opatřením napomáhajícím malým a středním podnikům při přeshraniční spolupráci s jinými podniky, včetně zapojení MSP v oblasti evropské normalizace;	b) přispívání k opatřením napomáhajícím malým a středním podnikům při spolupráci a povzbuzujícím je ke spolupráci s jinými podniky v zahraničí , včetně zapojení MSP v oblasti evropské a mezinárodní normalizace ;
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>The text is the result of compromise between the European Parliament and the Council with the view to reaching an agreement in first reading; it covers ITRE Ams. 131, 132 and 134.</i>
	Pozměňovací návrh 62 Čl. 12 písm. c)
(c) podporu a usnadňování mezinárodní obchodní spolupráce.	c) podporu a usnadňování mezinárodní obchodní spolupráce, mimo jiné na regionální úrovni, rovněž prostřednictvím sítí MSP podporujících koordinaci a rozvoj jejich hospodářských a průmyslových činností.
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>The text is the result of compromise between the European Parliament and the Council with the view to reaching an agreement in first reading; it covers ITRE Ams. 129 and 134, and ECON Ams. 21 and 22.</i>

	Pozměňovací návrh 116 Čl. 43 písm. a)
(a) strategické studie na základě sdílené analýzy a pravidelného sledování vývoje trhu a energetických trendů pro přípravu budoucích legislativních opatření nebo pro přezkum stávajících právních předpisů, včetně takových, jež se týkají fungování vnitřního trhu v oblasti energie, pro provádění střednědobých a dlouhodobých strategií v této oblasti s cílem podporovat udržitelný rozvoj, pro přípravu dlouhodobých dobrovolných závazků hospodářských subjektů v průmyslu a dalších zúčastněných stran, jakož i pro vývoj norem, označování a certifikačních systémů;	a) strategické studie na základě sdílené analýzy a pravidelného sledování vývoje trhu a energetických trendů pro přípravu budoucích legislativních opatření nebo pro přezkum stávajících právních předpisů, včetně takových, jež se týkají fungování vnitřního trhu v oblasti energie, pro provádění střednědobých a dlouhodobých strategií v této oblasti s cílem podporovat udržitelný rozvoj, pro přípravu dlouhodobých dobrovolných závazků hospodářských subjektů v průmyslu a dalších zúčastněných stran, jakož i pro vývoj norem, označování a certifikačních systémů, případně <i>rovněž ve spolupráci s třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi.</i>
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>The text is the result of compromise between the European Parliament and the Council with the view to reaching an agreement in first reading.</i>
	Pozměňovací návrh 138 Příloha III písm. a) nadpis
Informace, zpětná vazba a služby obchodní spolupráce	Informace, zpětná vazba a služby obchodní a mezinárodní spolupráce
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>The text is the result of compromise between the European Parliament and the Council with the view to reaching an agreement in first reading; it covers ITRE Am. 111.</i>
	Pozměňovací návrh 141 Příloha III písm. a) odrážka 6
- napomáhání MSP při rozvíjení přeshraničních činností;	– napomáhání MSP při rozvíjení přeshraničních činností <i>vytváření mezinárodních sítí,</i>
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>The text is the result of compromise between the European Parliament and the Council with the view to reaching an agreement in first reading; it covers ITRE Am. CA 9a, point (a), indent 5.</i>

	Pozměňovací návrh 20 Čl. 11 úvod
Opatření související s přístupem MSP k finančním prostředkům pro zahájení podnikání a pro jejich růst, jakož i pro investice do inovačních činností, včetně ekologických inovací, mohou zahrnovat:	Opatření související s přístupem MSP k finančním prostředkům pro zahájení podnikání a pro jejich růst, pro investice do inovačních činností, včetně ekologických inovací, a internacionalizaci jejich obchodní činností mohou zahrnovat:
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>Promoting the internationalisation of SMEs should also be an explicit objective of the financial instruments. In practice, the difficulties involved in cross-border investment projects are often exacerbated because specific additional risks arising from the SMEs' foreign activity cannot be shared. The internationalisation of SMEs is clearly a task for the EU if ever there was one, given its cross-border nature, and should therefore be promoted not only by advisory services but also financially.</i>
	Pozměňovací návrh 22 Čl. 12 písm. c)
c) podporu a usnadňování mezinárodní obchodní spolupráce.	c) podporu přeshraniční obchodní spolupráce v rámci evropského jednotného trhu a spolupráci s podniky třetích zemí s cílem posílit propojení obchodu a investic.
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>Internationalising or Europeanising entrepreneurial activity will encourage competitiveness.</i>

	Pozměňovací návrh 31 Čl. 20 odst. 2 písm. a)
a) informací, zpětné vazby a služeb obchodní spolupráce;	a) informací, podpory, <i>zpětné</i> vazby a služeb obchodní spolupráce, jak <i>nabízí síť evropských informačních středisek (EIC) za účelem zlepšení profesionality managementu MSP;</i>
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>In the light of Basel II, new rating procedures and the need for closer cooperation between business and the capital market, it is necessary for the management, business strategy and business presentation of SMEs to be placed on a more professional basis in order to improve access to funds. The existing experience of EICs and IRCs should be put to use.</i>
	Pozměňovací návrh 32 Čl. 20 odst. 2 písm. b)
b) služeb přenosu inovací, technologií a vědomostí;	b) služeb přenosu v oblasti inovací, technologií, vědomostí a <i>výsledků výzkumu jak nabízí síť evropských informačních středisek (EIC);</i>
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>Knowledge of recent research results is of key importance for a business's own innovation process. The network partners should participate in the dissemination and utilisation of the results of research. The existing experience of EICs and IRCs should be put to use.</i>
	Pozměňovací návrh 38 Čl. 21 odst. 2 písm. b)
b) společně <i>zahrnují alespoň tři zúčastněné země;</i> a	b) zahrnují zúčastněné <i>strany alespoň ze dvouzúčastněných zemí;</i> a
	<i>Odůvodnění</i>
	<i>Omezení minimálně na dvě zúčastněné země je dostačující pro to, aby mohlo být dosaženo požadovaného účinku.</i>

Zdroj: „Report on the proposal for a decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)“, A6-0180/2006 final, (12.5.2006): 1-145, <http://www.europarl.europa.eu> (13.5.2015).

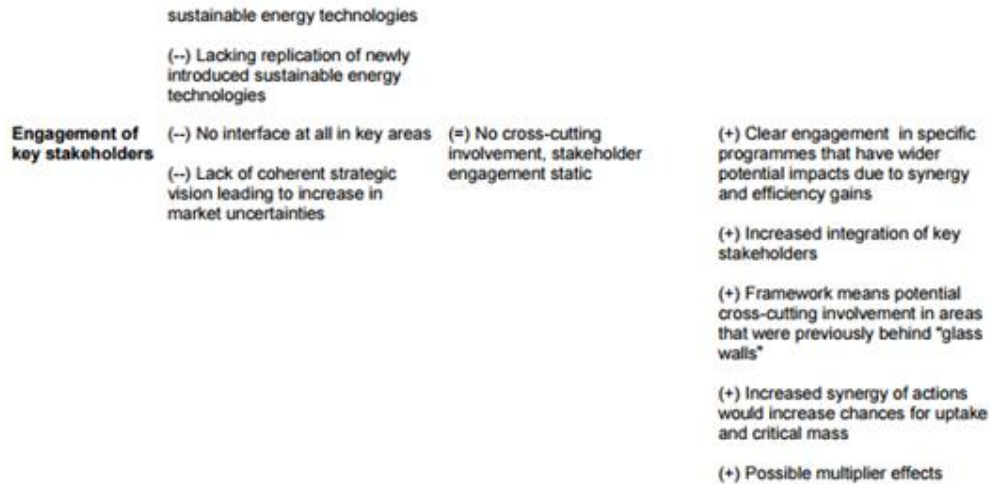
4. Uvažované institucionální alternativy CIP a jejich politické náklady

4.5. What are the results of any scenario, risk or sensitivity analysis undertaken?

Options / Impacts on:	1) "Do Nothing" (i.e. stop all the relevant on-going EU interventions)	2) "No Change" / "Business as usual" / separate programmes	3) Establishing the Competitiveness and Innovation framework Programme
Competitiveness (Including more entrepreneurial attitudes, better access to finance, business support and other networks, and productivity, including ICT uptake)	(--) Incoherent, fragmented and greatly weakened response to Lisbon mid-term review. Kok report, and growth and jobs strategy at outset	(=) Response to Lisbon mid-term review, Kok report, and growth and jobs strategy via renewal of several existing programmes only	(++) Coherent response to Lisbon mid-term review, Kok report, and growth and jobs strategy at outset (+) reinforcing EU leadership and productivity
	(--) No coherent policy interface for Council / Member States		(++) Synergies with Research Framework Programmes or Cohesion Policy
	(--) Virtually no attempt to take any measures in this area at EU level outside Research Framework Programmes or Cohesion Policy		
	(--) Indirect and direct negative impact on employment	(-) Market failure in access to finance for SMEs throughout the early stages of the business life-cycle not addressed in complementary manner	(++) Community Financial Instruments for SMEs address market failures in access to finance throughout the difficult stages of the business life-cycle, therefore more jobs
	(--) No Community support to encourage entrepreneurial attitudes		
	(--) Fragmentation of the market in certain sectors, so deterioration of framework conditions for companies and producers		(+) Better synergy, leveraging, e.g. critical mass pooling ICT deployment in public sector. Critical effects on economy
			(+) Synergies and efficiency gains by the joint management of implementation instruments, for example business and innovation support networks
	(--) No Community support for business support networks	(=/-) Networks role's static – synergies low	(+) Economies of scale for technological uptake (e.g. cost reductions for larger ICT uptake and roll-out e.g. interoperability)
	(--) Abandonment of attempt to fill market failure regarding access to finance for SMEs		(++) Framework programme addresses broad range of competitiveness issues to encourage growth and jobs
	(--) Serious negative impact on image of EIF		
(--) No stakeholder interface at EU level		(+) Strategic Public Procurement	
(--) End of EICs means end of inclusion of EU involvement in EU15 - EU 10 / CC's cross-border business co-operation	(-) Not taking account of Enlargement	(++) Possible catch up of 10 NMS	
Leadership and Innovation	(--) Fewer Community measures to improve innovation culture and environment for enterprises	(=) measures to improve innovation culture and environment for enterprises	(+) Array of measures to improve innovation culture and environment for enterprises within

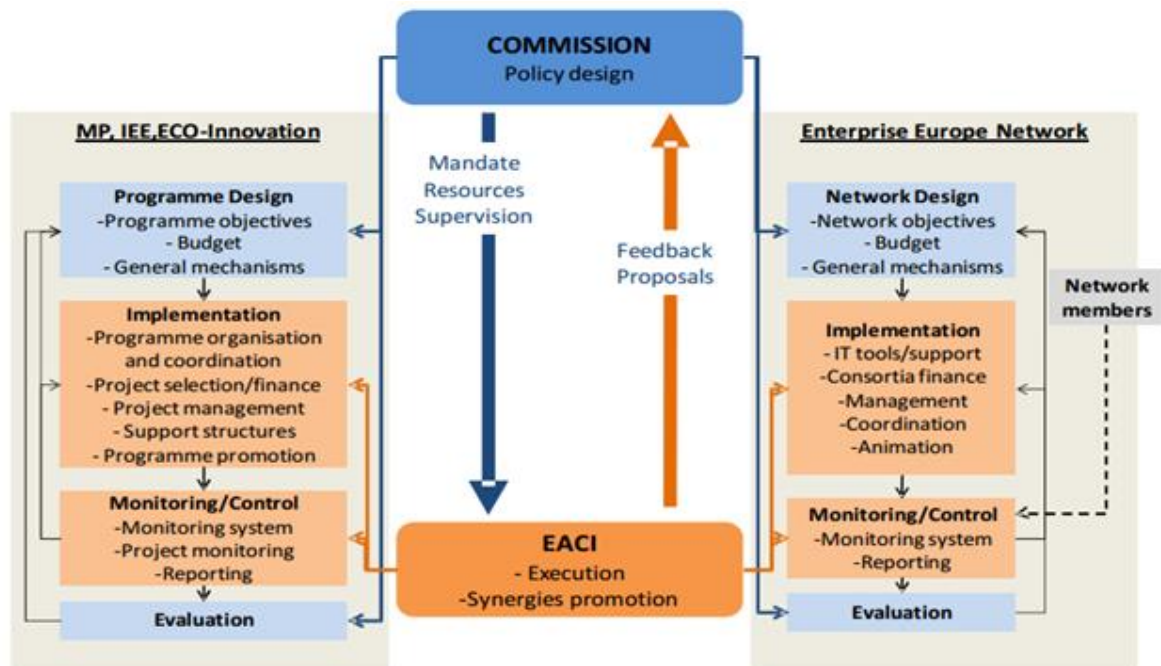
Capacity	environment for enterprises (-) Very low visibility for business stakeholders (-) EU co-ordination and leadership role abandoned (-) No stakeholder interface at EU level (-) Industry strategy fragmentation	within several programmes (-/=) more difficult technology roll-out and uncertain markets (-) risk of absorbing third country services or technology. Losing some EU leadership.	one framework programme (-/=) visibility and unity of action for business stakeholders (+) capturing ICT/IST value-chain and regulation/ nurturing effective deployment (+) strengthening internal market for services and business (+) enhanced public services for civil society
Administrative requirements on businesses and better regulation	(-) Uneven, incoherent and fragmented response to needs for reducing the burden on business & improving regulation (-) Multiplication of national rules – market fragmentation	(-) Less synergies and savings due to continuation of current separate programmes	(++) Easier to improve bureaucracy on synergistic programmes (+) Priorities will prevail over fragmentation
Social Inclusion	(-) No attempt to address social exclusion in the areas in question (inc. remote areas), for example relevant to digital divides	(=) Impact of separate programmes will be fragmentary	(+) Synergy would provide for holistic approach and greater impact on reducing social exclusion, for example with regard to digital divides
Environmental Sustainability	(-) No Community programme to address market failures regarding environmental technologies (-) Aggravation of current trends resulting in higher costs for environmental protection, less efficient use of resources and missed opportunities in global markets	(-) Integration of environmental aspects across the various programmes not optimised	(+) Increased synergy in deployment would favour sustainability outcomes (++) Full integration of environmental issues within programmes (+) Opportunity for environmental technologies access to finance market gap to be addressed by market players
Sustainable production and use of energy	(-) No non-technological Community Programme in the field of sustainable energy (-) No non-technological support for fulfilling the Community's sustainable energy targets and Kyoto commitments (-) Lacking market up-take for sustainable energy technologies (-) Lacking awareness due to absence of promotion and dissemination at European level (-) Lacking investments in	(-/=) No change, therefore inter-programme articulation not optimised	(+) Increased synergy in deployment of sustainable energy technologies (+) Full integration of sustainable energy issues within all programmes within Competitiveness and Innovation framework Programme

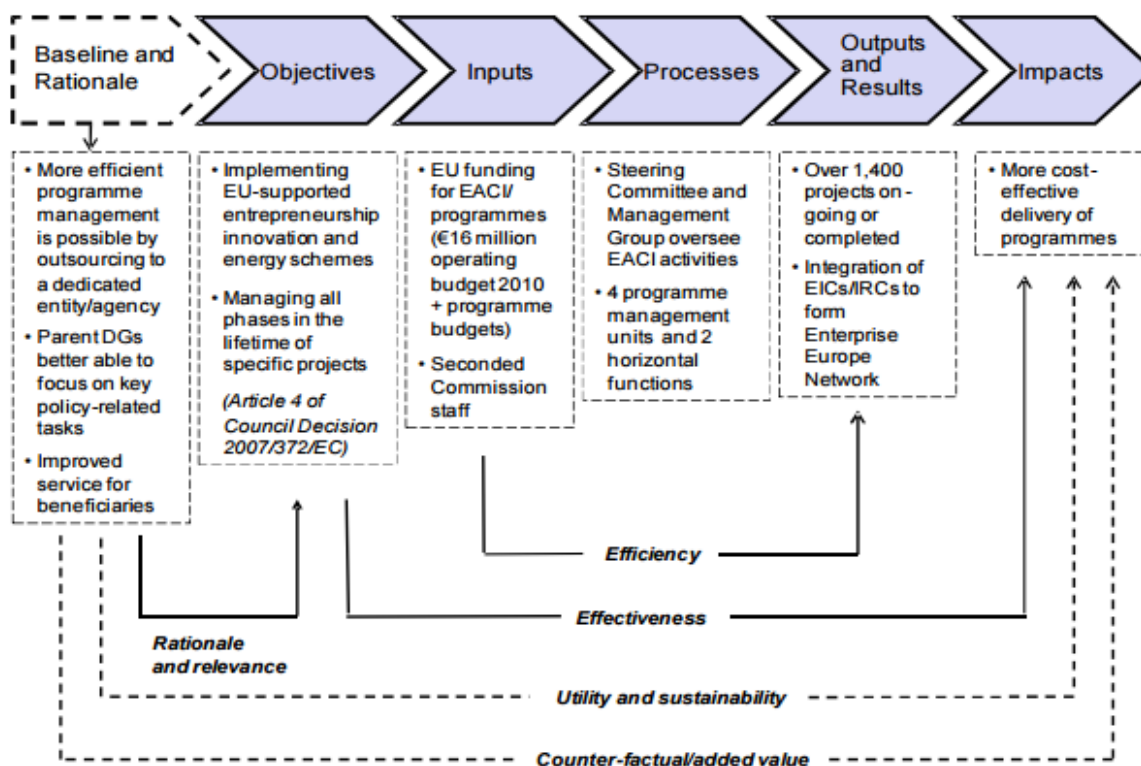
Zdroj: „Annex to the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme (2007-2013)“ *COM(2005) 121 final*, (2005): 27-29, http://ec.europa.eu/cip/files/docs/sec_433_en.pdf (13.5.2015).

5. Operační rámec Výkonné agentury pro konkurenceschopnost a inovace (EACI)

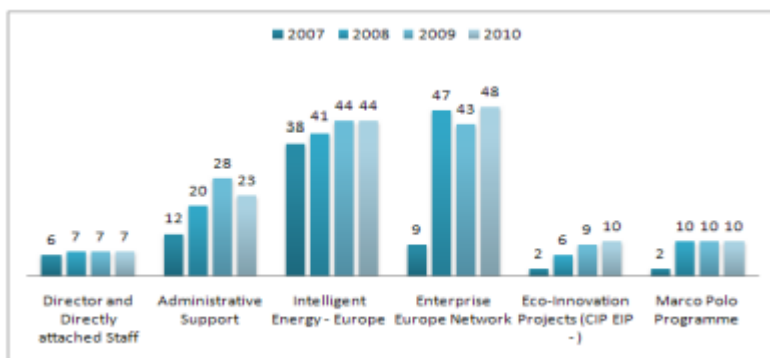
Zdroj: „Evaluation of the Executive Agency for Competitiveness and Innovation“, hodnotící zpráva Komisi za období 2008-2010 provedená organizací Centre for Strategy & Evaluation Services, (2011): 9, http://ec.europa.eu/cip/files/docs/evaluation-of-eaci-may-2011_en.pdf (13.5.2015).

6. Schéma logiky přidané hodnoty EACI

Zdroj: „Evaluation of the Executive Agency for Competitiveness and Innovation“, hodnotící zpráva Komisi za období 2008-2010 provedená organizací Centre for Strategy & Evaluation Services, (2011): 6, http://ec.europa.eu/cip/files/docs/evaluation-of-eaci-may-2011_en.pdf (13.5.2015).

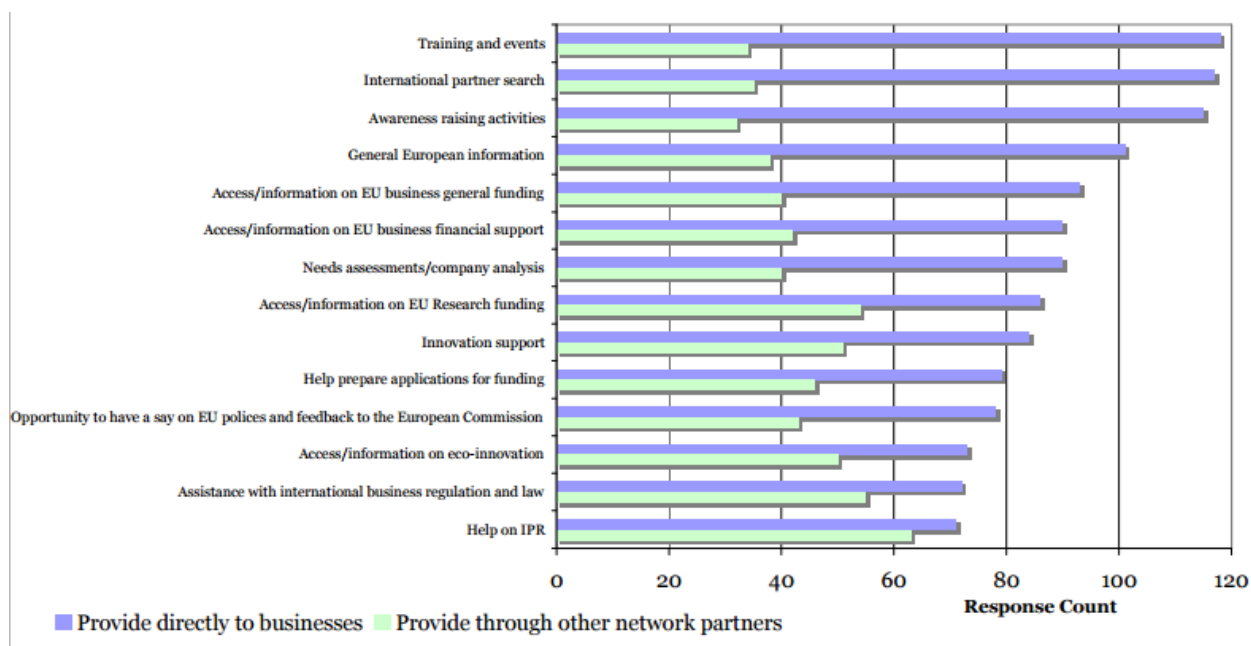
7. Počty zaměstnanců EACI

Pozn. Méně než 50 zaměstnanců EACI zodpovídalo za každodenní chod EEN, sítě s více než 550 organizacemi zaměstnávající více než 4000 lidí.

Zdroj: „Evaluation of the Executive Agency for Competitiveness and Innovation“, hodnotící zpráva Komisi za období 2008-2010 provedená organizací Centre for Strategy & Evaluation Services, (2011): 16, http://ec.europa.eu/cip/files/docs/evaluation-of-eaci-may-2011_en.pdf (13.5.2015).

8. Enterprise Europe Network – poskytované služby a míra interakce v síti

Zdroj: „Annexes to the Final Report, Interim Evaluation of the Entrepreneurship and Innovation Programme“, závěrečná zpráva GHK Technopolis Evropské komisi, (30.4.2009): 73, <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

9. Enterprise Europe Network – klíčové výkonnostní ukazatele, 2007-2010

Indicators	2007	2008	2009	2010
No. of contracts signed		64	22 (34)	47 (63)
Contract Period			0 (300)	242 (300)
Average Payment Time*	15	24(35)	19(30)	18(30)
Operational budget available (€m)	73,5	82,8	32,0	79,7
Operational budget committed (€m)	73,5	82,8	32,0	79,7
No. partners in the on-going grant agreements	0	492	532	532
No. on-going grant agreements with consortium	0	83	92	92

* The legally binding deadline foreseen in the grant agreement and the EU financial regulation is 45 days. The objective in the bracket is the target number set internally. Source: *Annual Activity Report 2006 - 2009, 2010 (draft) & Quarterly Report 2008 - 2010*.

Zdroj: „Evaluation of the Executive Agency for Competitiveness and Innovation“, hodnotící zpráva Komisi za období 2008-2010 provedená organizací Centre for Strategy & Evaluation Services, (2011): 19, http://ec.europa.eu/cip/files/docs/evaluation-of-eaci-may-2011_en.pdf (13.5.2015).

Seznam literatury

Monografie

B. Guy Peters, John Pierre eds., *Institutionalism* (Los Angeles: SAGE Publications, 2007), 3 sv., 589 s., ISBN: 978-1-4129-2875-5.

B. Guy Peters, John Pierre eds., *Institutionalism II* (Thousand Oaks: SAGE Publications, 2011), 3 sv., 589 s., ISBN: 978-0-85702-986-7.

Ben Rosamond, *Theories of European Integration* (New York: St. Martin's Press, 2000), 232 s.

Eva Cihelková, *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie* (Praha: C.H.Beck, 2003): 709 s.

Gunnar Sjöstedt, *The External Role of the European Community* (York: Saxon House, 1977): 273 s., <http://books.google.cz>, (12. 5. 2015).

Charlotte Bretherton, John Vogler, *The European Union as a Global Actor* (London: Routledge, 1999): 273 s., <http://www.ies.be> (staženo 12. 5. 2015).

Christopher Hill, Michael Smith, *International Relations and the European Union* (Oxford: Oxford University Press, 2011): 557 s.

John Peterson, Michael Schackleton, *The Institutions of the European Union* (Oxford: Oxford University Press, 2002): 402 s.

Karen E. Smith, *European Union Foreign Policy in a Changing World* (Cambridge: Polity Press, 2003): 274 s.

Neill Nugent, *The European Commission* (Houndmills: Palgrave Macmillan, 2001): 366 s.
Petr Kratochvíl, *Teorie evropské integrace* (Praha: Portál, 2008): 224 s.

Robert Zbíral, *Institucionální rámec Evropské unie, právně-politologický pohled* (Praha: Linde, 2007): 240s.

Simon Hix, Bjørn Høyland, *The Political System of the European Union* (Houndmills: Palgrave Macmillan, 2011): 400 s.

Stephen Woolcock, *European Union Economic Diplomacy* (Surrey: Ashgate, 2012): 220 s.

Wyn Rees, Michael Smith, *International relations of the European Union 1-4* (Los Angeles: SAGE Publications, 2008), ISBN: 978-1-4129-4753-4.

Odborné články

Arne Niemann, Charlotte Bretherton, „EU external policy at the crossroads: The challenge of actorness and effectiveness“, *International Relations* 27, č. 3, (2013), ire.sagepub.com, (12. 5. 2015).

Björn Hettne, „The Europeanisation of Europe: Endogenous and Exogenous Dimensions“, *Journal of European Integration* 24, č. 4, (2002): 325-340, <http://www.tandfonline.com>, (12. 5. 2015).

Björn Hettne, Fredrik Söderbaum, „Civilian Power or Soft Imperialism? EU as a Global Actor and the Role of Interregionalism“, *European Foreign Affairs Review* 10, č. 4 (2005): 535-552, papers.ssrn.com (12. 5. 2015).

Björn Hettne, Fredrik Söderbaum, „Civilian Power or Soft Imperialism? EU as a Global Actor and the Role of Interregionalism“, *European Foreign Affairs Review* 10, č. 4, (2005): 535-552, <http://papers.ssrn.com>, (12. 5. 2015).

Björn Hettne, Fredrik Söderbaum, „Theorising the world of regionness“, *New Political Economy* 5, č. 3, (2000): 457-473, <http://gup.ub.gu.se>, (12. 5. 2015).

Daniel Diermeier, Keith Krehbiel, „Institutionalism as a methodology“, *Journal of Theoretical Politics* 15, č. 2, (2003): 123-144, <http://jtp.sagepub.com> (12. 5. 2015).

Daniela Corona, „The adoption of secondary legislation through comitology in the EU: Some reflection on the regulation (EU) 182/2011 in comparison with the pre-lisbon reform“, *Theory & Practice of Legislation* 2, č. 1, (2014): 85-107, <https://ebscohost.com> (12. 5. 2015).

Elinor Ostrom, „Challenges and growth: The development of the interdisciplinary field of institutional analysis“, in *Institutionalism II*, 3. sv., (Thousand Oaks: SAGE Publications, 2011): 311.

Francisco Requena-Silvente, „The decision to enter and exit foreign markets: Evidence from U.K. SMEs“, *Small Business Economics* 25, (2005): 237-253, <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11187-003-6460-x> (12. 5. 2015).

François Lafargue, „China's Presence in Africa“, *China Perspectives*, č. 61, (2005), chinaperspectives.revues.org (13.5.2015).

Geoffrey Edwards, „The EU's foreign policy and the search for effect“, *International Relations* 27, č. 3, (2013): 276-291, ire.sagepub.com (13.5.2015).

Charlotte Bretheron, John Vogler, „A global actor past its peak?“, *International Relations* 27, č. 3 (2013): 375-390, ire.sagepub.com (12. 5. 2015)

Ioannis F. Galariotis, „The Theoretical and Empirical Application of Social Constructivism in EU's Foreign and Security Policy“, *Paper of the Cyprus Center of European and International Affairs*, č. 2008.04 (2008), <http://www.cceia-old.unic.ac.cy>, (14. 5. 2013).

Jens Blom-Hansen, „A new institutional perspective on policy networks“, in „*Institutionalism*“, eds. B. Guy Peters & John Pierre (Los Angeles: SAGE Publications, 2007): 40.

Jim O'Neill, „Building Better Global Economic BRICs“, *Goldman Sachs Global Economics Paper*, č. 66, (2001): 16s., goldmansachs.com (13.5.2015).

Johan Lambrecht, Fabrice Pirnay, „An evaluation of public support measures for private external consultancies to SMEs in the Walloon Region of Belgium“, *Entrepreneurship & Regional Development* 17, č. 3, (2005): 89-108, <http://papers.ssrn.com> (12. 5. 2015).

Jolanda Hessels, Madeleine Kemna, „Internationalization of European SMEs towards Emerging Markets“, *SCALES-initiative*, (2008): 17 s., <http://www.ondernemerschap.nl> (12. 5. 2015).

Joshua Eisenman, Joshua Kurlantzick, „China's Africa Strategy“, *Current History* 105, č. 691, (2006): 219, <http://www.ucis.pitt.edu/ncta/pdffiles/ReadingsAfricaChina.pdf> (13.5.2015).

Kenneth A. Shepsle, „Studying institutions: Some lessons from the rational choice approach“, in *Institutionalism*, 3. sv., eds. B. Guy Peters & John Pierre (Los Angeles: SAGE Publications, 2007): 198-213.

Marjorie-Annick Lecerf, „Internationalization and Innovation: The Effects of a Strategy Mix on the Economic Performance of French SMEs“, *International Business Research* 5, č. 6, (2012): 2-13, <http://dx.doi.org> (12. 5. 2015).

Mark D. Aspinwall, Gerald Schneider. „Same menu, separate tables: The institutionalist turn in political science and the study of European integration“, in *Institutionalism II*, 3. sv., (Thousand Oaks: SAGE Publications, 2011): 589.

Michael Keating, „Territorial Politics and the New Regionalism“, in *Developments in West European Politics* 2, eds. Paul M. Heywood, Erik Jones, Martin Rhodes (London: Palgrave Macmillan, 2002), <http://www.palgrave.com/> (12. 5. 2015).

Mike Wright, Paul Westhead, Deniz Ucbasaran, „Internationalization of Small and Medium-sized Enterprises (SMEs) and International Entrepreneurship: A Critique and Policy Implications“, *Regional Studies* 41, č. 7, (2007): 1013-1030, <http://www.tandfonline.com> (12. 5. 2015).

Paul Pierson, „The limits of design: Explaining institutional origins and change“, in *Institutionalism*, 3. sv., eds. B. Guy Peters & John Pierre (Los Angeles: SAGE Publications, 2007): 316.

Renata Korsakienė, Manuela Tvaronavičienė, „The internationalization of SMEs: An integrative approach“, *Journal of Business Economics and Management* 13, č. 2, (2012): 294-307, <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3846/16111699.2011.620138#.UZJZL0pp5M8> (12. 5. 2015).

Simon J. Bulmer, „New Institutionalism and the Governance of the Single European Market“, in *Institutionalism*, 3. sv., eds. B. Guy Peters & John Pierre (Los Angeles: SAGE Publications, 2007), 160.

William Robinson, „Drafting EU legislation in the European Commission: A collaborative process“, *Theory & Practice of Legislation* 2, č. 3, (2014): 249-272, <https://ebscohost.com> (12. 5. 2015).

Wim Voermans, Josephine M. R. Hartmann, Michael Kaeding, „The quest for legitimacy in EU secondary legislation“, *Theory & Practice of Legislation* 2, č. 1, (2014): 5-32, <https://ebscohost.com> (12. 5. 2015).

Zoltan J. Acs, Randall Morcks, J. Myles Shaver, Bernard Yeung, „The Internationalization of Small and Medium-Sized Enterprises: A Policy Perspective“, *Small Business Economics*, č. 9, (1997): 7-20, <http://link.springer.com> (12. 5. 2015).

Primární zdroje

Dokumenty

„2653. zasedání Rady Evropské unie (Konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl a výzkum)) konaného v Lucemburku dne 18. dubna 2005“, *8136/05*, (12.5.2006): 6 s., <http://data.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

„2658. zasedání Rady Evropské unie (Konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl, a výzkum)), konané v Bruselu dne 10. května 2005“, *8776/1/05 REV 1*, (1. 6. 2005): 5 s., <http://data.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

„2754. zasedání Rady Evropské unie (Doprava, telekomunikace a energetika), konané v Lucemburku dne 12. října 2006“, *13887/06 ADD 1*, (20.10.2006): 11 s., <http://data.consilium.europa.eu/> (13.5.2015).

„Annex to the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and innovation Framework Programme (2007-2013)“ *COM(2005) 121 final*, (2005), 61s., http://ec.europa.eu/cip/files/docs/sec_433_en.pdf (13.5.2015).

„Annexes to the Final Report, Interim Evaluation of the Entrepreneurship and Innovation Programme“, závěrečná zpráva GHK Technopolis Evropské komisi, (30.4.2009): 128 s., <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

„Annual Report of the Executive Board for the Financial Year Ended April 30, 2003“, Official website of the International Monetary Fund, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2003/eng/index.htm#highlights> (13.5.2015).

„Annual Report of the Executive Board for the Financial Year Ended April 30, 2005“, (2005): 9, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2005/eng/pdf/file2.pdf> (13.5.2015).

„Annual Report of the Executive Board for the Financial Year Ended April 30, 2006“, (File 2 – Overview), (2006): 12, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2006/eng/pdf/file2.pdf> (13.5.2015).

„Call for Proposals – Services in support of business and innovation“, Úř. věst. C306/17, 2006/C 306/07 (15.12.2006), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2006:306:FULL&from=CS> (14.5.2015).

„Commission staff working document - Annex to the Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Global Europe: competing in the world - Contribution to the EU's Growth and Jobs Strategy“, SEC(2006) 1230, (4.10.2006), <http://eur-lex.europa.eu/> (13.5.2015).

„Commission staff working document, Lisbon Strategy evaluation document“, SEC(2010) 114 final, (2.2.2010): 22 s., <http://ec.europa.eu> (14.5.2015).

„Common Actions for Growth and Employment: The Community Lisbon Programme“, pracovní dokument Komise, příloha ke sdělení Komise Radě a Parlamentu“, COM(2005) 330 final, (2005): 14s., ftp.cordis.europa.eu/pub/technology-platforms/docs/sec2005_981_en.pdf (13.5.2015).

„Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - “Think Small First” - A “Small Business Act” for Europe“, COM(2008) 0394 final, (25.6.2008): 22s., <http://eur-lex.europa.eu> (14.5.2015).

„Consolidated version of the treaty establishing the European Community“, Úř. věst. C 325/33, (24. 12. 2002): 153, <http://eur-lex.europa.eu> (12. 5. 2015).

„Decision No 1639/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007 to 2013)“, Úř. věst. L310/15 (9. 11. 2006): 26s., <http://eur-lex.europa.eu> (13.5.2015).

„European Council Brussels 22 and 23 March 2005 Presidency Conclusions“, 7619/1/05 REV 1, (23. 3. 2005): 38 s., <http://www.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

„Evaluation of the Executive Agency for Competitiveness and Innovation“, hodnotící zpráva Komisi za období 2008-2010 provedená organizací Centre for Strategy & Evaluation Services, (2011): 73 s., http://ec.europa.eu/cip/files/docs/evaluation-of-eaci-may-2011_en.pdf (13.5.2015).

„Facing the Challenge, The Lisbon strategy for growth and employment“, zpráva expertní pracovní skupiny vedené Wimem Kokem, (2004): 55s., http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp6-evidence-base/evaluation_studies_and_reports/evaluation_studies_and_reports_2004/the_lisbon_strategy_for_growth_and_employment__report_from_the_high_level_group.pdf (13.5.2015).

„Internationalisation of European SMEs“, závěrečná zpráva EIM Business & Policy Research z výzkumu mezi 9480 MSP provedeného pro Evropskou komisi na jaře 2009, (2010): 125 s., <http://ec.europa.eu> (14.5.2015).

„Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii“, *Úř. věst. C 325/33*, (30. 3. 2010): 25, <http://www.euroskop.cz> (12. 5. 2015).

„Legislativní usnesení Evropského parlamentu o návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovaci (2007-2013)“, *Úř. věst. C 298E*, KOM(2005)0121, (8.12.2006): 138, <http://eur-lex.europa.eu> (14.5.2015).

„Memorandum of Understanding on a Dialogue and Consultation Mechanism on Industrial sectors between The Enterprise and Industry Directorate-General of the European Commission and The Ministry of Industry and Information Technology of the People's Republic of China“, podepsané v Nanjingu dne 30. listopadu 2009, (2009): 4 s., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/international/files/memorandum_of_understanding_en.pdf (14.5.2015).

„Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovaci (2007-2013)“, *KOM(2005) 121 v konečném znění*, 2005/0050 (COD), (6. 4. 2005): 91 s., <http://eur-lex.europa.eu/> (13.5.2015).

„Observatory of European SMEs, Analytical report“, zpráva o výsledcích výzkumu z řady Flash Eurobarometer, který probíhal mezi listopadem a prosincem 2006, (2007): 267 s., http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl196_en.pdf (14.5.2015).

„Opinion of the Committee of the Regions on the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)“, *Úř. věst. C 115* (16.5.2006): 17-19, <http://eur-lex.europa.eu/> (13.5.2015).

„Opinion of the European Economic and Social Committee on the Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013“, *INT/270*, CESE 1485/2005 (14. 12. 2005): 10 s., https://webapi.eesc.europa.eu/documentsanonymous/ces1485-2005_ac_en.doc (13.5.2015).

„Opportunities for the internationalisation of European SMEs“, finální zpráva Evropské Komise, GR pro podniky a průmysl, (2011): 135 s., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/files/web_internationalisation_opportunities_for_smes_final_report_aug_2011_en.pdf (12. 5. 2015).

„Poznámka k bodu „A“ od Coreperu pro Radu“, *15042/06* (9.11.2006): 6 s., <http://data.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

„Report on the proposal for a decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)“, *A6-0180/2006 final* (12.5.2006): 145 s., <http://www.europarl.europa.eu> (13.5.2015).

„Report on the proposal for a decision of the European Parliament (...), *A6-0180/2006 final*.,

„Rozhodnutí Komise ze dne 31. května 2007, kterým se mění rozhodnutí 2004/20/ES s cílem změnit „Výkonnou agenturu pro inteligentní energii“ na Výkonnou agenturu pro konkurenceschopnost a inovace“, *Úř. věst. L 140/52*, 2007/372/ES, (1.6.2007): 3 s., <http://eur-lex.europa.eu/> (14.5.2015).

„Rozhodnutí Rady ze dne 20. prosince 2000 o víceletém programu pro podnik a podnikavost, a zejména pro malé a střední podniky (MSP) (2001–2005)“, *Úř. věst. L333/84* (29. 12. 2000): 8s., <http://eur-lex.europa.eu/> (13.5.2015).

„Sdělení jarnímu zasedání Evropské Rady, Společně k růstu a zaměstnanosti, Nový začátek lisabonské strategie“, sdělení předsedy Barrosa po dohodě s místopředsedou Verheugenem“, *KOM(2005) 24 v konečném znění*, (2.2.2005): 35s., <http://eur-lex.europa.eu> (13.5.2015).

„Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o akčním plánu pro udržitelnou spotřebu a výrobu a udržitelnou průmyslovou politiku“, *KOM(2008) 397 v konečném znění*, (16.7.2008): 13 s., <http://eur-lex.europa.eu> (14.5.2015).

„Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Globální Evropa - Konkurenceschopnost na světovém trhu - Příspěvek ke strategii EU pro růst a zaměstnanost“, *KOM(2006) 567 konečném znění*, (4.10.2006): 18 s., <http://eur-lex.europa.eu> (13.5.2015).

„Seznam bodů „A“ pro 2760. zasedání Rady Evropské unie (Obecné záležitosti a vnější vztahy), 14728/06, PTS A 52, (10.11.2006): 6 s., <http://data.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

„Spring Summit: follow-up to Lisbon, European Parliament, Resolution on the preparation of the spring summit 2004“, P5_TA(2004)0114, (2004): 6 s., <http://www.europarl.europa.eu> (13.5.2015).

„Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovaci (2007 – 2013) KOM (2005) 121 v konečném znění – 2005/0050 (COD)“, Úř. věst. C 65, (17.3.2006): 22-26, <http://eur-lex.europa.eu> (14.5.2015).

„Střednědobá revize Lisabonské strategie, Usnesení Evropského parlamentu o střednědobé revizi Lisabonské strategie“, P6_TA(2005)0069, (2005): 7 s., <http://www.europarl.europa.eu> (13.5.2015).

„Submission set, Call for Proposals (ENT6/CIP/07/C/N04S00) European Innovation Platform for Knowledge Intensive Services“, ENT6/CIP/07/C/N04S00, (2007): 23 s., <http://ec.europa.eu/> (...) [submission_set_services_call_final_2048.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/internationalisation/report_internat_en.pdf) (1.5.2015).

„Supporting the internationalisation of SMEs“, finální zpráva expertní skupiny Evropské Komise, GR pro podniky a průmysl, (2007): 38 s., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/internationalisation/report_internat_en.pdf (12. 5. 2015).

„Supporting the internationalisation of SMEs - good practices brochure“, Oficiální webové stránky Evropské komise, http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=3329 (14.5.2015).

„The Lisbon Strategy 2000 – 2010, An analysis and evaluation of the methods and results achieved“, hodnotící zpráva GR pro vnitřní politiky Evropského parlamentu, (2010): 277 s., <http://www.europarl.europa.eu> (14.5.2015).

„Trade Sustainability Impact Assessment of the Negotiations of a Partnership and cooperation Agreement between the EU and China“, závěrečná zpráva Komise provedená organizací Emerging Markets Group & Development Solutions, (2008): 187 s., http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2008/september/tradoc_140579.pdf (13.5.2015).

„Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. května 2007 o globální Evropě v souvislosti s vnějšími aspekty konkurenceschopnosti (2006/2292(INI))“, P6_TA(2007)0196, (22.5.2007): 11 s., <http://eur-lex.europa.eu> (13.5.2015).

„Výsledek jednání Rady ve složení pro konkurenceschopnost konaného dne 13. března 2006 - Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) (2007-2013)- Částečný obecný přístup“,

7323/06, (COD) 2005/0050, (13.3.2006): 69s., <http://register.consilium.europa.eu> (13.5.2015).

Consolidated version of the treaty establishing the European Community“, *Úř. věst. C* 325/33, (24. 12. 2002): 184 s., <http://eur-lex.europa.eu> (staženo 12. 5. 2015).

EIPC Entrepreneurship & Innovation Programme Management Committee, *2009 EIP Implementation Report (Drawn up under Article 8(5) of Decision No 1639/2006/EC)*, (2010): 51 s., <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

EIPC Entrepreneurship & Innovation Programme Management Committee, *2010 EIP Implementation Report (Drawn up under Article 8(5) of Decision No 1639/2006/EC)*, (2011): 56 s., <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

EIPC Entrepreneurship & Innovation Programme Management Committee, *2009 Implementation Report (Drawn up under Article 8(5) of Decision No 1639/2006/EC)*, (2010): 51 s., <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

European Commission, *Entrepreneurship and Innovation Programme (EIP), Overview of beneficiaries of awarded grants and intermediaries of the financial instruments in participating countries in 2007 and 2008*, (2010): 141 s., <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

European Commission, *Entrepreneurship and Innovation Programme, Overview of beneficiaries of awarded grants and intermediaries of the financial instruments in participating countries in 2009*, (2011): 119 s., <http://ec.europa.eu/cip> (14.5.2015).

European Commission, The European Investment Fund, *Memorandum of understanding in respect of a coordinated approach to improving access to finance for micro to medium enterprises in the regions supported by the European Regional Development Fund (Joint European RESources for MIcro to medium Enterprises – JEREMIE)*, (30.5.2006): 6 s., http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/funds/2007/jjj/doc/pdf/jeremie_mou_signed.pdf (14.5.2015).

International Monetary Fund, „Europe: Strengthening Financial Systems“, *World Economic and Financial Surveys*, (11/2007): 16, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/reo/2007/EUR/ENG/ereo1107.pdf> (13.5.2015).

OECD Publishing, *OECD Factbook 2005: Economic, Environmental and Social Statistics*, (2005): 236s., <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2005-en> (13.5.2015).

World Trade Organization, *International Trade Statistics 2005*, (2005): 274s., https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2005_e/its2005_e.pdf (13.5.2015).

Internetové stránky

„9.6 Generální ředitelství Komise: úřední názvy“, Oficiální internetové stránky Evropské unie, <http://publications.europa.eu/code/cs/cs-390600.htm> (staženo 12. 5. 2015).

„CIP Financial Instruments“, oficiální webové stránky Evropské komise, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/cip-financial-instruments/index_en.htm (14.5.2015).

„Country and sector-specific initiatives (Funds-of Funds and Guarantee Debt funds)“, oficiální stránky Evropského investičního fondu, http://www.eif.org/what_we_do/resources/funds_of_funds/index.htm (14.5.2015).

„Enterprise Europe Network“, oficiální stránky iniciativy na internetovém portálu Evropské komise, <http://een.ec.europa.eu/> (14.5.2015).

„EU Project Innovation Centre (Chengdu)“, oficiální stránky, <http://www.eupic.org.cn> (14.5.2015).

„European IPR Helpdesk (CZ)“, Oficiální webové stránky projektu IPR Helpdesk na internetovém portálu Evropské komise, <https://www.iprhelpdesk.eu/services/cz> (14.5.2015).

„China IPR SME Helpdesk“, Oficiální webové stránky projektu na internetovém portálu Evropské komise, <http://www.china-iprhelpdesk.eu/> (14.5.2015).

„Implementation, evaluation and performance reports“, Oficiální webové stránky Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace, http://ec.europa.eu/cip/documents/implementation-reports/index_en.htm (13. 5. 2015).

„Lisbon European Council 23 and 24 March 2000 Presidency Conclusions“, Oficiální stránky Evropského Parlamentu, http://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_en.htm# (13. 5. 2015).

„Niceská smlouva a Konvent o budoucnosti Evropy“, Oficiální webové stránky Evropského parlamentu, http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.1.4.html (13. 5. 2015).

„Postup 2005/0050/COD“, Oficiální webové stránky Úřadu pro publikace Evropské unie, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=celex:32006D1639> (13. 5. 2015).

„Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP)“, Oficiální webové stránky rámcového programu Evropské komise, http://ec.europa.eu/cip/index_cs.htm (14.5.2015).